

EESTI SÕUDJA

Nr. 1(8) • 2000

LOP

EESTI SÕUDMINE

1875-2000

- Hooaja kokkuvõte
- 125 aastat Eesti sõudesporti
- Narva-25
- Sõudeveteranid Sevillas
- Reis ümber poole maakera
- Akadeemilise sõudmise bioloogiline iseloomustus
- Uugu-Ärbert ja palju muud...

EESTI SÕUDELIIT
ESTONIAN ROWING ASSOCIATION
FÉDÉRATION ESTONNIE DES SOCIÉTÉS D'AVIRON

RACING BOATS

Slovenia - 4x Junior men - Gold medal - World Junior Rowing Championship, Plovdiv - Bulgaria 1999

Rumania - 2x Eight weight women - Gold medal - World Rowing Championship, St Catharines - Canada 1999

France - 2- Junior men - Bronze medal - World Junior Rowing Championship, Plovdiv - Bulgaria 1999

Filippi 2000

France 2- Junior women - Gold medal - World Junior Rowing Championship, Plovdiv - Bulgaria 1999

Italy 2- Light weight men - Gold medal - World Rowing Championship, St Catharines - Canada 1999

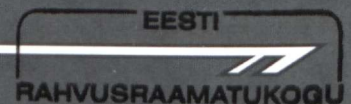

Italy - 2x Light weight men - Gold medal - World Rowing Championship, St Catharines - Canada 1999

COSTRUZIONE IMBARCAZIONI DA CANOTTAGGIO

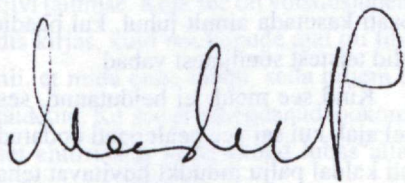
Filippi Lida s.r.l.

EESTI SÕUDJA

Eesti Sõudeliidu teataja nr 1 (8), 2000

Uue aastatuhande algus, olümpiamängud Sidneys ja Eesti Sõudmine 125 – see kõik mahub algavasse aastasse. Loodetavasti ka meie sõudmise tõus maailmakaardile. Tõusust on üksikute tipptegijate sõitude järgi lootust andnud juba eelnevad aastad, puudu on jäänud vaid kindlustundest. Viimane aasta on näidanud sõudjate ja treenerite usku ja soovi midagi tõeliselt suurt korda saata. Kahju ainult, et väike Eesti ei suuda koondada oma jõude ühtsesse rusikasse, et siis tugevaima löögiga raiuda ennast välja maailma tippu. Isiklik ego ja lõputu hoidumine avatud koostööst on olnud takistuseks veelgi kiiremale arengule. Kuid näib, et see on eestimaalase loomuses ja häda ei ole olnud nii suur, et need tõkked kaoksid.

Peeter Mardna,
Eesti Sõudeliidu president

Kaks paati olümpiaregatil on hea saavutus väikerahvalt. Kolmeni me ei jõudnud, õigem oleks öelda, et osa meist ei tahtnud jõuda. Kas ei soovitud jagada au ja kuulsust, kardeti millestki ilma jääda või lihtsalt ei oldud võimelised heaks koostööks. Kahju.

Olümpiamängudel esindatakse riiki ja rahvast. Sportlane, kes seda tunnetab, saab sellest lisajõudu otsustaval hetkel ja on suuteline ennast ületama. Seda kinnitasid Barcelonas Lutoškin ja Tasa-ne. Kas Sindneys kordub Barcelona?

Kas esindame oma kodumaad või iseennast, see selgub septembris.

Oodata pole kaua ja lootma peab.

Sport minu elus

Henn Elmet,

Eesti Põllumajandusülikooli rektor, professor, sõudeveteran

Olen üles kasvanud ja koolis käinud sel ajal, kui spordist peeti lugu. Sõudmise juurde jõudsin aga suhteliselt hilja, kui olin juba üliõpilane II kursusel. Tartu 5. Keskkoolis, kus ma õppisin, osati sporti hinnata ja seetõttu oli täiesti loomulik, et enamik õpilasi käis tennis. Mina alustasin 12-13-aastaselt vehklemisega. Üsna pea muutus aga väga populaarseks suusatamine ja kuna mullegi meeldis see spordiala vehklemisest rohkem, jätkasin suusatamisega. Sel alal teenisin ka oma elu esimesed diplomid omavanuste klassis vabariiklikel võistlustel.

Elades suhteliselt lähedal Toomemäele, oli päris loomulik, et suvel sai hakatud tennist mängima. Mida spordiala edasi, seda püsivamaks ma jäin ja seda paremad olid tulemused. Tennis võistlusspordist loobusin siis, kui olin aasta tegelnud akadeemilise sõudmisega. Paremad tulemused tennisel jäid noorteklassi, täiskasvanute klassis parim saavutus oli Tartu linnas III koht.

Sattumine sõudetreeningutele oli täiesti juhuslik. Mäletan, et see oli vist 1957. aastal, kui sõudetreener Ülo Tõlp käis enda treeningrühma poisse kogumas ja mina olin siis üks, kellega ta vestles. Kuid tol korral ma ei võtnud vedu. Mee-nub, et mõni aasta hiljem kohtusime jälle ja vestlus käis samal teemal, kuid ka siis ma loobusin. Kolmandat korda kohtusin Ülo Tõlpi-ga, kui olin EPA-s üliõpilane, ja kuna meie kursusel olid ka teised poisid nõus sõudetrenni tulema, otsustasin sel korral minagi järjekordselt uut spordiala proovida. Mäletan veel selgesti, et korraliku treenimise korral lubas treener kohta Eesti NSV noorsookoon-disse ja võistlussõitu Astrahani. Kodus vaatasin kaardilt järele, kus Astrahan asub, ja kuna see oli küllaltki kaugel linn, oli otsus langetatud sõudmise kasuks. Kuna kõik see toimus veebruarikuus, siis

oli minu esimene kokkupuude akadeemilise sõudmisega tookordse Tartu Riikliku Ülikooli sõudebasseinis, mille ehituse projekti autor ja ka ehitaja oli legendaarne ettevõtja ja sõudetreener Erich Seiler.

Erich Seiler oli mees, kes ei vääri üksnes eraldi kirjatükki, vaid tervet raamatut. Ka praegu on imestamapanev, kuidas see mees suutis erakordselt kitsastes nõukogude aja tingimustes korda saata nii palju. Lisaks sõudebasseinile oli Seileril ehitatud sõudebaasi juurde ilmselt Eesti ainukene eelsoojendusega väliujula, korvpalli- ja hokiväljak. Peale selle konstrueeris ja ehitas Seiler valmis tol korral jällegi ainulaadse akadeemiliste sõudepaatide vedamise auto, kus paatide all oli korralik Ikaruse bussist tehtud salong sõudjate transportimiseks. Selle sõiduki peal oli ta lisaks muudele ametitele ka mehaanik ja autojuht. Erich Seiler oli mees, kes suutis tol ajal Eesti rahva heaks teha ettevõtluse alal rohkem kui tänased tunnustatud ärimehed. Kuna Eesti riigis on igal ajal initsiatiiv olnud karistatav, tuli ka Erich Seileril varsti

TRÜ teenistusest lahkuda. Sama kiiresti kui eespool loetletud objektid valmis ehitati, need ka pärast Seileri Tartust lahkumist hävisid.

Täna võime konstateerida fakti, et oma kokkuvarisemise tundi ootab viimane objekt – TÕ sõudebaas koos ellin-gute ja basseiniga.

Minu esimeseks paadiks oli paaris-aeru kahene. Seda põhjusel, et suvedeks, kui Emajõgi vabanes jääst, ei olnud minu treeningugruppi algajaid sõudjaid rohkem jäänud, kui üks peale minu.

Sama objektiivne põhjus oli ka see, et tol ajal ei olnud ühtegi teist vaba paati ja ka see paat oli vahetustega käigus. Minu treenimist tegi komplitseeritumaks ka see, et kuna Ülo Tõlp oli ühiskondlik treener, said tema õpilased üht või teist paati kasutada ainult juhul, kui paadid olid teistest sõudjatest vabad.

Kuid see meid ei heidutanud, sest sel ajal, kui sai vee pealt paati oodatud, oli kaldal palju muudki huvitavat teha. Tihti aga kadus aeg lihtsalt teisi paadikaaslaste oodates. Väga tabavalt ütles kunagi üks paadikaaslane, et ta on oma

NSV Liidu 1962. aasta B-grupi meistrivõistlustel Trakais esikoha saavutanud Tartu "Kalevi" kaheksapaat. Parevalt neljas Henn Elmet.

sõudjakarjääri ajal teiste ootamise peale kulutanud nii palju aega, et selle ajaga oleks jõudnud vabalt viieaastase ülikooliprogrammi ära kuulata ja oleks juba ammu ka diplom taskus, kuid nüüd ei ole midagi.

Järgmisel aastal (1962) sain ma koha akadeemilisse kaheksapaati. Suures paadis sõudmine oli igas mõttes tugev kool. Siin kaob ära igasugune isetegevus, mis võib olla küllaltki loomulik ükskõik millise teise spordiala meeskonnas. Peavad ju siin kõik kaheksa meest tegema murdosa sekundi täpsusega täpselt samu liigutusi, ikka haare-tõmme-lõdvestus jne. iga aasta ca 500 000 – 600 000 korda ja nii peaaegu 10 aastat järgemööda kokku ca 6 miljonit tõmmet.

Samal aastal tuli ka esimene suurem edu, sain vabariigi täiskasvanute koondisesse ja võitsime ära nii Balti matškohutumise kui ka Trakais toimunud NSVL B-grupi esivõistlused, mis pidi garanteerima NSVL meisterspõrtlase normatiivi täitmise. Kõik see oli võistlusjuhendis kirjas, kuid nõukogude ajal oli tihti nii, et mida enne lubati, seda hiljem ei täidetud. Ka see ei vähendanud tookordset entusiasmi ja paatkond lubas alles hakata end näitama.

Vaadates tänast sõudeseltskonda, võib päris kindlasti öelda, et tookordsed ajad ei kordu enam niipea. Siis sõitis Tartust Pärnusse mõnele sõudevõistlusele vähemalt kaks Ikarus-bussitait sportlasi, täna aga piisab kahest sõiduautost. Paate on ellingutes aga 2-3 korda rohkem kui siis ja need on pealegi tunduvalt kvaliteetsemad. Kuid üks inimeste nõudlikkus kõige suhtes ole kasvanud veelgi rohkem.

Neid möödunud ilusaid aegu varjutab mõningal määral ainult see, et ega suurt Eestimaa kaunist loodust nendel aastatel ei näinudki peale VEE.

Kevadel sai vee peale mindud siis, kui kallastel oli veel lumi ja sügisel lõppes hooaeg, kui kaldad olid porised ja härmas.

Kuna EPA-s olid tudengitel suvel pikad õppe- ja tööpraktikad, siis sai päe-

Distantsil on EMPÜ rektor Henn Elmet (vasakul) ja TÜ prorektor Teet Seene. August 1997.

val oldud tihti 8 tundi tööl ja õhtul trennis.

Mäletan üht suve, kui olin praktikal Järvamaal. Sinna ma sõitsin igal hommikul kell 5.05 Riia-Tallinn rongiga Jõgevale. Seal edasi ca 30 km jalgrattaga, kohapeal järgnes 6-8 tundi kaardistamistööd ning siis jalgratta ja rongiga Tartu tagasi, et jõuda õigeks ajaks trenni. Oli ka neid päevi, kus juba poole sinnermineku tee peal hakkas sadama, kuid igaks juhuks sai sõidetud ikka objektile, et ehk jääb sadu järele. Kui ei jäänud, sai sama targalt tagasi tuldud. Varsti olin ma kogu sellel marsruudil kõigile tuttav ja head suhted algasid juba Riia-Tallinn rongis, - rong ei sõitnud enne äragi, kui ma ei olnud peal, ja vagunisaatja pakkus mulle kohe koha oma kupees, kus ma tavaliselt momentaanselt uinusin ja kust siis Jõgeval õigel ajal üles äratati, head teed ning homset kohtumist sooviti.

Tol ajal möödus küllaltki palju suvesid, kus päevast päeva oli uneaega mitte rohkem kui 4 tundi.

Küllap ongi tollest ajast pärit minu hea uni, igal võimalikul ajal ja igas võimalikus kohas.

Mõningaseks puhkuseks kujunes teenistus Nõukogude Armees, kus oli ka sport küllaltki olulisel kohal, kuid mitte sõudesport.

Peale armeeteenistust jätkasin sõudmist treener Jüri Kuruli juhendamisel, esmalt kaheksamehe paadis, hiljem nii roolimehega kui roolimeheta nelja- ja

kahepaatides. Sellesse perioodi jäidki paremad tulemused nii mitmetel üleliidulistel kui ka rahvusvahelistel võistlustel.

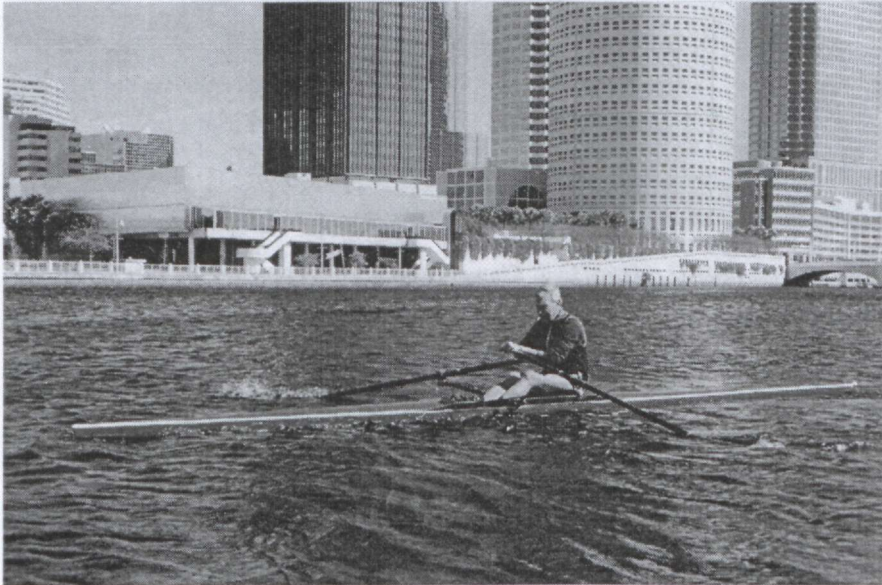
Kogu sellele suhteliselt ilusale etapile elus tegi momentaanse lõpu pimesoole lõhkemine, millest tulin vaevu eluga välja. Oli aasta 1972.

Kui täna küsitakse, mida on sport andnud, siis võib kõige lühemalt vastata nii – investering edaspidisesse ellu. See on õpetanud taluma ja seedima suuri lööke ja solvanguid, oskama neist järeltusa teha ja tihti ka enda kasuks need keerata. Samuti annab sport mingi oskuse hinnata inimesi, nende mõtteid, oskusi, soove ja tahet.

On tõeliselt kahju, et tänane profisportlane jääb selles mõttes paljust ilma. Pidev suhtlemine eluvaldkondades annab inimesele (sportlasele) vaidlematult parema nii psüühilise kui ka psühholoogilise karastatuse. See on omadus või võime, mida on igal inimesel vaja igas olukorras, eriti on see vajalik aga sportlasele.

1999. aasta hooaja kokkuvõtte asemel

Veljo Kalep,
sõudeveteran

Veljo Kalep võistlemas Austraalias. Kunagise tippsõudja näpunäited olid Eesti sõudjatele tulusad.

Jüri Jaanson saabus maailmameistri-võitluste paika Kanada linna St. Catharine'isse kaks päeva enne võistluste algust. Ei ta ise, ega keegi teine osanud tema sportliku vormi kohta midagi paikapanevat öelda, seepärast sel teemal ei räägitud. Ka norralasest treener Thor Nilsen piirdus vaid ebatavalise märkusega, mainides vaid, et Jüri on kõhne-maks jäänud.

Sõudjad leiavad alati enne võistlusi oma paadi juures millegi "vuntsimise" vajadust. Jüri seadis oma paadile uued Empacheri tullid ja pingi liuglemise siinid. Kuna Jüri õiged aerud ringlesid veel kusagil maailma lennuliinidel, eelistas Jüri kasutada iirlaselt laenatud aere, millistega ta oli juba treeningulaagris harjuda jõudnud. Värvisime need enne võistlussõite sini-must-valgeks vastavalt FISA nõudele.

St. Catharine'i võistlusrada on tähistatud rajapoidega iga 10 meetri järel, paadikuurid asuvad distantsi keskpaigas oleval Henley saarel. Kuna Toronto taotleb 2008. aasta olümpiamängude korraldamisõigust ja Kanada suurimast

sõudekeskusest St. Cathariness saaks siis olümpiaregati korraldamise paik, on selle eesmärgi nimel ära tehtud tohutu töö sõuderegati võistluspaiaga kordaseadmisel.

Huvitav on märkida, et eesti võistkonna tõlgiks oli kohalik eestlane Bernhard Jostman, kelle poeg 1973. aastal saavutas Kanada võistkonna koosseisus juunioride maailmameistrivõistlustel roolijaga kahepaadil pronksmedali, ja sedagi, et St. Catharine'i sõudeklubi ühe kaheksapaadi nimi on "Tasane". Selle nimeline eesti mees on teinud palju Kanada sõudespordi heaks. Ärme unustame sedagi, et Pärnust pärinevad isa ja poeg perekonnanimega "Tasane" on Eesti endised tippsõudjad.

Ühepaadimeestel oli kuus eelsõitu, millest otse poolfinaali pääses ainult võitja. Teises eelsõidus lõpetas Jüri bulgaarlase Ivo Janakievi ja tšehh Vaclav Chalupa järel kolmandana, mis "kindlustas" koha valiksõidus. Ka paarisaueru kahepaadil eelsõidus viiendaks jäänud narvalased Leonid Gulov ja Andrei Šilin pidid jätkama valiksõidus.

Valiksõitude päeval kõneles MM-i informaator Eesti taas tuntuks, sest eelsõitudes enesekindlust omandanud eestlased sõitsid valiksõitudes hästi.

Jüri oli esimesel 500 meetril konkurentidest sekundi võrra kiirem ning hoogsalt jätkates suurendas oma edumaad iga distantsiveerandiga ja oli ainus, kes kuuest valiksõidust sai aja alla 7 minuti. Jüri ütles küll pärast finišit, et viimased 700 meetrit olid hirmus rasked ja ta kartis teisi järele jõudvat. Ometigi suurenes edumaa. Ju siis teistele olid need meetrid veelgi raskemad.

Suurepärasõitu tegid valiksõidus ka Narva noormehed. Distantsi esimesel veerandil olid nad teised. Viimase veerandi algul alustasid Gulovi-Šilini selja tagant marulist lõpuspurti austraallased, kellel siiski ei õnnestunud Eesti paatkonna kolmandat kohta kõigutada.

Pärast edukalt lõppenud valiksõite sõitsid heatujulised Eesti sõudjad Niagara kosele, kus parim vaade võimsale veemängule avaneb laevalt, mis sõidab hobuserauakujulise kose ette.

Kui eelmiste aastate tulemuste põhjal peeti Jaanson jõudmist ka B-finaali raskeks ülesandeks, sest kuulsaid ja teenekaid oli võistlemas rohkem kui esitossinasse mahub (11 esimest kohta kindlustasid olümpiapääsme nii ühe- kui paarisaueru kahepaadil). Kuid Jaansonini eneseusk oli kasvanud iga sõiduga.

Poolfinaalsõidus alustasid eksmaailmameister Rob Wadell Uus-Meremaalt ja Jüri Jaanson rahulikumalt kui egiptlane Ali Ibrahim ja itaallane Nicola Sartori. Wadell asus juhtima poolel distantsil, Jaanson tõusis kolmandaks kolmandal distantsiveerandil. Kuigi eestlane oli viimasel rajaveerandil teistest kiirem, ei õnnestunud tal teisena lõpetanud Sartorit püüda. Kolmas koht kindlustas osalemisõiguse B-finaalis (7.-12. koht)!

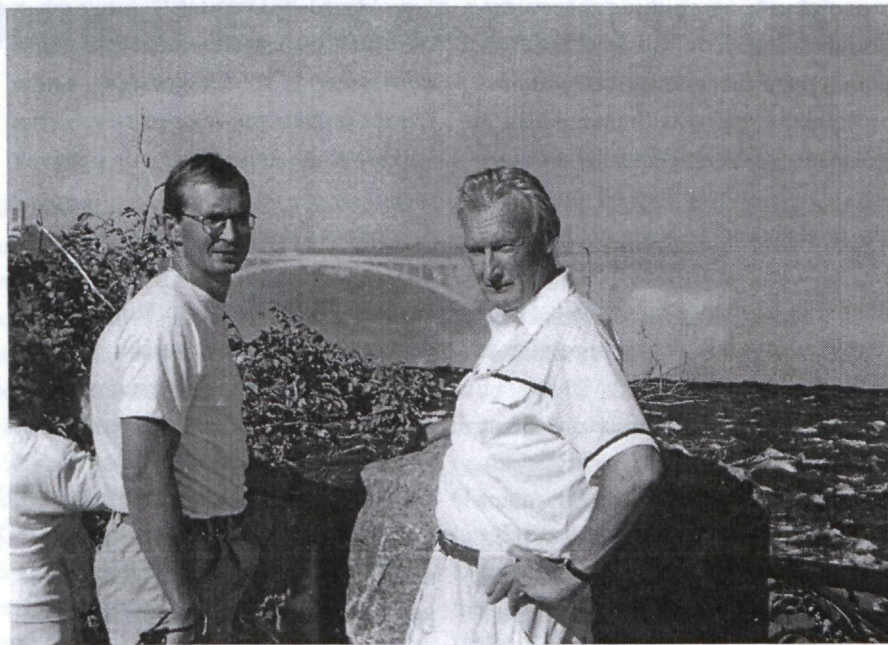
Paarisaueru kahepaadil olid Leonid

Gulov ja Andrei Šilin oma poolfinaalvõistluses uustulnukad ja juba poolfinaali jõudmine tähendas neile miinimumplaani edukat täitmist. Ühtlane sõit tagas neile viienda koha, seega koha B-finaalis.

Ühepaadi B-finaali läks juhtima omapärase maneeriga, järskude ja ülienergiliste liigutustega sakslane Marcel Hacker. Esimesel 500 meetril oli ta Jaansonist 5,6 sekundit kiirem. Eestlase mõtlik flegmaatilisus oli sakslase ülienergilisuse vastand, kuid just Jüri oli see mees, keda ajaleht "Toronto Star" võis tänada foto eest, millel pärast finišit tõmmatakse päästepaati teadvuse kaotanud sakslast.

Distantsi esimese veerandi kõige aeglasemalt sõitnud Jaanson oli viimasel veerandil sakslasest 7 sekundit kiirem. Poolel distantsil oli pärnakas viimane, ent konkurentidest kiiremini läbitud kolmas veerand viis ta esikohale. Jüri võitis sõidu 4,3 sekundiga. Egiptuse, Läti, Saksa ja USA võistlejad järgnesid 2 sekundi sees. Kokkuvõttes 7. koht maailmameistrivõistlustelt andis Jüri Jaansonile kindla pääsu Sydney olümpiale.

Narva "Energia" spordikooli paaris-aeru kahepaat Gulov-Šilin olid jõudnud

Jüri Jaanson (vasakul) ja Veljo Kalep Niagara kose juures.

eesmärgile väga lähedale, olümpiale pääsemiseks tuli võita vaid üht paatkonda. Esimese veerandi järel olid nad teised, kolmanda veerandi keskel jäid viimaseks, peaaegu paadipikkuse jagu teistest tagapool. Seejärel said aga Narva noormehed sisse uue hoo ja sõudsid viimased 500 meetrit konkurentidest kõige kiiremini, millest jäi esikoha saavutanud ukrainlaste võitmiseks 1,18 sekundit vajaka, kuid sealjuures äärmi-

selt pinevas ja tasavägises heitluses edestati USA duetti 1,11, itaallasi ja poolakaid vastavalt 1,82 ja 1,85 sekundiga. Tubli!

Toimetuselt: 1950.-1960. aastate Eesti tippsõudja, praegune Toronto elanik Veljo Kalep oli St. Catharine'is Eesti sõudjate šefiks, kes värvis sinimust-valgeks nii Jüri Jaansonu aerulabad, kui korraldas ka meie meestele ekskursiooni Niagara kosele.

TOIMETAJA VEERUD

Liidupäev jutumärkides

"Eesti Sõudjas" nr. 1 (5) 1997. aastal kirjutas ESL-i peasekretär Jaan Tults: "Sõudmine on ... alade ala ja meil on LIIDUPÄEV. Minu teada ei ole ühtegi teist spordiala, kes oma aastakongressi või konverentsi liidupäevaks nimetab.

Mulle assotsieerub see Urmo Martensi koostatud ja 8. detsembril 1989. aastal vastu võetud põhikirja sisse viidud termin vanade eestlaste malevatega ja seetõttu on just sümboolne, et viimased neli suurskogunemist on toimunud Lehola Lembitu kantsis – Viljandis ...".

Uues, redigeeritud ja täiendatud

"Mittetulunduslike Ühingute Põhikirjas" on sätestatud, et mittetulundusühingu (ka Eesti Sõudeliit) ridadesse kuuluv vabatahtliku algatuse alusel asutatud mittetulundusühingute liit, mis ühendab Eesti sõudmisega tegelevaid mittetulundusühinguid selle spordiala edendamiseks ning tegevuse koordineerimiseks Eestis, peab edaspidi oma aasta- ja aruandevalimiskokkutulekuid Liidupäeva asemel nimetama üldkoosolekuks.

Asja ei paranda ka see, et Viljandis 29. jaanuaril k.a. toimunud Liidupäeval ESL-i põhikirja muudatuse projektis

asendati sõna "üldkoosolek" sõnaga "volinike koosolek". Niisiis, edaspidi tulevad kokku Eesti sõudekeskuste ja -klubide "volinikud", kes hakkavad arutama ja otsustama ESL-i tegevusega seotud probleeme. Senini kasutusel olnud "Liidupäeva delegaat" asendati niisiis sõnaühendiga "(üld-) koosoleku volinik".

Selline Mittetulunduslike Ühingute poolt pealesurutud ühene mõiste "üldkoosolek" meenutab kangesti hilisminevikku kuuluva perioodi aegu, kus korraldati komsomoliorganisatsiooni üld-

koosolekuid, ametiühinguorganisatsiooni aruande-valimiskoosolekuid, punalippude üleandmise-vastuvõtmise koosolekuid, parteilisi hukkamõistu ja heakskiitmise koosolekuid. Sellel kümne aasta tagusel ettevõtmisel oli oma kindel siht ja eesmärk: kaotada eriilmelisus, muutes kuuendikul maakerast kõik üheülbaliseks, kustutada rahva mälust tema kunagise iseolemise, isetegemise ja iseotsustamise ajastu.

Tuleb välja, et taasiseiseisvunud Eesti riigis tahetakse igasugune kodanikualgatus panna ühe nimetaja alla: muuta meie inimesed ühenäolisteks; seltsid, organisatsioonid, ühistud, ühingud, klubid jms. ühetaoliseks halliks mittemidagiütlevaks massiks.

Liidupäeval anti Eesti Sõudeliidu tegevusele 1999. aasta "hea" hinne. Mäletatavasti esmakordselt! Tõepoolest, nii mõndagi on korda saadetud: Leonid Gulovi järjekorras teine maailmameistri tiitel juunioride hulgas; ühe- ja paaris-aeru kahepaadi olümpiapäasmed; Tõnu Endreksoni kuues koht senior-B vanuseklassis; Tallinna Sõudeklubi korraldatud "Alfa-1999" rahvusvahelised võistlused ergomeetrial Concept II; kaheksapaatide sügisregatt jpt. ettevõtmised.

Kokku kulutas ESL 1999. aastal 1 582 080 krooni, milline summa laekus Kultuuriministeriumilt, riiklikest vahenditest, olümpiaettevalmistuse toetussummadest, kultuurikapitalilt, erifondidest, sponsoritelt jt. allikatest.

Aastaks 2000 vastuvõetud töösuunad näevad ette eelisjärjekorras Sydney olümpiamängudeks ettevalmistamise, Eesti sõudespordi 12 arengukava (aastani 2012) väljatöötamise, Eesti sõudmise 125. aastapäeva väärilise tähistamise.

Tähelepanu keskmes on Balti mere riikide noorte karikavõistlused, mis korraldatakse Pärnus 30. septembril ja 1. oktoobril, esmakordselt vabariigis planeeritav seeriavõistlus (neli osavõistlust) sprindidistantsil (500 m). Kui siia juurde lisada, et ESL ja tema allüksused

korraldavad 2000. aastal 22 üritust, pluss osavõtu paljudest rahvusvahelistest tiitlivõistlustest ja sõuderegattidest, võime tõdeda, et ettevõtmiste koguarv vabariigi väikese sõudjatepere jaoks on piisavalt mahukas.

Selleks kinnitas Liidupäev 2000. aastaks eelarve planeeritava tulu kogusummas 1 703 500 krooni. Kulude poole pealt vaadatuna jääb vajaka 154 700 krooni, mis polegi teab kui suur summa, kuid proovige rahapuuduses siplevas vabariigis leida kasvõi 1000 krooni! Puudujääv summa tuleb kuidagimoodi katta ja kui see ei õnnestu, siis peab mõne ürituse lihtsalt ära jätma. Sealjuures on ESL-i poolt Jüri Jaansoniga ühepaadi ostukulude katteks eelarvesse kirjutatud ainult 20 000 krooni, paat maksab aga üle saja tuhande!

Niisugused on materiaalsed väljavaated Eesti sõudespordi 125. juubeliaastaks! Ma ei räägigi siinjuures enam trükivalmiks kirjutatud ja trükkimiseks üleantud raamatu "125 aastat Eesti sõudespordi" käsikirja edasisest võimalikust saatusest. Kuigi eelarvesse on planeeritud 100 000 krooni, milleks puudub selle artikli kirjutamise ajaks (jaanuari lõpp 2000) minimaalsemgi rahaline tagatis.

Eesti Sõudeliidu juhatuses käivad juba jutud, et kui tänava raamatu trükkimisest asja ei saa, tuleb raamatu kirjastamine edasi lükata 2005. aastale – Eesti sõudespordi 130. aastapäevale.

Praegu käib üks suur kampaania spordiseltside ja –koolide koondamise suunas. Ikka raha kokkuhoiu mõttes. Nii on Pärnu abilinnapea Sulev Alajõe teinud kohalikele kalevlastele ettepaneku oma üldkoosoleku (jälle see neetud üldkoosolek!) kokkukutsumiseks seltsi laialisaatmise küsimuse otsustamiseks. See võib ju olla õige, et spordiseltsid ja spordikoolid (Tartus on viimased juba likvideeritud!) on oma aja ära elanud ning kogu sportlik erialane tegevus peab koonduma spordiklubide juurde, arvestades neis väljakujunenud traditsioone, olemasolevat inventari, ruume, treenerite

kaadrit jms. Kuid kahjuks, just nimelt – kahjuks – on meie vabariigis suurem osa spordiklubisid alles titemähkmetes, kes ise veel vajavad abi ja toetust esimeste sammude astumiseks, mistõttu uisapäisa ja ülepeakaela meetodil korraldatav likvideerimine võib kaasa tuua hoopis kogu olemasoleva lagunemise, mille uus töökorda seadmine võib võtta kümneid aastaid, seega – tuua kasu asemel hoopis korvamatut kahju! Vahepeal aga suureneb oluliselt tegevuseta jäänute arv, kasvab tänavalaste (Laste Spordikoolide endised kasvandikud) ja tänavanoorukite (spordiseltside endised kasvandikud) arv, s.t. – kasvab kuritegevus, mis niigi aastast aastasse näitab suurenemistendentsi ja mida "Sinilindu" taga ajavad Eesti riigi isandad-emandad ei näi märkavat.

Kole on elada niisugusel armetul arengumaal, kus iga "puki otsa" istunud mehe või naise isiklikud huvid on tähtsamad, kui riigiellu puutuvate probleemide sasipuntra lahtiharutamine ja paikapanemine. Näiteks laste ja noorte probleemi lahendamine!

Tundub, et 2000. aastal ei ole Eesti riiki juhtimas ja tema elu korraldamas 1918. aasta päitse, vilmseid, konikuid – ausaid, omakasupüüdmatud ja riigi tulevikku ettenägevaid poliitikuid ning riigimehi. Kahju!

Kiita tuleb aga neid, kes selles võimu ihaldavate, kuid vaimu poolest vaeste inimeste vabariigis püüavad midagi korralikku ja huvitavat ära teha. Eelkõige aga Viljandi Sõudeklubi treenerit Ruth Vaari, kes Eesti Sõudeliidu Liidupäeva raames korraldas meie sõudjateperele toredad vaheldusrikkad spordivõistlused ujumises, korvpallis ja suusatamises. Pingete maandamiseks! Halli argipäeva mitmekesistamiseks, tapvalt üksluiste treeningupäevade vahelduseks!

SÕUDEKOHTUNIKELE LISANDUB VÄGE

Hugo-Herbert Artma,
ESL-i žürii esimees

2000. aasta 1. jaanuari seisuga on Eesti Sõudeliidu žüriis arvel 28 litsentsitud sõudekohtunikku, neist: FISA litsentsiga arbiiter (Peeter Mardna), R-litsentsiga (rahvuslik kategooria) 10, A-litsentsiga 4, B-litsentsiga 4 ja C-litsentsiga 9 inimest.

1999. aasta sõudehooajal tegutses ESL-i kalenderplaani kaheksal võistlusel 13 litsentsitud kohtunikku, mis moodustab litsentsikohtunikest arvuliselt vähe- ma kui poole. Kuna meie probleemid kummitavad meid juba mitu aastat, s.t., et ei jätku vajalikke summasid litsentsikohtunike kutsumiseks sõudevõistlustele, siis tuleb meil igal võistlusel piirduda 7-8 inimese rakendamisega, mistõttu kohapeal tegutsevad erialaseid teadmisi ja oskusi otseselt mittevajavad abikohtunikud (finišis, sekretariaadis, ajamõõtjatena, tehnilise personalina) kohapealsete teiste spordialade esindajatest-kohtunikest, kelle puhul jääb ära komanderingutasu (sõit, majutamine, päevaraha). Seesugust abijõudu kasutame igal võistlusel 4-6 inimese näol.

Kuna ka kohalike võistluste (linna esivõistlused jm.) arv on vägagi erinev, mis eelkõige määrab võistluste kordarvu ning sellest ja võistluste ajal täidetud

ülesandest kogutud punktisumma kohtunikevahelise paremusarvestuse pidamiseks, siis oleme seisukohal, et võrdsete võimaluste puudumise tõttu ei ole otstarbekas seada kohtunikud ritta edetabelisse ja korraldada parima kohtuniku väljaselgitamist. Seetõttu määras žürii 1999. aasta hooaja kokkuvõttes aktiivsema kohtuniku, kelleks osutus Krista Kungla, kes osales kaheksal võistlusel kokku 12-ne päevarvkorraga ja kõigil neil võistlusil täitis ta peasekretäri ülesannet.

2000. aastast kehtestas ESL-i juhatus korra, kus igale tiitlivõistlusele peab selles osalev organisatsioon kaasa võtma kaks sõudekohtunikku või tasuma nende puudumise korral 500 krooni kohtunike komanderinguga seotud kulude katteks. See peaks oluliselt parandama kõigi litsentsitud kohtunike rakendamist võistlustel ja annaks piisava võimaluse ESL-i žürii põhimäärusest ja litsentsijuhendist kinnipidamiseks. Samuti annaks see variant võimaluse rakendada võistlusdistsantsi vaheaegade (500, 1000 ja 1500 m) registreerimist, mis nõuab vähemalt 20-22 sõudekohtuniku rakendamist ühel võistlusel.

1999. aasta hooajal alustasid kohtunikenä tegutsemist Kaia Laur (Tallinn), Karmen Sits (Pärnu), Arne Graumann (Viljandi), Gennadi Kinko ja Toivo Haimi (Tartu). Kõik nad on andnud lubaduse ka edaspidiseks tegutsemiseks, mis on eriti rõõmustav seetõttu, et žüriiga on liitunud kolm meessoos esindajat, endist tippsõudjat, kelle teadmised ja oskused on rakendatavad sõudevõistluste kõige vastutusrikkamatel lõikudel: stardis, arbitraažis ja finišis.

Lahendust nõudvate probleemide osas ei toonud 1999. aasta erilisi lahendusi. Endist viisi on kohtunike käsutuses ja kasutuses olev inventar ja atribuutika aegunud ja mittetõökindel, puudub stardi-distsantsi-finiši ja sekretariaadivaheline side, puudulik on distantsi-

märgistus jms. Need puudujäägid seavad kohtunikud sageli täbarasse olukorda ja seda mõnikord võistluste läbiviimise kõige vastutusrikkamal momendil.

Käesoleva aasta, mis on ühtlasi Eesti sõudespordi 125. juubeliaasta, üheks tähtsamaks ja kaalukamaks sündmuseks on Balti mere regiooni riikide noorte (18-aastased ja nooremad) karikavõistlused, Rootsi, Soome, Venemaa, Eesti, Läti, Leedu, Poola, Saksamaa ja Taani noorsõudjate osavõtul, mis korraldatakse 30. septembril – 1. oktoobril Pärnus. See võistlus kujuneb Eesti Sõudeliidule tõsiseks katsekiviks, tõestamaks oma suutlikkust rahvusvaheliste võistluste korraldamisel. Selleks, et nimetatu hästi korda läheks ja ESL katsumusest auga välja tuleks, on tarvis:

1. stardisilda + stardikohtuniku pukki;
2. 12,5 x 12,5 m tähised 6 võistlusrajale;
3. finišimärgistust + fotofinišit;
4. olemasoleva finišimaja kapitaalremonti;
5. väljumis- ja sisenemissilla laiendamist;
6. autasustamissilla ehitamist;
7. tribüünide kapitaalremonti + istekohade arvu suurendamist;
8. tribüüniesise väljaku korrastamist + sellele tseremooniaväljaku rajamist;
9. kohtunike atribuutika muretsemist;
10. kohtunike inventari (2-5 mootorkaatri) muretsemist ja veel mitme teise tehnilise probleemi lahendamist hiljemalt 1. septembriks.

Žürii peab vajalikuks ka vabariigi kohtunikele kahe 2-3-päevase seminari korraldamist vastavalt enne Eesti meistrivõistlusi ja vahetult enne nimetatud karikavõistlusi, samuti 6-7 rahvusvahelist litsentsi omava väliskohtuniku kutsust.

Žürii loodab, et kõik planeeritu teostub ja 2000. aasta sõudespordi hooaeg vastab oma korrektsuselt ja väärikuselt Eesti sõudespordi juubeliaastale.

EESTI SÕUDESPOORDI TIPPTÄHISED

- 1975.02.17. asutati Tartus esimene Eesti Sõudeklubi "Dorpater Ruder-Club". Seda päeva tähistatakse Eesti sõudesporti sünnipäevana.
- 1883.09.04. "Dorpater Ruder-Club" korraldas esimesed ametlikud sõudevõistlused – klubi sõuderegati.
- 1884.08.26. asutati Pärnus "Pernauer Ruder Klub".
- 1886.08.17. korraldati Pärnus esimesed ametlikud sõudevõistlused.
- 1892.07.12. Eesti sõudjad (Tartu) osalesid esmakordselt võistlustel väljaspool vabariiki – Riia Sõudeklubi lahtisel sõuderegatil.
- 1908 "Dorpater Ruder-Club" astus äsjamoodustatud (1908) Ülevenemaalise Sõudesporti Ühingu Liidu liikmeks.
- 1914 asutati Tartu Eesti Seltsi "Taara" juurde veesporti osakond.
- 1916 asutati Tartu Üliõpilaste Seltsi "Sport" juurde sõudesporti osakond.
- 1920.08.22. korraldas "Dorpater Ruder-Club" esimese lahtise sõuderegati, milles osalesid ka "Taara" ja üliõplasseltsi "Sport" sõudjad.
- 1927 astus "Pernauer Ruder Klub" Eesti kerge-, raskejõustiku ja veesporti Ühenduse "Ekraue" liikmeks.
- 1930.10.09. asutati Sõudeklubi "Tallinn".
- 1934.08.05. osalesid naissõudjad esmakordselt Eestis "Pernauer Ruder Klubi" 50. aastapäevale pühendatud sõuderegatil.
- 1934.09.08. asutati Sõudeklubi "Pirita" (Tallinn).
- 1936 moodustati Üle-Eestilise Noorsoo Ühenduse Tallinna Osakonna Spordiklubi juurde sõudering.
- 1938.07.28. asutati Tartus Eesti Spordi Keskliidu sõudesektsioon. Esitati avaldus Eesti sõudjate vastuvõtmiseks FISA liikmeskonda.
- 1949 korraldati esimesed ametlikud Eesti (Eesti NSV) meistrivõistlused rahvapaatidel.
- 1950 korraldati esimesed ametlikud Eesti (Eesti NSV) meistrivõistlused akadeemilistel paatidel.
- 1951.01.28. moodustati Eesti NSV Vabariiklik Sõudesektsioon.
- 1966.03.28. nimetati Eesti NSV Vabariiklik Sõudesektsioon Eesti Sõudesporti Föderatsiooniks.
- 1969/1970 korraldasid Tallinna sõudjad esmakordselt talvise "koduse" avavee treeningulaagri Narva Soojuselektrijaama soojavee ärajooksu kanalil.
- 1975 alustati sõudesporti viljelemist Narvas.
- 1977.09.01. Tartu Riikliku Ülikooli kehakultuuriteaduskonna juures avati akadeemilise sõudmise osakond.
- 1981 alustati sõudesporti viljelemist Viljandis.
- 1986 asutati Narvas Spordikool "Energia" (sõudmine).
- 1988.09.25. moodustati Pärnus sõudesporti veteranide klubi "Aeron".
- 1989.12.08. nimetati Eesti Sõudesporti Föderatsioon Eesti Sõudeliiduks.
- 1990.05.04. asutati Pärnus Sõudekeskus "Kalev" (esialgse nimega Sõudeklubi "Aviron").
- 1990.06.15. asutati Tartu Ülikooli Sõudeklubi "Aht".
- 1990.06.26. asutati Viljandi Sõudeklubi.
- 1990 asutati Narva Sõudeklubi "Viiking".
- 1991 asutati Sõudeklubi "Pärnu".
- 1992.06.27. võeti Eesti Sõudeliit FISA liikmeks.
- 1994 asutati Tallinna Sõudeklubi.
- 1997.02.14. asutati Sõudmis- ja Aerutamiskeskus (SAK) Tartu".
- 1999.09.15. valmis raamatu "125 AASTAT EESTI SÕUDESPOORTI" käsikiri.
- 2000.02.17. Eesti sõudesporti 125. sünnipäev.

NARVA

Eestis neljandat järjekorranumbrit kandvaks sõudespordikeskuseks sai ajalooline Narva linn 1975. aastal. Kevadel siirdus Tallinnast Narva Evgeni Fridolini käe all Tallinnas sõudeaubitsat omandanud, aastatel 1968-1972 Aita Artma juhendamisel Balti Laevastiku Tallinna Jahtklubi sõudjate peres aktiivsõudmist jätkanud ja 1973-1975 Tallinna Kõrgema Spordimeisterlikkuse Kooli treenerina oma oskusi ja teadmisi Juhan Mitti kõrval rakendanud Igor Popov.

Narvas olid ideaalsed tingimused sõudespordi viljelemiseks Narva jõe näol. Ka talvel on Narvas võimalik harjutada Narva soojuselektrijaama kanalil, lühendades niimoodi Eesti pikka talveperioodi, kogumaks vajalikke varakevadisi treeningukilomeetreid avaveel. Selle võimaluse olid Tallinna sõudjad juba 1970. aasta varakevadel esmakordselt läbi proovinud.

Igor Popovi narvalastele esitatud üleskute – aerud kätte! – leidis elava vastukaja Narva koolinoorte hulgas. Esimestena reageerisid üleskutele Valeri Osmokesku, praegune Narva sõudetreener, Igor Ivanov, Konstantin Osmokesku, Vitali Laanvee, Galina Gratšova ja Ljubov Gontšarova.

Esimesed sportlikud saavutused ei

Igor Popov.

lasknud end kaua oodata. Juba 1977. aastal sõudis Tatjana Kalbun end ühepaadil Eesti meistritiitlile, tema kaaslinlanna Juliana Karpina kindlustas selles paadiklassis narvalastele kaksikvõidu. Lisaks neile kahele ütlesid meistrivõistluste medalite jagamisel sõna sekka veel naiste paarisaueru kahepaat (II koht), paarisaueru neljapaat (II), meeste paarisaueru kahe- (III) ja kaheksapaat (III). Võistkondlikult edestasid narvalased Tallinna "Dünamo" (V võistkondlik koht) ja Pärnu "Kalevi" (VI) võistkondi, kaotades Pärnu "Dünamo", Tartu "Kalevi" ja Tallinna "Kalevi" võistkondadele.

1979. aastal sai Igor Popov endale abiliseks Ljudmilla Kuzema, kelle üks kasvandikke – Jüri Ida jõudis Eesti tipp-sõudjate perre 1984.-1985. aastatel. 1980. aastal lisandus neile kahele veel kolmaski treener – Valeri Osmokesku, Igor Popovi üks andekamaid õpilasi. See treenerite kolmikliit pani tugeva aluspõhja Narva sõudespordile, mis 1980-ndate aastate teisel poolel ja 1990-ndatel aastatel oli võimeline "rinda pistma" Eestis juhtpositsioonil olnud Pärnu, Tartu ja Tallinna sõudjatega.

Järgmist Eesti meistritiitlit tuli oodata kuus aastat. Selleni jõudsid 1983. aastal Vitali Laanvee, Igor Mišutov, Dmitri Šugurov ja Valeri Šilov paarisaueru neljapaadil.

Kui Narva sõudespordi teerajaja Igor Popov 1984. aastal oma ameti maha pani, seisis sõudmine Narvas juba kindlalt jalgel.

1987. aastal tõusid Eesti sõudmise tippu Vjatšeslav Divonin, Tatjana Dubinko, Tatjana Gandžuk, Valentin Melnik ja Anatoli Nevkipilõi, püsides esireas kümme aastat.

Sellest põlvkonnast jõudis kõige kaugemale ja kõrgemale Vjatšeslav Divonin, Valeri Osmokesku õpilane. 1988. aastal Milanos peetud juunioride maailmameistrivõistlustel tegi ta kaasa N. Liidu koondvõistkonna paarisaueru

neljapaadil, mille koosseisus omandas kuldmedali. Vjatšeslav Divonini ettevalmistusele nendeks võistlusteks aitasid põhitreeneri kõrval kaasa ka "Kalevi" treenerid Toivo Zoova ja Matti Killing. 1992. aastal kuulus Vjatšeslav Divonin Eesti roolijata neljapaadi koosseisu Barcelona olümpiamängudel.

Narvas 1970. aastal sündinud Vjatšeslav Divonin alustas sõudetreeningutega 1982. aastal Valeri Osmokesku treeningugrupis. Oma esimese suurvõiduni jõudis ta 1987. aastal, kus ta Šiauliais korraldatud N. Liidu noorte meistrivõistlustel võitis ühepaadil meistritiitli, korrates sama tulemust ka 1988. aastal. 1989. aasta N. Liidu juunioride (Sen-B) meistrivõistlustel oli Vjatšeslav Divonin teine, saades samal aastal ka Eesti täiskasvanute (Sen-A) meistrivõistluste medalid – hõbedase –, kaotades Jüri Jaansonile 10 sekundiga, edestades aga Roman Lutoškinit 12 sekundiga. Oma esimese Eesti meistritiitli omandas Vjatšeslav Divonin 1990. aastal ühepaadil. See aasta oligi vabariigi ühepaadi meessõudjate tippaasta. N. Liidu meistrivõistluste A-finaalis oli meie mehi koguni kolm – Roman Lutoškin võitis hõbemedali, Vjatšeslav Divonin oli viies ja hilisem maailmameister Jüri Jaanson kuues.

Pärast olümpiareisi tuli järgmist Eesti meistrivõistluste kuldmedalit oodata neli aastat. Selleni jõudis Vjatšeslav Divonin 1996. aastal paarisaueru neljapaadil koos kaaslinlaste Mihhail Jakovlevi, Leonid Prokofjevi ja Anton Mihhejeviga. Kahel järgmisel aastal lisandusid nimetatutele veel hõbedased ja pronksised autasud.

1986. aastal alustas Narvas sõudetreenerina Sergei Gluško. Ja kohe edukalt. 1989. aastal kroonis tema treeneritööd narvalaste saavutused N. Liidu noorte meistrivõistlustel, kus roolijata neljapaadil võitsid Mihhail Aleksandrov, Virgo Treinbuk, Dmitiri Frolov ja Vjat-

šeslav Šilkin kuld- ning roolijata kahepaadil Viktor Holostõhh ja Andrei Lobov pronksmedali.

1990-ndad aastat juhatasid narvalased sisse Tartus 20. ja 21. aprillil 1991. aastal toimunud Emajõe karikavõistluste võistkondliku karikavõiduga. 26. aprillil 1991. aasta "Spordileht" kirjutab: "Veel mõni aasta tagasi muiati põlglikult, kui juttu tuli Narva sõudmisest. Tõsi küll, üksikuid sõudjaid oli seal varemgi olnud, kuid laiemalt pole läbi löödud. Ent juba möödunud aastal Eesti noorte meistrivõistlustel tegid narvalased paljudes paadiklassides puhta töö ... Narvas on ilmselt osatud kasutada linna poolt eraldatavaid vahendeid ning initsiatiivikate treenerite tööd. Igatahes ei kosta sealtpoolt praegusel ajal iseloomulikku kitsaste olude ja rahapuu-duse juttu. Loodame, et ka meie teiste sõudekeskuste treenerid ja aktivistid saavad sellistest kogemustest midagi kasulikku kõrva taha panna ning pak-kuda Narva sõudjatele väärilist konkuren-tsi eelseisvatel võistlustel."

Selle aastakümne vaieldamatult edukamaks Narva sõudjaks tuleb tunnistada Leonid Gulov, kelle võitudeseeria algas 1997. aasta Eesti noorte meistrivõist-lustel poeglaste nooremas vanusegrupis (15-16-aastased) ühepaadil võidetud kuldmedaliga, millele ta järgmisel aastal lisas kaks kuldmedalit – ühe- ja koos Mihhail Lebedeviga paarisaueru kahepaadil noormeeste A-vanusegrupis (17-18-aastased). Nagu välk selgest taevast saabus sama aasta augustis teade Ottensheimist (Austria) Leonid Gulovi kulla-võidust juunioride sõudmise maailma-meistrivõistlustel. See oli treener Sergei Gluško teine suur võit.

Oma kuuluvust maailma noorsõud-jate tippklassi kinnitas Leonid Gulov ka 1999. aastal Plovdivis (Bulgaaria), kus ta ületas senini Jüri Jaansonini nimele kuulunud meeste ühepaadi maailma absoluutse tippaja (6.37,03) nii eel-(6.35,67) kui finaalsõidus (6.31,00), tülles teistkordselt juunioride maailma-

Andrei Šilin (vasakul) ja Leonid Gulov maailmameistrivõistlustel St.Catharines.

meistriks. See oli tema treeneri Sergei Gluško kolmas võit.

Koos kaaslinlase Andrei Šiliniga osales Leonid Gulov 1999. aasta sõudmise maailmameistrivõistlustel St. Catharine's is paarisaueru kahepaadil. See võistlus kogu maailma sõudeparemiku osavõtul oli eriti tähtis selle poolest, et Kanadas jagati välja 11 olümpiapäset Sydney olümpiaregatile. Leonid Gulov ja Andrei Šilin jõudsid läbi eel- ja valikvõistluse poolfinaali, kus võitlesid välja stardikoha B-finaalis. B-finaalis kaotati Ukraina paatkonnale 1,18 sekundiga, võideti aga tugevat USA paatkonda 1,11 sekundiga. Tahapoole jäid veel Itaalia, Poola ja Horvaatia esindajad. Saavutatud teine koht (üldjärjestuses kaheksas) tagas Narva paatkonnale pääsu 2000. aasta olümpiamängude sõuderegatile.

1980-ndatel aastatel arenes oluliselt Narva sõudealane tegevus. Eelkõige muretseti Läti "Dzintarsi" paaditehasest hulgaliselt akadeemilisi paate, samuti üks "Empacheri" firma paarisaueru kahe- ja kolm ühepaati. Hoolitseti ka talviste treeningutingimuste eest, milleks esialgselt valmistati ise sõudmist imiteerivad trenaažöörid, hiljem osteti kolm "Concept" ergomeetrit.

Seoses kümnendivahetuse (1980/1990) spordi ümberkorraldamise buu-

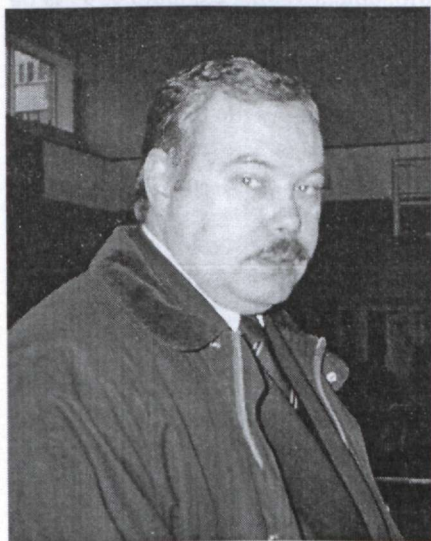
miga üle kogu vabariigi, moodustasid narvalased 1990. aastal linna sõudeklubi "Viiking". Klubi juhatuse esimeheks valiti Ivan Mastakov, liikmeteks Sergei Gluško, Vladimir Kuzema ja Valeri Osmokesku. Klubi tegutses kaks aastat, kuid suri siis, kuigi ametlikku otsust klubi likvideerimise kohta ei ole tehtud, varjusurma, eksisteerides 1995. aastast faktiliselt ainult paberil.

Praegust Narva linna sõudesporti koordineerib ja finantseerib spordikool "Energia".

Tänapäeva tingimustes on narvalased hädas veetreeningute korraldamisega. Teatavasti jagab Narva jõe telgjoon jõe kaheks osaks, mille ületamine parempoolse kalda suunas tähendaks Eesti-Vene riigipiiri rikkumist ja kõike sellega kaasnevat.

Narva sõudespordi esindajad on kuulunud ka Eesti sõudespordi juhtivkoosseisudesse. Nii oli Valeri Osmokesku Eesti Sõudeliidu juhatuse liige 1989-1992 ja Virgo Teinbuk pidas sama ametit aastatel 1992-1997.

Narva Linnasekretäri härra Ants Liimetsa vastused "Eesti Sõudja" peatoimetaja küsimustele

Ants Liimets.

1. Millise koha on sõudmine omandanud teiste spordialade hulgas Narvas?

Traditsiooniliselt seostatakse Narvat spordialadelt eelkõige jäähoki ja jalgpalliga, kuid kui Narva sõudesport tähistab k.a. oma 25. sünnipäeva (1975.a.), siis tuleb tunnustada sõudespordi jätkuvalt kõrget reitingut. Loomulikult on siingi tegu meie majanduslike võimalustega. Kaasajal ühe korraliku hokimeeskonna ülalpidamine ja arvestatavate tulemuste saavutamine nõuab suuri kulutusi. Ka sõudmine pole odav, kuid tulemused on viimase viie aasta jooksul just sõudmises olnud paremad kui teistel aladel. Loodan, et kui Eesti Vabariik tähistab sõudespordi 125. sünnipäeva, on ka Narva sportlastel oma sõna sekka öelda.

2. Kuidas Narva Linnavalitsus hindab oma sõudekuulsusi?

Meie sõudekuulsused Leonid Gulov (võitis kahel aastal (1998, 1999) järjest juunioride maailmameistrivõitluse ühe-

paadil) ja Andrei Šilin lunastasid endale pääsme Sydney olümpiamängudele. Loomulikult on see sundinud linnavõimuseid pooldavalt tegutsema. Linna stipendium sõudmise arendamiseks oli 1998. a. 60 000 ja 1999. a. 200 000 krooni. Lisaks sellele katab Narva Spordiosakond ka sportlaste treeninguga seotud toitlustamiskulusid. Väikest rahalist toetust on saadud ka Eesti Olümpia-komiteelt. Loomulikult tunneb sportlaste elu ja tegevuse vastu huvi Narva Linna-
pea (Raivo Murd kuni 1998. a. ja Eldar Efendijev k.a.) ja reservfondi abil saab saavutust ka meeles peetud. Tulemusi saavutada on võimalik vaid materiaalse ja moraalse tähelepanu sümbioosis. Püüame võimaluste piires sellest kinni pidada.

3. Kuidas on lugu spordikoolidega Narvas?

Narvas toimub seni spordi finantseerimine läbi Spordiosakonna ja spordikoolide. Sõudmine on kinnitatud Energia Spordikooli juurde. 1990. a. moodustati Narvas sõudeklubi "Viiking". Kuid see läks 1995. a. vaikselt hingusele. Seni pole Narvas mindud spordikoolide likvideerimise teed. Spordiklubid aga pole seni end eriti näidanud. Nagu linnavalitsuse spordiosakonna juhataja hr. Igor Solomkin teab, püüavad Narva jalgpallurid praegu katsetada spordiklubi moodustamiseks. Kui see õnnestub, võib-olla siis tekib ka Narva Transi kõrvale uuesti Viikingi klubi. Kuni linna eelarvest läheb spordi arendamisele spordikoolide kaudu ca 6%, pole klubid eriti aktuaalsed. Klubidel on väga raske leida endale baaside majandamiseks sponsoreid.

4. Miks "õrnema soo" esindajad Narvas pelgavad sõudesporti?

Arvan, et ei pelga midagi, kuid sportlike saavutusi maailmatasemel ja Eesti tasemel on meestega võrreldes vähem. Eesti sõudespordi ajalukku on läinud Tatjana Kalbun, Tatjana Gandzuk, Tatjana Dubinko, Regina Suup, Svetlana Kuritsõna ja Aljona Treumova. Praegu on Narvas paremad naissõudjad Jekaterina Olimpia ja Tatjana Kulešova. Tõsi, Narva naised on ennast paremini näidanud juudos, võrkpallis ja laskmises kui sõudmises.

5. Mis võib juhtuda, kui mõni võistleja eksikombel Narva jõel ületab võistlustuhinas riigipiiri ja satub Vene Föderatsiooni ilma viisata?

Meil on head suhted Narva Vene Föderatsiooni Peakonsulaadiga ja meie piirivalvuritega, nii et ette hirmu ei tunne. Seda enam, et 5. augustil k.a. Narvas plaanitud Eesti Sõudeliidu neljaetapilise sprindivõistluse viimane osavõistlus toimub Narva Joaorus. Joaorg aga on Narva jõel olev "tiik" või jõesopp, mille mõlemad kaldad kuuluvad Eesti Vabariigile. Sport on oma iseloomult rahvusvaheline ja kontaktid meie naaberlinna, Ivangorodi sportlaste vahel on säilinud.

MEMORIAAL KANADA SÕUDJATELE

1999. aasta augusti lõupäevadel St.Catharines korraldatud maailma-meistrivõistluste ajal avati kesklinna pargis, sõuderegati finiši läheduses memoriaalansambel kanadalastest olümpiavõitjate, täiskasvanute ja juunioride maailmameistrivõistluste medaliomanike mälestuseks.

dian Henley Regatti. Sellel sõudetrassil on võistelnud kõikides vanustes inimesi alates põhikoolidest, ülikoolidest ning lõpetades veteranide ja maailma eliit-sõudjatega.

1999. aastal tekkisid distantsile väga paljud madalad alad seoses läbivoolava 12 miili pikkuse jõekesega. Henley

Memoriaali südamikuks on üksik-aeru sõudja pronksi valatud kujutis (vaata Bernhard Jostmani fotot) ja suur kiviplaat tekstiga:

“Merindale’i Pond on näinud rohkem sõudmist, kui inimese eluiga. 1903. aastast on siin korraldatud Royal Cana-

Regatt ja kõik sõudevõistlused Martindale’i Pondil olid ohus. Seoses 1999. aasta maailmameistrivõistlustega, mis toimusid St.Catharine’is, otsustasid kohalikud vabatahtlikud taastada Henley trassi ning Martindale’i Pondi ökoloogia. Ühiste jõupingutustega viidi Henley

trass jällegi vastavusse maailmameistrivõistluste standardiga.

See “The Heavy Eight” nimeline monument meenutab neid vabatahtlikke. Monument valmis 28. juulil 1999 ja on pühendatud Stewart Howesile, Lincoln vabriku asutajale, eluaegsele sõudespor-dis osalejale ja selle toetajale.”

Selle plaadi vasakpoolses ääres seisab Veljo Kalep (vt. fotot).

Memoriaali südamikku viiva kõnnitee äärtele on püstitatud kivitahvlid, millele on raiutud OM-i ja MM-i tiitlivõistluste medaliomanike nimed. Ühele niisugusele plaadile on raiutud 1973. aastal Inglismaal Nottinghamis 1.-5. augustini korraldatud juunioride FISA meistrivõistlustel Kanada delegatsiooni koosseisus roolijaga kahepaadil pronksmedali võitnud eesti päritolu A. Jostmani nimi (vaata tema isa Bernhard Jostmani fotot).

See medal oli nendel võistlustel kanadalaste ainus auhind.

SÕUDEVETERANID SEVILLAS, LÕUNA-EUROOPAS JA PÕHJA-AAFRIKAS

Ruth Vaar,
Viljandi Sõudeklubi treener

Kaheksa Eesti sõudeveterani käisid 2.-17. septembrini Euroopa reisir, eesmärgiga osaleda FISA Masters Regattal 1999 Hispaanias, Sevillas 9.-12. septembril.

Käisime omal nahal kogemas, mida tundis Jane Salumäe maailmameistrivõistluste maratonirajal. Tõsi küll, meie võistkond: Katre Pind, Ingrid Võsu, Margit Pärnpuu, Toivo Zoova, Juhan Paalo, Lauri Pind, Tanel Kliiman ja mina – Ruth Vaar, ei pidanud läbima maratonidistantsi, vaid võistlesime sõudeveteranide maailmameistrivõistlustel, kus võistlusmaa pikkus on 1000 meetrit.

Esimene mälestus, mis nüüd tagantjärele meenub, on kuumus, tohutu Hispaania kuumus, kusjuures kraadiklaasi näit varjus ei langenud alla 35 kraadi.

Televiisorist kergejõustiku MM-i jälgides hämmastas meid eestlaste kehvas esinemine. Nüüd, kus olen ise seal võistelnud, mõistan, et sellises tulipalavas kliimas on põhjamaalasel ikka väga raske endast parimat anda. Meid jahutab võistlusdistsantsil seegi veepiisakene,

mida aerulaba tõmbe ajal pritsib, maratonirajal ja staadionikatlas võis arvata vasti tunda põrgupiina.

Muide, meie võistluspaik oli kergejõustikustaadioni kõrval, kusjuures MM-il osalenud riikide lipud, teiste hulgas ka Eesti sini-must-valge lehvisid veel lipumastides.

Sõuderegatile oli tulnud 2551 veterani 39 riigist, teiste hulgas ka kaheksa Eesti esindajat.

Veteranide MM-il võisteldakse 1000 meetri distantsil, neil ei korraldata eel-, vahe- ega finaalsõite. Iga sõidu võitja saab medali ja sellega ka tingliku vetera-

tagasihoidlikel tulemustel olid oma põhjused, peamine muidugi see, et meil polnud kaasas oma paate, sest nende transportimine Eestist Hispaaniasse käis rahaliselt lihtsalt üle jõu, mistõttu vajalikke sõiduvahendeid pidime kohapeal üürima. Nendega olid muidugi omad hädad – küll olid jalatoe kingad paar numbrit väiksemad, küll oli roolijata paadil roolimise seatud meie jaoks harjumatu eessõudja jalatoele.

Kokkuvõttes võib siiski öelda, et lõpp hea, kõik hea!

Ja nüüd pilk meie tulemustele:

Paatkonna nimeline koosseis	Vanusegrupp	Paadiliik	Koht oma võistlusõidus	Aeg	Osalenud paatide arv	Üldkoht (aegade põhjal)
Ruth Ingrid Margit Katre	27-35	4x	5	4.15,19	15	14
Toivo Juhan + 6 leedulast ja lätlast & roolija	50-55 55 ja vanemad	8+ 8+	4 2	3.38,60 3.14,0	26 18	17 5
Toivo Juhan	50-55	2-	2	3.47,09	32	12
Tanel Lauri	27-35 27-35	2- 2x	3 4	3.59,59 3.39,23	31 42	17 21

nide maailmameistri nimetuse. Nii võib ühe vanuseklassi ühes paadiliigis vastavalt sõitude arvule olla mitu maailmameistrit. Pärts paremusjärjestuse võib kirja panna küll finišiaegade põhjal, kuid see on juba võistleja oma lõbu.

Meie hulgas sel aastal küll võitjaid ei olnud, aga kõrgemale kohale mõni meie paatkond püüdis ikkagi tulla. Meie

Veteranide maailmameistrivõistlused ehk ametlikud FISA Masters Cup tundusid olevat tõsised jõukatsumised, kus "hambad risti" pingutatakse – ikka kõrgema koha ja parema tulemuse nimel.

Kui nüüd tagantjärele mõelda, siis sarnanes veteranide MM ikkagi rohkem suure festivali või kokkutulekuga, kus kõiki osavõtjaid seob ühine huvi

Ruth Vaar (vasakult), Ingrid Vösu, Katre Pind ja Margit Pärnpuu stardikäskluse ootel.

sõudespordi vastu, oled sa siis 27- või 78-aastane, nii, nagu üks vanaproua, kes läbis kilomeetrise võistlusmaa ühepaadil. Selle proua sportimislust oli tõeliselt kadestamisväärne.

Niipalju siis võistlustest.

Kuna me olime kord juba nii kaugel, teisele poole Euroopa serva sõitnud, otsustasime Euroopale pisikese ringi peale teha. Oma kahenädalasel võistlusreisil läbisime 13 Euroopa riigi territooriumi: Läti, Leedu, Poola, Saksamaa, Šveitsi, Prantsusmaa, Hispaania, Andorra, Gibraltar, Monaco, Liechtensteini, Itaalia ja Austria. Gibraltarist tegime vahepeike üle Vahemere – käisime laevaga Marokos.

Nägime uskumatult palju. Vaevalt satub keegi meist veel Põhja-Itaalia Genovasse, kus külastasime tohutut akvaariumi. Või siis imetillukesse, kuid ääretult rikkasse Monacosse, kus luksust võib kohata igal sammul. Mehi võlus muidugi Monte-Carlo ringrada ja naisi sealne Casino, meeletult kaunid pargid purskkaevude ja lilledega. Õnneks külastasime Monacot öösel, sest nii nägime seda kõige ilusamat linnriiki tema öise elu ja tuledesäraga.

Täielik vastand sellele oli aga Maroko. Käisime seal Aafrika vahemere-rannikul omapead ja tõenäoliselt kohtades, kuhu turiste ei viida. Seal olles tundus see õudusunenäona, tagasi tulnult aga tõelise eksootikana. Kohalikud teavad kõik, et sa oled võõras ja igal sammul püütakse sind endaga kaasa meelitada, sinult midagi varastada või midagi lihtsalt müüa. Kellaajast on neil oma arusaam. Mis kella ajal väljub laev, seda oli lausa võimatu välja arvestada, sest laevas kehtis Hispaania ja Maroko keskmine aeg. Kõik lõppes aga hästi ning Hispaania rannikule jõudsime

tagasi Maroko kohutavalt rammusast supist täidetud kõhuga.

Ja nii, läbides riike, servapidi Atlandi ookeani, ületades mägesid ja jõgesid, võisteldes, ööbides telkides ja autobussis, jõudsime taas koju. Uskumatu, kuid ühegi mure ja probleemita, kõik õnnelikud ja rahul, kõigil peas vaid üks mõte, et 2000. aastal Belgiasse Hazewinkeli sõites peaks läbi käima kõik need maad, mis läbikäidulist “sinna ülespoole jäävad”.

Mõte ei ole iseenesest paha, kui oleks vaid asjahuvilisi veterane, kel tahtmist, soovi ja tervist on. Ääretult kahju, et meid nii vähe on!

Loodan, et ehk tulevad kõik need, kes seni on varjus olnud, oma kodudest välja üheskoos meile südamelähedast ala – sõudmist – harrastama. Meil on võistlusi, kus saab sõuda lihtsalt sõudmise

Eesti sõudeveteranid Hispaania mägede taustal. Vasakult: Margit Pärnpuu, Ruth Vaar, Juhan Paalo, Toivo Zoova, Katre Pind, Ingrid Vösu ja Lauri Pind. Fotolt puudub Tanel Kliiman.

pärast, nii nagu seda tegi 1922. aastal sündinud vanaproua Sevillas. Kui aga jõudu ja jaksu koguneb, miks siis mitte minna kodunt kaugemale, sinna, kus varem ei ole käidud.

TOIMETUSELT: Sevilla on 705 tuhande elanikuga linn Lõuna-Hispaanias, Andaluusia autonoomse piirkonna ja Sevilla provintsi halduskeskuses. Sevilla on sadamalinna Guadalquiviri jõe alamjooksul, mille kaudu eksporditakse veini, tsitrusvilju, oliiviõli ja korki. Sevillas asub rahvusvaheline Sao-Pablo lennujaam, seal on arenenud põllumajandussaadusi töötlev, relva-, tekstiili-, portselani- ja masinatööstus, samuti korgitööstus.

Sevillas on 1502. aastal asutatud ülikool, meditsiiniakadeemia, mitu uurimisinstituuti, teaduste akadeemia, arheoloogiamuuseum, Archivo General de Indias, milles säilitatakse Ameerika avastamist käsitlevaid ürikuid.

Sevillat peetakse üheks Hispaania kaunimaks linnaks. Silmapaistvamad ehitismälestised on viielöövine katedraal (suuruselt õhtumaade teine Rooma Püha Peetruse katedraali järel), millise ehitamist alustati 1171. aastal (esialgselt mošeena), ümberehitus teostati 1402-1517, 1184-1196 ehitatud torn Giralda (endine minarett), 1181. aastal ehitatud Alcazari linnus, renessansistiilis rae-koda, barokne piiskopipalee.

Sevilla suurim õitseng oli 16.-17. sajandil, pärast seda, kui temast sai aastal 1503 koloniaalkaubanduse monopol.

REIS ÜMBER POOLE MAAKERA

Veljo Kalep,
sõudeveteran

*Mees võib kirjutada raamatu, mees võib ehitada maja, mees võib istutada puu, kuid mees peab tegema ümbermaailmareisi.
Olev Remsu, kirjanik, sõudeveteran*

Minu teine sõit Austraaliasse algas 1999. aasta 21. septembri keskpäeval, kui Reet viis mind autoga Toronto lennujaama ja lennuk tõusis Los Angelese poole. Oli selge ilm ja vaatlesin 10 km kõrguselt põllundust joonel Toronto-Chicago-Denver-Los Angeles. Vili oli koristatud ja väljad hallid ning pruunid. Eestile iseloomulikku talivilja orast ma ei näinud. Haritud oli kogu selleks sobiv maa. Minu jaoks uueks nähtuseks olid ringikujulised väljad, mis hakkasid esinema USA keskosa kõrgendikel. Ma arvasin, et need on pannkoogina ümmargused sellepärast, et kunstliku niisutuse toru keerleb ringi tsentri ümber ja toetub ringi servas ja ka vahepeal suurtele ratastele. Selliste läbimõõduks hindasin umbes kilomeetri. Püüdsin seda määrata teede järgi, mis jagavad maa ruutudeks nagu malelaua. Kanadas on selliste "concession road" vahekauguseks veidi vähem kui 2 km ja eeldan, et nii on ka Ameerikas. Kui ühes Kaljumägede orus lugesin 32 "pannkooki", siis imestasin, millistes kohtades seal põllumajandusega pingutatakse, selleks et vedada vilja ja liha viljakale Venemaale ja Eestisse.

Colorado kanjonite piirkonnas on maa tõusnud 2 kuni 3 kilomeetri kõrgusele ja maastik selle võrra selgemalt näha. Seal on pruunid mäed pealt taseks silutud ja kanjonid on kitsad praod, mille sügavusse ei näe, kui otse ülevalt alla ei vaata. Kahjuks jõudsin kõige suuremate kanjonite kohale videviku ja pilvituse ajal.

Los Angeles oli tuledes ning selle kohal madalalt lennates hämmastas see, kui palju ühepere-elamuid seal juba on. Seda

vaadates mõistame, et varsti on maakeral tõesti liiga palju inimesi.

Los Angelese lennujaamas hulkusin 4 tundi. Tuled tõrjusid pimedust, kuid ei loonud hubasust. Hoonete vahelt leidsin ülalt ristuvate kaartte vahele kujundatud hoone, mis on selle lennujaama tunnusmärgiks – olin seda vaadanud kolmekümne aasta eest arhitektuuriajakirjas. On hästi säilinud, päris noore välimusega. Sellises suures lennujaamade kompleksis olles tuleb meelde 1942. a. Viluvere jaamahoone, kuhu sõitsime hobuvankriga, et sõita kitsarööpmelise rongiga Tallinna või Pärnu. Nüüd olen kivises, metalses ja klaasises jaamahoones, kust läheb sõiduk üle Vaikse ookeani Sydneysse.

Lennuk tõusis öises pimeduses ja õõ sõitis meiega kaasa. Kui olin istmel ebamugavas asendis tukkumisest ära vaeval, siis vaatasin kella lootusega, et pool maad on sõidetud. Kuid oli sõidetud alles 6 tundi ja ees oli veel 8 tundi ööd. Niisugune on kõige pikem ja tüütavam öö – Los Angelese lennujaamas 4 tundi ja lennukis 14 tundi. Eelmisel korral 5 aasta eest sõitsin niimoodi pikaks veninud päeval.

Sõidusuunaks olid Austraalia Spordiveteranide seitsmendad mängud. Aelaidi korraldustoimkonnalt hakkasid kutsed ja kirjeldused saabuma juba aasta varem. Minu aadress oli seal juba 1994.a. Brisbane'i veteranide maailmamängude eelsest ajast, saadud ilmselt Kanada sõudeveteranide võistlejate nimekirjast. Huvi ergutati mitme informatsioonibulletääniga. Need hoidsid

mõtteid Austraalia suunas, kui Torontos sõudsin ja ujusin. Mõtlen ka selle üle, miks Austraalia korraldustoimkonnad tunnevad mind, kuid Eestist, kus olin spordi sees kümneid aastaid, ei tule kutsesid spordiveteranide mängudele. Aelaidi toimikond saatis isegi minu e-posti aadressile küsimuse, millal minu lennuk saabub, et teataks vastu tulla.

Maandusime kell 6 hommikul Sydneys. Lennujaama seintel nägin järgmise aasta olümpiamängude reklaame. Tundsin end kindlalt tuttavas linnas. Eelneva plaani kohaselt sõitsin Sydney olümpia sõuderegati asukohta Penrithis, kus toimus selle maailma nurga sõudjate võistlus. Reisikoti panin raudteejaama pakihoidu ja sõitsin rongi ja bussiga kuni tunni pärast jõudsin tüüpilisel Austraalia maastikul asuvale paisjärvele rajatud sõudestaadionile. Selle ümbrus on väga erinev põhjamaaisest kõrge tiheda metsa ja põõsastikuga loodusest. Tagaplaanil paistavad Blue Mountains.

Oli soe päikesepaisteline ilm. Vaatasin võistlust ja kui jõudsin Malle Tohver'i kodusse kella viieks, siis kõigepealt magasin tunni. Eelnevalt olime e-posti abil planeerinud sel õhtul mulle sümfoniakontserdi Sydney ooperiteatris. Sõit sinna oli kõige hõlpsam laevaga – 15 minutiga jõudsin Circular Quay sadamasse, mis asub ooperiteatri kõrval. Esimese poole kontserdist kuulasin nautinguga, pärast vaheaega ergutasin end saali arhitektuuri vaatamisega. Vaheajal on rahvas avarates ruumides, millest avanevad vaated veepinnal peegelduvatele linnatuledele. Samas mängis noorte puhkpilliorkester – see oli nende esinemise treeninguks.

Tagasi sõitsin jälle laevaga, mis sõitis kõrge poolekilomeetrise avaga Harbor Bridge'i alt läbi. Ja siis oligi läbi see pikk päev, mis sisaldas mitme päeva jagu

sündmusi. See päev oli planeeritud sellisena varem ning kõik kulges ime-lihtsalt selle järgi – nii nagu kogu edaspidine sündmusterikas reis läks täpselt, heade muljetega ja paremini kui planeerisin ja lootsin.

Teine päev Sydneys. Malle elukaaslane Arvo Tinni pani mind maha kesklinnas Queen Victoria ja vana Raekoja hoonete vahel, kuhu leppisime kokku kohtumise kella kolmeks. Selle ajani jalutasin läbi Hyde Parki ja Botaanikaia Ooperiteatri juurde ning edasi Harbour Bridge'i alla. Botaanikaaed on suur park lahe ümber päris südalinna kõrval. Vaated kesklinna kõrghoonetele ja üle lahe Ooperiteatril ja sellest kõrgemale sillale on maailma ilusaimad. Oli ka kõige ilusam ilm. Kui nüüd püüan ette kujutada paradiisi, siis on sel Sydney botaanikaia pargi ilme.

Kui kohtusime Arvoga, siis imestas, kuidas ta sellises linnaliikluses jõudis kohtumisaika nii täpselt. Edasi sõitsime üle kõrge silla põhja poole, kus Arvo näitas hiigelsilla kaare kannaliigendi polti, mille jämeduseks oli 2 jalga (60 cm) ning jutustas silla hooldamistööst ning eriti liigendi poldi funktsioneerimisest. Selline on see inseneride omavaheline jutt.

Edasi sõitsime uutel kiirteedel, mille ehitustööde juhtimisest oli Arvo osa võtnud. Ring viis meid Olympic Parki, kus asuvad järgmise aasta Sydney olümpiamängude ehitused. Seestpoolt vaatasime Arvo ettevõtte ehitatud spordimängude hoonet. Kõik spordiehitised ja olümpiaküla on juba ilusas korras. Olümpiapark on korrastanud selle sügavale maasse ulatuva lahe kaldal asuva piirkonna. Õhtul viis Arvo mind oma linnaosa jalgpalliklubi kasiinosse. Sõime tugeva prae ning proovisime õnne mängumasinal, millest taipasin vaid niipalju, et selle programm on koostatud nii, et kasu saab klubi ning riik ja see tähendab, et masinate ees istujad on kahjukannatajad ja nad lepivad sellega, kuna programm võtab raha endale aegamööda nii, et mängija saab oma

Peeter Mardna (vasakul) ja Veljo Kalep 1959. aasta 5. juulil Pärnus pärast Eesti meistrivõistlusi, kus ühepaadi kuldmedali võitis V. Kalep 3,4-sekundilise eduajaga P. Mardna ees.

kaotatud raha eest piisavalt põnevust.

Kolmandal päeval sõitsime Thirimere Eesti seeniorite asundusse, kus tähistati sealse Eesti Seltsi 50. juubelit. Selles piirkonnas oli arvukalt eestlaste õunapuu- ja aedviljafarme, millest paljud jätkavad tegevust.

Nelikümmend aastat hiljem. Kaks elupõlist sõpra - Eesti Sõudeliidu president Peeter Mardna (vasakul) ja sõudeveteran Veljo Kalep Sydney's 1999. aasta 26. septembril.

Pensionile jäänud austraalia eestlastel on seal uutest hoonetest koosnev küla lõunamaiste puude ja põõsaste vahel. On ka hooldekodu nendele, kel tervis nõrgaks jäänud. Kõik see on sarnane Toronto Eesti Kodu ja Ehatarega. Kuid Torontos asub see suurlinna korrusmajas. Kui selline oleks Eestis, siis seal oleks kõige suuremaks erinevuseks pargi või tiheda metsa kõrged puud nagu Pärnus Tammiste Invaliididekodu ümber. Kuid Pärnus on sellel ees pikk tee heale tasemele tõusmiseks.

Neljas Sydney-päev algas Eesti Konsulaadi vastuvõtuga Eesti olümpiakomitee delegatsioonile. Seal kohtusin oma kauaaegse sõdespordi sõbra Peeter Mardnaga. Sel ajal, kui koos võistlesime paljudel võistlustel, oli hoopis teine olukord ja selline kohtumine kauges Austraalias iseloomustab maailma ettearvamatuid arenguid. Eesti Olümpiakomitee esimehe ettekandest kuulsin, et nendel on eesti spordi arendamise 12 aasta plaan. Seda kuuldes mõtlen, et Eesti valitsus peaks eeskujuga võtma ja tervele Eestile 12 aasta arenguplaani koostama ja selle järgi tegutsema. Kaksteist meeldib mulle

peale seda, kui kord egiptlaselt kuulsin tema riigi 12 aasta arenguplaanist. Juba ammu on meie esivanemad selle hea arvu nimetanud tosinaks.

See päev oli sündmustest rikas. Keskpäeval lendasin Sydneyst Adelaidi, kus korporatsioonivenna Hillar Semenovi abil varasemad plaanid hakkasid täpselt täituma. Registreerisin end osavõtjaks 7th Australian Maters Games'i ja õhtul olin avatseremoonial 11 000 veterani seas Adelaidi Oval murul – nagu 5 aasta eest Brisbanes World Masters Games'i ajal ja 43 aasta eest Moskvast Esimesel Rahvaste Spordikaaadil. Igalt poolt on midagi meenutada. Adelaidi ilutulestikus oli uusi efektseid vigureid. Sportlasi oli 45 spordialalt, mille seas loendasin 13 mulle tundmatut. Et enamus neist on tekkinud lõppeval sajandil, siis on loomulik mõelda, et ka järgmisel sajandil leiutatakse uusi spordialasid.

Päev lõppes Hillar Semenevi kodus, kes minu eest hoolitses Adelaidi lennujaama saabumise hetkest kuni sealt edasisõiduni Canberrasse.

Teine, kolmas ja viimane, kaheksas Adelaidi-päev oli sisustatud sõitudega Adelaidist lõuna poole ookeani ääres asuvasse Victor Harbor suvituslinna, Barossa Valley viinamarjakasvatuse piirkonda ning mägedes asuvasse eestlase õunakasvatuse farmi. Viimases lubasin peremehele, et kui ma Eestis hakkam õunaaeda rajama, siis enne seda tulen tema juurde õppima.

Adelaidi linnal on kaks ilusat omapära, mille eest tuleb tänada ammuagset linnapead. Nii nagu Pärnu tammeallee on Brackmanni loodud, nii on kaks pargivööndit Adelaidi kesklinna ümber ühe eelmise sajandi linnapea initsiatiiv. Teiseks omapäraks on laiad tänavad, mis lasevad läbi autode voo. Linnapea olevat käskinud tänavate laiuse määrata sellise, millel saab härgadega veetava pikkvankri lahedasti ümber pöörata.

Neljandal Adelaidi-päeval toimus

Korp! Fraternitas Estica vendadega kohtumine – kolm Adelaidi fraterit abikaasadega ning mina. Seal kuulsin episoode fraterite eluteest Eestist Austraaliasse läbi Euroopa sõja ja segaduste perioodi. Selgus et pr. Reniga on meil ühised sugulased Vändra valla Kontuste suguvõsast. Bruno ja Ilvi Reni kodu asub ookeani kaldal sõuderaja kõrval. Peale võistlust olin nende külaline ning siis nägin nende albumis fotot Reinumuru perest, millel nägin oma ristiema noore tütarlapsena. Kuulsin ka pr. Reni isa, eestiaege Pärnu sporditegelase Johannes Meimeri hukkamisest 1941. aastal.

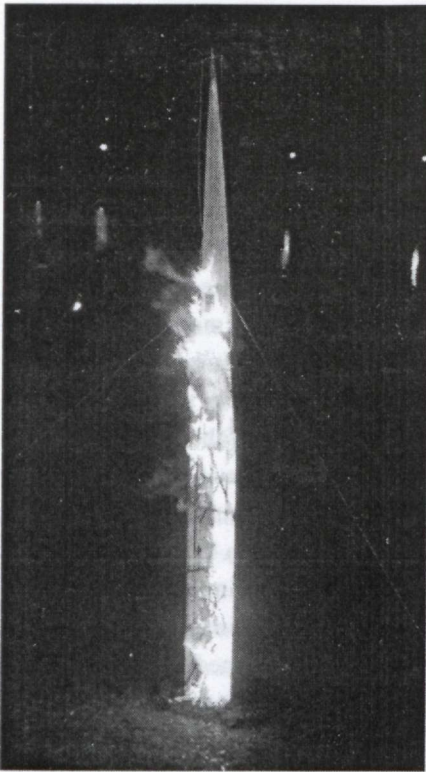
Viies ja kuues päev olid ujumise päevad. Eestis olin ujunud oma töökollektiivi spordipäevadel. See ei olnud maailmaklassi ujumine, mis eeldanuks Austraaliasse võistleva sõitmist. Sõitsin spordijuubeli tähistamiseks. Torontos olin ujunud terviseks kord nädalas 1 kilomeetri järgemööda. Sellisel ujumisel enesetunne ja väsimine andsid täpse ülevaate tervise olukorrast. Võisteldes ma ei mõtle mitte parema koha saavutamise peale, vaid võrdlen oma võimeid varasemaga. Eks see olnud kõigi osalejate peamine eesmärk. 50 m rinnuliujumises olin võrdne 5 aasta eest Brisbane'is ujumisega ja kui 50 m vaba-ujumise aeg 48 sekundit oli parem 7 sekundi võtta, siis tundsin end 7 aastat nooremana. Olin omavanuste võistlejate viimase kolmandiku alguses. Austraalia sõpradele oma ujumist oli lihtne kirjeldada nii, et vaadake Sydney olümpiamängude ujujaid – kui nemad on 100 m finišis, siis mina olen alles 50 m kohal.

Adelaidi Aquatic Centre on suur ja ilus, asub kesklinna ümbritsevas pargivööndis. Minu esimeseks ujumisvõistluseks oli kooliõpilaste võistlus Pärnu jõe kaldale ehitatud ujulas praeguse sõudeklubi kõrval. See on ammugi likvideeritud jõevee saastatuse pärast.

Seitsmes Adelaidi-päev oli kõige rikkam huvitavatest sündmustest. Juba hommikul sõidul linnaliini bussiga West-Lake'i sõuderaja juurde sain üle-

vaate mitme perioodi ehitustest. Asi läks huvitavaks, kui mind kutsuti Riverside klubi paariseljalisse. Olin varem võistelnud igal paadiliigil, kuid mitte selles. Starti sõidul kohanesime ning sõit tuli hästi välja. Vastaseks oli meie vanuseklassi roolimeheta neljapaat, millest olime parasjagu ees. Ma ei olnud 10 aastat võistelnud meeskonnapaadis – aastast 1989, kui olime esimesed Kanada veteranide võistlusel roolijaga nelja- ja kaheksapaadil. Vahepealne ühepaadi sõudmine on olnud tervistav, niisiis tundsin, et hingamine ja süda tulevad toime. Olime oma vanuseklassi ainuke paariseljapaat ning saavutasime korraga esimese ja viimase koha, mille eest anti ilusa lindiga medal. Ühepaadil kaotasin kahele oma neljapaadi kaaslasele ja sain mälestuseks pronksmedali. Kõige rohkem huvitas, kuidas suudan distantsi läbida, võrreldes 5 aasta taguse Brisbane'is ajaga. See oli üsna sarnane, kui arvestada ilmastiku erinevusi. Tulevikukavadest niipalju, et erinevalt noorsportlase eesmärgist järjest paremaid tulemusi saavutada, on minu vanuses eesmärgiks edaspidi võimalikult väikeste sammudega taanduda. See oli minu sõudmise 50-aasta juubel. 1949. aasta septembris osalesin oma kooli sõudevõistlusel Ergo Aruga paariskahepaadil, mille roolimeheks oli Heino Reedik, kes pärast oli Tootsi briketivabriku direktor ja aseminister Tallinnas. Ergo Arust on ainult mälestus – ta suri ootamatult enne keskkooli lõpetamist. Peale teda on jäänud seljataha ka noorelt katkenud elutega eesti sõudevõistkonnakaaslased Aarne Paal ja Aadu Pind ja palju sõude-spordi korraldajaid.

Sõudjate koosviibimine toimus õhtul kesklinna kolmes klubis. Esimesse kogunesime suupistete ja veiniga värskendamiseks, aga kuna olin Reinide pool palju söönud ja veini joonud, siis ma seal end enam ei täiendanud. Seal viis laevukene pidulised paisjärvel kesklinna kõrghoonete tuled peegelduses teise klubbisse õhtusöögile. Klassikalistel inglise

Adelaidi Riverside RC (Sõudeklubi) esisel toimus "paadi ohverdamine" (põletamine), milleks vana neljapaat oli trosside abil püstasendisse kinnitatud. "Ohverdatav" süüdati alt ja ta põles heleda, ümbrust valgustava leegiga.

klubidel on paadikuuri peal saal rõduga, millelt avaneb vaade jõe. Selle ees toimus ohverdamise tseremoonia – "paadi põletamine". Vana neljapaat oli mastina püsti ning süüdati alt. See põles suure leegiga ja valgustas klubiesist rohelist muru ja musta veepinda. Peale selle läksime kõrvalasuvasse klubisse kohvile. Oli palju huvitavaid vestlusi mitme Austraalia osariigi sõudjatega. Võistlejate nimekirjast leidsin eesnime "Kustas" ja see oligi kohalik eestlane. Vestlesin ka mehega, kel nimeks Ants Nurk, kuid tal polnud eesti keelt põhjusel, et tema ema oli lätlanna ja kodus austraallaste keel.

Adelaidi kesklinnas on jõgi paisutatud nii, et seal saab sõuda veidi üle kilomeetri. Selle ääres on 11 sõudeklubi. Mitmel nendest on linnaäärse West Lake'i sõuderaja juures asuvas hoones oma sektsioon paatide hoidmiseks. West Lake on olnud soine lahesopp, mis on korrastatud sõudmise distantsiks ilusa elurajooni vahel.

Esmaspäeva hommikul algas lend Canberrasse vahemaandumisega Melbourne'is. Canberras oli sajune. Juba Adelaidis sain e-posti teel frater Johannes Pärnalt juhatusesema juurde sõiduku ja leidsin tema kodu kergesti. Peale lõunat külastasin War Memoriali, kus sain teada, et Euroopa sõdades on hukkunud üle saja tuhande austraallase. See paneb Euroopast mõtlema kui suurte hädade allikast.

Järgmine oli terve Canberra-päev. See linn on üks uuemaid maailmas ja sellest näeme, mis uue aja linnaehitajad on paremaks pidanud ja loonud. Kesklinnas asuva paisjärve kaldal on Canberra arengu näituse hoone. Seal on pilt üsna lähedasest ajast, mil paisjärve kohal oli lage org kitsa ojaga. Sellest hoonest sammusin Austraalia kevades õitsvate puude vahelt üle silla kuni jõudsin parlamendihoone juurde. Kinnistasin 5 aasta eest saadud muljeid. Hoone on osa mäest. Niimoodi on iga riik, kus on vähegi kõrgem koht, arendanud sinna oma pealinna ja parlamendi. Võim peab asuma rahvast kõrgemal. Moskvas on vana Kreml mäe peal, Tallinnas on Toompea mägi, Washingtonis ja Ottawas asuvad parlamendihooned ainult ühest küljest vaadatuna mäe otsas. Ilma mäeta on hakkama saadud Riias, Helsingis ja Stockholmis, kuid arvan, et sealsed parlamendid töötavad hoone kõrgemal korrusel ja ikkagi on ka seal võim rahvast kõrgemal.

Oma talu-päritolu ja praeguse Eesti maaomanikuna seadsin enda sihiks ka Austraalia põllumajanduse ministrihoone. See on võimas hoone nagu ka selle riigi põllumajandus. Edaspidiseks võtsin kaasa selle arenguid käsitlevaid materjale. Bussisõidul Canberrast Sydneysse vaatlesin teeäärset põllumajandust sealses kevades. Sel ajal oli mul mõtetes Sydney linnas arsti ametit pidava Malle Tohverri kirjeldus, kuidas tema 50-hektarise maa peal elavad omapead herefordi veised. Kas just mina

Torontos elades saan samamoodi Vändra vallas asuvat põldu majandada, kuid Pärnu elanikud saaks seda teha mitut moodi. Sellest võib kujuneda ka üks Eesti põllumajanduse meetod.

Ka Canberras olin oma korporatsioonivenna külaliseks, kellelt kuulsin palju huvitavat tema elust Austraalias. Selgus, et tema abikaasa häält olin kuulnud juba saksa ajal oma kodutalu raadiost, mille saated algasid sõnadega: "Siin Tallinn, Tartu, Türi".

Viimane päev Sydneys algas poole-tunnise laevasõiduga ookeani ääres asuvasse Manly Beachi. Kui seal jalutasime eestlastega, kel seal algas käsitööringi aastapäeva lõunasöök, siis juhtus üks möödamineja mulle hõikama tervituse, et nägi mind Adelaidis medalisaajana, ning siis hakkasid Sydney eestlased mind pidama terves Austraalias tuntud sportlaseks. Kuid peab ütleva, et seal on iga sport jõudnud rahva sekka. Vaatlesin Manlys, kuidas koolivaheajaga veetvatele lastele õpetati surfilaua juhtimist. Nendel seisis ees soe aastaag, mida seal nimetatakse suveks, mõnikord talveks.

Viimasel Sydney-õhtul olime Enn Tohverri kodus. Eestis olin teda näinud 1943. aastal, kui tema pere oli suvel Kullimaal. See meenus 1994. a. Sydneys – tema pojad olid siis sarnased 1942. aasta Ennuga. Nüüd oli Enn just tagasi jõudnud Euroopa-reisilt, millesse kuulus ka radioloogide aastakonverents Prantsusmaal.

Sydneyst lahkusin 8. oktoobri hommikul ja saabusin Honolulusse 9-tunnise lennu järel 7. oktoobril kell 11 õhtul. Lennul lootsin näha ka "lõunamere saari", kuid seal, kus viie aasta eest lennuk rappus turbolentsides, anti hoiatus – kinnitada rihmad! Sel korral raputas vähem, kuid sõitsime ligi tunni pilvedes ja kui selgines, olime 12 km kõrgusel. Mõtlesin, et kui tuul kannab pilvituse Hawaii, siis seda küll mul tarvis ei ole! Kuid viimased 3 lennutundi ehk 3000 km olid selged. Nägin siis Kiribati riigi

koosseisu kuuluvat kahte saart enne ekvaatori ja kuupäevajoone ületamist. Vee helerohelise värvuse järgi on eraldatavad madalikud ja saare kallast joonistatavad valged murdlained.

Esimene Honolulu päev kulus linnast ülevaate saamiseks. Igal pool näeme sõna "Aloha", millel on palju tähendusi, kõik head ja armsad – tere tulemast kuni armastusavalduseni. Muidu nii valusakohta – hambaarsti – aknal on plakat sõnaga "Aloha" ja ka suure staadioni nimeks on Aloha.

Honolulu Waikiki linnaosa koosneb suurtest hotellidest. Sellest teisel pool kanalit leidsin suure kongressihoone, mille kujundamisel arhitektide fantaasial ei ole olnud külmade ilmade piirangut. Seal oli palju rahvast, kuna oma aastakonverentsi oli pidamas 35 000 ameerika hambaarsti. Ajaleht "Waikiki News" loetleb järgmiseks neljaks aastaks ainuüksi hambaraviga seotud arstide konverentse viiel erialal osavõtjate arvuga 1600 kuni 18 000. Ma arvasin, et mõni jääb ikka ka koju tööd tegema, sest selle 35 000 seas olid ka nende abikaasad, kes täitsid Honolulu busse, vaatamisväärsusi ja kauplusi. Kõik nad mahuvad Waikiki hotellidesse.

Hotellide ja Ala Moa kaubanduskeskuse vahel on liikluskommunism – seal sõidavad priibussid. Selle tasakaalustamiseks on nende jaoks, kelle "staatus" nõuab, palju üli-üli-pikki valgeid limusiine. Nende arvukusega on Honolulu maailmarekord. Koomiline pilt loob lõbusa meeleolu.

Teisel päeval sõitsin Pearl Harbori linnaossa, et vaadata varem piltidel nähtud põhjaläinud sõjalaeva "Arizona" kohale ehitatud memoriaali. Koos filmi demonstreerimise ja varemalt loetuga andis see ülevaate Teise maailmasõja algamisest ameeriklaste jaoks. See toimus erinevalt sellest, mis me elasime üle Eestis. See oli sel reisil viimasena minu teele jäänud memoriaal, mis on tekkinud lõppeva aastatuhande inimkonna sõja-

kuse tulemusel. Mineviku sõjahulluse tipuna nägin seal jaapanlaste inimtorpedot.

Päeva teisel poolel päevitasin ja ujusin Waikiki rannas.

Kolmanda päeva hommikul sõitsin saare põhjapoolsesse supelranda. See oli nii väikese lainetusega rannik, kus sobis pidada ka laste surfivõistlust. Ega ma palju sellest aru ei saanud, kuid kuuldes teadustaja juttu, et lainel sõidab viiekuni seitsmeaastaste seas võistleja, meenutasin, et selles vanuses alustatakse Eestis suusatamist. Ei saa öelda, et selles supelrannas oleks olnud nii palju päevitajaid kui Pärnu rannas – polnud kümnetki. Kui aasta ringi on päike ja soe vesi, siis need pole nii kõrges hinnas.

Tagasisõidutee viis läbi saare kõrgendiku, kus nägin tee ääres ananassi (pineappel) põlde. Äsja istutatud on nagu kapsataimed. Need kasvavad mitu aastat ja kuna ilm on muutusteta, siis korjatakse mitu saaki aastas. Muld on seal nii punase tooniga, et võib öelda, et saar on värviline.

Sõidul läbi saare nägin, kuidas idatuul toob niiskust, mis võimaldab lopsakat taimekasvu. Läänerannikul Honolulu nägin üle mägede tulevaid pilvi, kuid need ei jõua üle saare päikest varjutama. Ilmselt tõusev soe õhk "kuivatab" pilved.

Keskpäeval finišeerisid Waikiki rannas kuuemehe Outrigger Canoe 102 meeskonda. Võitjate aeg oli 5 tundi ja viimane, 45-aastaste veteranide meeskond vajab 7 tundi 41-miilise maratoni läbimiseks. Outrigger tähendab paadi kõrval asuvat ujukit, mis aitab lainetuses paadil püsti püsida. Meeskonnas loetleti üheksa aerutajat samal ajal kui paadis on kohti ainult kuuele. Kuidas toimub avamerel aerutajate vahetamine paadis, seda pean ma nendelt küsima.

Neljandal Hawaii-päeval sõitsin idakaldale, kuhu ka üsna vaikse ookeani lained kaldal lähedal kerkisid kõrgemaks ja jõudsid kaldale murdlainetena. Et nende võimu ei või alahinnata, tundsin oma nahal. Arvasin, et nendes võib lasta

end kanda ranna poole nagu Pärnu supelranna lainetel. Kuid äkki viskas laine mind saltosse, nii et lõug riivas (õnneks) liivast põhja ja selgroog valutab. Mind õpetati, et kui laine hakkab mulle peale vajuma, siis tuleb hüpata murdlaine alla, sest seal on kõige väiksema võimuga veevoolud. Ujuma minnes ja tulles on murdlaine läbimine üsna kole asi. Karjapoisipõlves loetud lõunamere-juttude murdlainetest sain praktilise kogemuse. Kaugemal, kus laine ei murra, on meri rahulik ning ujumine lihtne ja mõnus, kuna vee suure soolasuse tõttu on pinnal püsimine kergem.

Waikiki rand on Honolulu peamine supelrand ja seal murdlaine ei ole probleemiks, kuna see on paarisaja meetri kaugusel, seal, kus meri läheb madalaks. Tänu suvistel sõudmistel saadud päevitusele kannatasin iga päev kaks paari-tunnist supelranna-perioodi ja läksin pruunimaks kui kunagi enne.

Honolulus ööbisin noortehotellis, mis kuulub Youth Hostel'ite ülemaailmsesse võrku ning sain selle reserveerida ja maksta Torontos enne väljasõitu. See oli üsna tagasihoidlik, napilt "pooltärnihotell", kuid seal maksab neli päeva sama palju, kui üks päev kolmetärnihotellis. Parimal-kallimal polegi mõtet, kuna seal käin vaid magamas ja selliste päevade järel on igal pool hea uni. Noortehotellis kaaslastega vesteldes saan uusi huvitavaid teadmisi teiste inimeste elust ja probleemidest, nii et saan öelda, et maailm ei jää minu jaoks poolikuks, nagu see oleks mitmetärni hotellide isoleerituses.

Honolulu linnas ja Oahu saarel ringisõitmiseks sobis mulle väga hästi 4-päeva bussisõidu kaart, mis maksis 10\$. Linnaliikluse bussid katavad kogu Oahu saare, mille ida-lääne laius on 30 km ja põhja-lõuna pikkus 50 km. Turistile on see imeodav, nii et tundsin end liikluskommunismi sattununa.

Lennul Honolulust Torontosse küsisin endale kohta, kus on ka ruumi jalgade sirutamiseks. Selleks kohaks osutus ava-

riiväljapääsu juures olev koht ja mulle anti lisäülesanne – vajaduse korral avada uks ja välja lükata plastiktoru, mille kaudu inimesed laskuvad ookeani. Nad nagu oleks teadnud, et tulen ujumis- ja sõudmisvõistluselt. Mõtlesin, et saan sellega hakkama, nagu ujumisega Adelaideis. Sellepärast tundsin end meeskonnaliikmena, kuid mul polnud vaja tegutseda ning 12. oktoobri keskpäeval maandusime Torontos.

Esimese Austraaliasõidu 1994. a. võtsin ette sellepärast, et ma Melbourne'i Olümpiamängudele 1956. aastal ei jõudnud Moskva treeninglaagrist – parem hilja kui mitte kunagi.

Sel korral oli sõidul mitu mõtet. Kuna esimese sõidu eel oli mul operatsioonist kosumise periood ja ka eelmisel talvel oli operatsioon ja suvel sellest taastumine, siis mõtlesin, et peale igat operatsiooni tuleb sõita Austraaliasse sõudma ja ujuma – iga viie aasta järel kuni saja-aastaseks saamiseni.

Teise sõidu mõte oli spordijuubeli pidamine. 50 aasta eest oli minu esimene sõudmisvõistlus Pärnu I Keskkoolis ja juubel sai peetud teisel pool maakera.

Kolmas mõte oli Austraalia tegekkuse tundmaõppimine. Esimesel sõidul olin märganud ainult selle maa plüsse. Nüüd vaatasin ringi ja kuulasin arvamusi ning sellest kokkuvõte – kui muuta Kanada miinused Austraalia plussideks ning Austraalia miinused

Sydney olümpiamängude sõuderegati võistlusrada avati 23. septembril 1999. aastal Kagu-Aasia ja Okeaania sõudjate võistlusega. Finišiliini teevad nähtavaks veepinna alla paigaldatud surveõhutorust tõusvad mullikesed. Sõudekanali vastaskaldal asub finišijoonel kohtunike torn, sellest paremal pealtvaatajate tribüün.

Kanada plussideks, siis saab kaks lõplikult valmis tehtud head riiki. Soovitan, et nad jääks ikka truuks meie ühisele riigipeale, Inglise kuningannale, ja novembrikuul toimuvale rahvahääletusel säilitaks senise riigikorra.

Täna kuulsin raadiost, et nii nad tegidki.

Kui mõni Eesti sõber küsib, kes minu sõidu kinni maksab, siis – ikka ise. Peale 1994. aasta Brisbane'i sõitu naljatasin, et Sydney olümpia sõiduraha koguneb mul sellest, et ma ei suitseta ja see tähendab iga päeva kohta üks dollar kokkuhoiu. Kuna sõitsin aasta varem, siis paistab, et säästsin mittesuitsetamisest

rohkemgi.

Austraallased kiusavad kutsetega veteranide spordivõistlustele. Muidugi omakasu pärast. Aga ma ei pane nendele pahaks, et nad mind ahvatlevad seal raha kulutama. Mängude inforaamatus leidsin reklaamid üheksa veteranide spordimängu kohta, mis toimuvad järgmisel kolmel aastal Austraalias ja Uus-Meremaal. Võisteldakse 25 kuni 45 alal. Nende seas on ka järgmine World Masters Games, mis toimub Melbourneis 2002. aasta oktoobris. Mõtleme. 1956. aasta Melbourne'i olümpial jäi mul ju käimata.

AKADEEMILISE SÕUDMISE BIOLOOGILINE ISELOOMUSTUS

Jaak Jürimäe,
TÜ filosoofiadoktor

Akadeemiline sõudmine on jõuvastupidavusala, kus keha suurus ja keha mass on võistlustulemust määravateks faktoreks. Sõudjad, ületades vee takistust ja arendades paadi maksimaalset kiirust, peavad sooritama kestvaid ja tugevaid lihasingutusi. Klassikalise 2000 meetri võist-

lusdistsantsi läbimisel sooritavad sõudjad keskmiselt 210-250 tõmmet. Stardis ulatub jõud aeru labale 1000-1500 N ja distantsil on see keskmiselt 500-700 N.

Selleks, et sõudja oleks suuteline võistlusdistsantsi kiirelt läbima, peab tal olema küllaltki võimas kehaehitus ja suur

Jarek Mäestu,
TÜ magistrant, SK "Pärnu" tegevõudja

lihasmass. Sõudmisel kasutatakse umbes 70% kõikidest kere lihastest, kuna aktiivsed on nii jala-, selja-, kõhu-, õlakuu ka käelihased. Sealjuures ei mõjuta nende lihasgruppide absoluutsed jõunäitajad oluliselt võistlustulemust. Hea võistlustulemuse saavutamisel on suur tähtsus jõul, mida suudetakse rakendada aeru taha igal tõmbel, seega jõuvastupidavusel.

Sõudjate antropomeetrilisi näitajaid on uuritud küllaltki palju (tabel 1).

Sõudjate antropomeetrilisi näitajaid on uuritud küllaltki palju (tabel 1).

Tabel 1. Antropomeetrilised näitajad meessõudjatel.

	Pikkus (cm)	Kaal (kg)	Keha rasva %	Aasta
Normaalkaal				
1997.a. juunioride MM paarisõudjad	186,5±6,3	80,4±6,9	11,5±2,2	1998
1997.a. juunioride MM üksikaerusõudjad	188,2± 5,3	83,6±7,5	11,8±2,6	1998
MM ja OM kuldmedali võitjad	197	99	-	1980
Saksamaa eliitsõudjad	194	89	-	1990
Rahvusvahelisel tasemel Saksamaa sõudjad	187,2±4,9	81,1±6,3	-	1995
Rahvusvahelisel tasemel Prantsusmaa sõudjad	182,0±3,0	77,0±7,0	-	1997
Rahvuslikul tasemel Eesti sõudjad	191,7±4,1	85,4±4,2	7,6±1,9	1998
Rahvuslikul tasemel Taani sõudjad	183,0±4,5	74,8±4,1	11,8±2,6	1994
Kergekaal				
USA Los Angelese olümpiakoondis	183,0±3,0	72,2±1,4	-	1983
Rahvusvahelisel tasemel Austraalia sõudjad	180,5±2,7	69,8±1,6	7,8±0,8	1996
Rahvuslikul tasemel Taani sõudjad	182,1±2,7	74,5±3,0	11,1±1,9	1994

Reeglina on tippõudjad üle 190 cm pikad ja kaaluvad 90-95 kg. Samuti on üksikaerusõudjad reeglina pikemad kui paarisõudjad. Normaalkaaluliste sõudjate edukus on lühematel distantsidel (500 meetrit) kergekaaluliste sõudjate ees ligi 4%. 2000 meetri distantsil on see aga vähenenud 2,5%-ni, kuid distantsi edasisel pikenemisel see vahe oluliselt enam ei vähene. Ideaalne oleks, kui sõudja poolt aerule rakendatud

keha mass sisaldaks proportsionaalselt suurt lihasmassi.

Seda näitavad ka meie uuringud. Mitmetest antropomeetrilistest näitajatest (pikkus, keha mass, keha rasva protsent, reie ristlõike pindala, lihasmass ja skeletimass) mõjutas oluliselt 2000 meetri ühepaadi tulemust ainult lihasmass.

Lihaskiudude hüpertroofia on sõudjatel hästi avaldunud. See eksisteerib nii kiiretes kui ka aeglastes lihaskiududes. Lihashüpertroofiat aeglastes lihaskiududes on aga rohkem täheldatud rahvusvahelisel edukate sõudjate hulgas. Sõudjad arendavad treeningul rohkem jõudu kui teised vastupidavusaladega tegijad, tehes seda aga suhteliselt madala kontraktsioonijõuga, millega ongi seletatav sõudjate töötavate lihaste suhteliselt suur hüpertroofia.

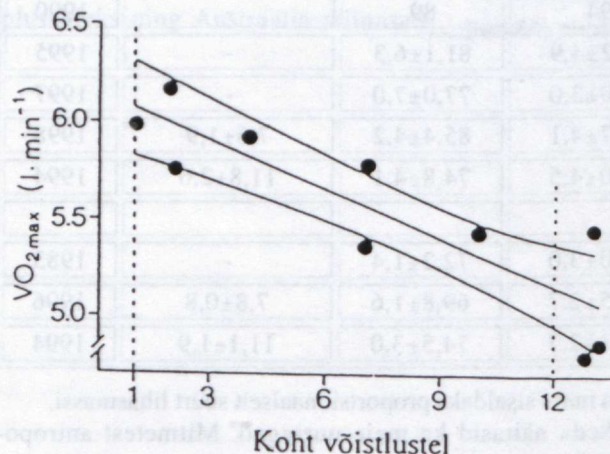
Sõudjate aeroobsest töövõimest

Akadeemiline sõudmine, nagu kõik kestva lihastööga seotud spordialad, esitab suuri nõudmisi organismi energiatootmise mehhanismidele. Eri uuringutes saadud aeroobse ja anaeroobse energiatootmise mehhanismide osakaal on toodud tabelis 2. Nagu uuringud näitavad, võib aeroobse energiatootmise mehhanismi osakaal olla kuni 86%. Seega sõltub sõudja võistlustulemus, eelkõige väikestel paatidel, aeroobsest vastupidavusest, kuna anaeroobsest energia tagavarast piisab ainult 1,5-2,0 minutist. Aeroobne töövõime näitab organismi võimet kindlustada lihaseid võimalikult rohke hapnikuga.

Tabel 2. Eri uuringutes saadud aeroobse ja anaeroobse energiatootmise mehhanismide osakaal 2000 meetri distantsi läbimisel normaalkaalu meessõudjatel.

Uuringu aasta	Vaatlusaluste arv	Aeroobse töö osakaal (%)	Anaeroobse töö osakaal (%)
1998	19	84	16
1991	19	80	20
1978	310	70	30
1987	17	82	18
1982	25	72	28
1983	10	67	33
1982	7	70-86	14-30
1997	13	86	14

Maksimaalne hapniku tarbimine on sõudmises üks peamisi edukuse näitajaid. Mida kõrgem on maksimaalne hapniku

Joonis 1. Seos paatkondade maksimaalse hapniku tarbimise (VO_{2max}) ja saavutatud võistlustulemuse vahel rahvusvahelistel regattidel.

tarbimine, seda paremat tulemust suudab sõudja saavutada rahvusvahelistel võistlustel (joonis 1). Seejuures omavad sõudja võistlustulemuse prognoosimisel olulist tähelepanu ainult hapniku tarbimise maksimaalväärtuse ($l \cdot min^{-1}$), mitte aga suhtelised väärtused, väljendatuna kehakaalu suhtes ($ml \cdot min^{-1} \cdot kg^{-1}$). See on seletatav sõudjate suhteliselt suure kehakaaluga.

Maksimaalne hapniku tarbimine sõltub aeglase lihaskiudude hulgast ning samuti anaeroobsest lävest (töö intensiivsus, mis kutsub esile laktaadi kontsentratsiooni tõusu veres $4 \text{ mmol} \cdot l^{-1}$). Peamiseks aeroobse energiatootmise mehhanismiks on glükoolüütiline fosforileerimine, mis töötab ainult hapniku juuresolekul ja toimub lihastes (mikrokondrites). Kuna sõudmine on vastupidavusala ja lihased töötavad suhteliselt madala võimsusega, siis on see energiatootmise protsess suhteliselt hästi arenenud. Seega on sõudmises oluline aeglase lihaskiudude suurem osakaal töötavates lihastes. Sõudjatel on leitud aeglasi lihaskiude reie nelipealihases 70-75%, tippsõudjatel isegi kuni 85%. Mida suurem on lihaskiudude oksüdatiivne potentsiaal, seda suurema intensiivsusega suudab sõudja töötada aeroobse energiatootmise mehhanismi arvelt.

Mitmed uuringud on näidanud, et maksimaalne hapniku tarbimine suureneb sõudmistreeninguga ja saavutab oma lae 4500-5000 km läbimisel aastas. Samuti toimuvad muutused sõudjate maksimaalses hapniku tarbimises aastases treeningtsükliks. Ettevalmistaval perioodil võib maksimaalne hapniku tarbimine paraneda kuni $1 \text{ l} \cdot min^{-1}$. Maksimaalset hapniku tarbimist on sõudjate hulgas uuritud suhteliselt palju. Mõned näited eri kvalifikatsiooniga sõudjate kohta on toodud tabelis 3.

Muutused maksimaalses aeroobses võimsuses (maksimaalsele hapniku tarbimisele vastav võimsus vattides) võivad olla suuremad kui muutused maksimaalses hapniku tarbimises. Sõudmise ökonoomsus, mis on suhe töö võimsuse ja maksimaalse hapniku tarbimise vahel, suureneb isegi trenitunud sõudjatel. Seetõttu on ka maksimaalne aeroobne võimsus väga oluline edukuse parameeter. Maksimaalse aeroobse võimsuse hindamiseks sobib test, kus sõudjal tuleb sõudeergomeetril sõuda 95%-lise võimsusega maksimaalsest aeroobsest võimsusest kuni suutlikkuseni. Meie uuringutes osalenud sõudjad olid suutelised sõudma 95% maksimaalsest aeroobsest võimsusest $379,2 \pm 76,8$ sekundit (6 min. 19 s). Võib arvata, et koos maksimaalse hapniku tarbimise ja aeroobse võimsuse kasvuga suurenevad nii töö võimsus, kui ka testi sooritamise aeg.

Submaksimaalse töövõime hindamiseks kasutatakse sageli kehalise töövõime näitaja (PWC) määramist. PWC_{170} iseloomustab kehalist töövõimet südame löögisagedusel 170 lööki minutis. See on sõudjatel tugevalt seotud tehtava töö mahuga – mida suurem on PWC_{170} , seda rohkem jõuab sõudja teha submaksimaalse intensiivsusega tööd. Seejuures PWC

ja PWC₁₇₀ suhtelised väärtused, väljendatud kehakaalu suhtes, ei oma taas suurt väärtust sõudjate võistlustulemuse prognoosimisel. Ülaltoodud põhjustel (sõudjate suhteliselt suur kehamass) ei ole viimasel ajal kehalise töövõime suhtelisi näitajaid kasutatud sõudjate funktsionaalse seisundi hindamisel.

Sõudjate anaeroobsest töövõimest

Anaeroobsed protsessid lülituvad töösse siis, kui aeroobsetest protsessidest enam ei piisa, et varustada organismi energiaga intensiivsel lihastööl. Peamiseks anaeroobse energiatootmise mehhanismiks on glükolüütiline fosforileerimine, mis toimub ilma hapnikuta. See reaktsioon kutsub esile laktaadi tõusu veres, mille suurus määrab lihastööl glükolüütilise energiatootmise astme. 2000 meetri distantsil võib sõudja saada energiat anaeroobsetest protsessidest kuni 33% ulatuses (tabel 2), kusjuures 12% sellest on alaktaatne (stardi ja finiši spurt – põhineb kreatiinfosfaadimehhanismil ja laktaati ei teki) ning 22% laktaatne.

Anaeroobsete protsesside võimsust näitab laktaadi kuhjumine veres. Laktaadi kontsentratsioon veres peale rahvusvahelisi regatte võib tõusta kuni 15-17 mmol.l⁻¹. Samuti on leitud, et laktaadi kontsentratsiooni tõus veres peale võistlust suureneb alates ettevalmistavast perioodist, saavutades kõrgeima tulemuse võistlusperioodi lõpuks. See näitab nii aeroobsete, kui ka aeroobsete energiatootmismehhanismide järjest suuremat ärakasutamist. Laktaadi kuhjumine veres sõl-

tub nii tema produktsioonist töötavates lihastes, kui ka eliminatsioonist selliste organite poolt nagu maks, süda ja teised lihased. Maksimaalsed laktaadi väärtused mingil kindlal lihastööl on seda madalamad, mida kõrgem on nii anaeroobne lävi kui ka aeroobne võimsus. Sealjuures laktaadi eliminatsiooniprotsesside võimsuse suurenemine suurendab lihase mahtu, saamaks energiat glükolüütilistest protsessidest, seega võimaldab suurendada töö intensiivust.

Sõudjate anaeroobset alaktaatset võimsust võib hinnata 5 maksimaalse tömbega sõudeergomeetril ja anaeroobset laktaatset võimsust 40-sekundilise maksimaalse tööga sõudeergomeetril. Mõlema testi tulemused on usutavalt seotud sõudja võistlustulemusega 2000 meetri distantsil.

Kokkuvõtteks võib öelda, et sõudjad on suhteliselt pikad ja neil on suur lihasmass. Töötavates lihastes on neil suhteliselt rohkem aeglaseid lihaskiude. Kuna sõudmine esitab suuri nõudmisi organismi energiatootmise mehhanismidele, on sõudjate aeroobsed ja anaeroobsed energiatootmise mehhanismid suhteliselt hästi arenenud. Maksimaalsed hapniku tarbimise väärtused (l.min⁻¹) on sõudjatel ühed suuremad spordialade hulgas. Suhtelised hapniku tarbimise väärtused (ml.min⁻¹kg⁻¹) on aga väiksemad, mis on tingitud sõudjate suhteliselt suurest kehakaalust. Anaeroobset energiat kasutab sõudja järjest efektiivsemalt võistlusperioodil.

Tabel 3. Maksimaalse hapniku tarbimise näitajad meessõudjatel.

Uuritavad	l.min ⁻¹	ml.min. ⁻¹ kg ⁻¹	Uuringu aasta
Suurvõistluste võitjad	5,8	63,0	1983
Suurvõistlustest osavõtjad	5,5	67,0	1983
USA Los Angelese olümpiakoondis	6,0	69,1	1983
Itaalia ja Taani eliitsõudjad	5,7±0,4	-	1993
USA Virginia ülikooli sõudjad	5,2±0,6	-	1996
Saksamaa eliitsõudjad	5,9	67,6	1978
Poola eliitsõudjad	5,3±0,1	60,5±3,2	1997
Inglismaa rahvusvahelisel tasemel sõudjad	5,7±0,1	-	1999
Soome rahvusvahelisel tasemel sõudjad	5,1±0,4	-	1992
Eesti meessõudjad	4,85±0,63	61,61±5,59	1999
Inglismaa juuniorid	4,8±0,1	64,6±1,7	1983
Poola juuniorid	4,9±0,4	58,7±5,1	1996
Austraalia juuniorid	4,5±1,4	-	1998
Saksamaa kergekaalu koondis	5,1	72,0	1983
Iirimaa kergekaalu koondis	5,6±0,3	-	1999
Taani kergekaalu koondis	5,2±0,1	-	1994

UUGU-ÄRBÄRT PAJATAB ...

Uugu-Ärbärt, mõlatamise asja tundja

Mina, Uugu-Ärbärt ja minu kaks sõpra, Jaan Vanem ja Jaan Noorem, tervitame Sind, Eesti maa tublit mõlatajat ja mõla-

spordi sõpra Silgu-Mulgi-Maa pea linnast.

Peau Sulle, armas lugeja, otse koheleliselt välja ütleva, et Kiisu aasta on selleks korraks ümber saanud ja küünla kuu viiendamal päeval hakkas pihta Draakoni aasta.

Kuigi igat sorti ennustajad ja käe targad ning kaardi moorid on välja kuulutanud, et see kordne Draakoni aasta saab olema üks läbi ja lõhki hirmus ning mitmesuguste õuduste ja õnnetuste aasta, pean mina siiski, aja loolisi kogemusi silmas pidades, välja ütleva, et Draakoni aasta on Eesti maa mõla meeste olnud läbi aasta kümnete üks ära arvamata hea ja igat pidi õnnelik aasta. Näituseks võin Sulle, armas lugeja öelda, et just nimelt Draakoni aastal võitis Arnemanni Raul oma pronksisest medalist au tasu Montreali olümpose mängudel. See fakt täidab minu ja minu kahe Jaanist sõbra südame kõige sügavamad sopid salajase lootuse ja täielise usuga, et meie mõla meestel läheb Sydneys sama hästi ja ehk tubli tüki maad veel pareminigi, kui see juhtus Rauliga kaks tosinat aastat tagasi. Mina olen küll selles küsimuses täit uskumist täis, et olümpose mängudel läheb kõik tække. Seda enam, et tegemist on Kuldse Draakoni aastaga ja üht kulla karvalist medalit olümposelt on meie koha häda päraliselt vaja. Armsad mõla spordi sõbrad, võtame aga pöidlal pihku ja ...

Mina olen täielises arusaamises, et kui meie mõla mehed olümpose mängudel mõne medali Eesti maale toovad, siis nad panevad ime toreda punkti meie aja arvamise kahe küm-

nendale sajandile, rääkimata juba Eesti mõla spordi juubileumist.

Selle sajandi asjandusega on ikka üks igavene segadus ja aru saamatus küll. Kogu maa ilma täis rahvast on päris suisa hulluks läinud ega oska isegi enam ühest sajani lugeda, mis tõttu vaevab paljusid vale aru saamine, et 99 ongi juba 100. Minule tegi rehendamise õpetaja juba esimeses klassis selgeks, et sada on sada ja see tähendab, et sada korda tuleb võtta üks ühe sajalise arvu kokku saamiseks. Mina saan asjast nii moodi aru, et kahe kümnes centjumm saab otsa alles siis, kui kahe tuhandema aasta jõulu kuu viimase kuu päeva ajal minu elu toa suur pommidega seinale kell tiksus otsa saava päeva viimast sekundit.

Minu usku kinnitas ka Silgu-Mulgi-Maa pea linna noorukene mõlataja neiu Birjo, kes koha pealses päeva seitungis tegi igale puru rumalale ja muidu lollile selgeks, et kui tema, see tähendab Birjo, peab oma paadiga läbi sõitma 2000 meetrit ja kui tema jätab oma paadi jao enne 2000 meetri liini seisma, siis on tema läbi sõitnud ainult 1999 meetrit, ja mitte 2000 meetrit, mis tõttu tema ei saa tähistada kahe millennjummi jao meetrite läbi sõitmist, sest sellest lõpust jäi tillukene osa – 1 meeter puudu.

See Birjo on ikka küll üks ära arvamata targa pea nupuga tüdruk, kes kõigile tähtsa olemisega ja arvatavasti ka haridust saanud, endast kõrgel arvamisel ja lugu pidavatele meestele ning naistele selle centjummi ja millennjummi värge päris üksi pulgi nii targasti ära seletas. Oleks nemad siis ka õppust võtnud ja need suured feier värgid ning muud pidu pidamised ära jätanud. Sellest lusti pidamisest kokku hoitud raha eest oleks Jaanoni Jürkale saanud osta uhi uue välis maise spets paadi, millega olümpose mängudel kuldset medalit jahtida.

On veel palju asju, mida suu soovib välja öelda ja käsi paberile üles tähendada. Näituseks minu teine pool – Mareta-Robertiina – valmistab ennast ette rasketeks katsumisteks, sest tema usub kaardi mooride juttu eel seisvatest hulludest asjadest, mis kogu Eesti maale ja Eesti rahvale Draakoni aastal pidavat osaks saama. Hädad algavad kõige hakatuseks peale nimelt selle asja oluga, et meie kõige peamine minister, härra Ädala Habe tahab meie omad Eesti jakobsonid, koidulad, tobiased, tamm-saared, hurtad, keredes, bäärid ja rauad hoopis tükis ära kaotada ning kogu eesti rahva koos maa ja metsaga Euroopa Liidule maha müüa ning Euro raha tähed maksma panna. Mareta-Robertiina arvab, et see on meie rahva au ja uhkuse järje korraline jalge alla tallamine, ning uute “sõbra-meestest” liitlaste kaela määrimine. Ühed nii sugused “vanemad vennad” viisid juba ühel korral Mareta-Robertiina Siberi maale. Mida aga meie uued “sõbrad” saavad ette võtma, seda ei oska ei tema ega mina hoopis tükis mitte kuidagi kohe ära arvata.

Pealegi ei ole meid meie kunagine “vanem vend” mitte sugugi ära unustanud. Näituseks arvas Gluhhovi Aljoša Lindanisa Pikkast uulitsast, et tšuhnaad pidagu oma suu mulk kinni ja unustagu Tartu rahu kokku leppimise fakt hoopis ära, sest mitte mingi sugust Tartu rahu ei olevatki olemas olnud, ega saanudki olla, sest selle nimeline leppimise paberi leht olevat alla kirjutatud hoopis Jurjevi linnas, mis ometigi olevat üks vene vürsti poolt ülesse ehitatud linn. Eks nii sugune maa ilma vaatelise asi teeb ikka ärevaks küll, kui võõrast riigist pärit mees hakkab meile ette kirjutama kuidas moodi meie oma Eesti Vaba Riigi asju peame ajama ja millal ning mis moodi selle riigi sündimise täht päeva tuleb tähistada.

Mareta-Robertiina sidus juba mõned

tähtsamad ja häda tarvilisemad asjad pambuks kokku, et mitte jänni jääda nagu see juhtus 51 aastat tagasi, kui püssi mehed pärast süda ööd prõmmisid tema lapse põlve kodu maja uksele.

Seekord ma pean küll lõpetama, sest mitu-setu asja ajamist tulevad veel paika panna. Eel kõige aga see meie mõlatamise spordi juubileumi sünni päeva asi, mille eest vedamine ja tagant tõukamine on jäänud meie vana meeste ära tegemise hooleks ja vaevaks. Seda muidugi selle pärast, et meie oleme just need, kes kõige pikema aja loolise perioodi jooksul oleme mõlatamise juures olnud, sellele iga kandi pealt kaasa

elanud ja vana aja sündmusi hoolikalt meeles pidanud ning ülesse tähendanud, et neist nüüd noorematele jutustada. Ikka sellest, mis kunagi oli, kes kunagi olid ja kuidas kunagi oli.

Mina, Uugu-Ärbärt, ja minu kaks Jaanist sõpra, Jaan Vanem ja Jaan Noorem, soovime Sulle, armas Eesti maa mõlataja, eriti aga Sulle, kes Sa oma sammud sead olümpose mängudele meie rahva ja riigi, samuti Eesti maa mõlatamise au kaitsma ja meile kuulsust tooma, samuti ka Sulle, armas mõla spordi sõber, rohkem õnne ja sportliste saavutuste poole pealt edu rikast Kuldse Draakoni aastat!

Eesti mees ja naine on üle ilma maailiselt tuntud ja kuulsad oma nupu osavuse ja tarkuse tõttu, mis pärast oleme ikka ja jälle suutnud meie vastu toime pandud kõige kavalamad ja kõige kurjemad ette võtmised nurja ajada.

Oleme siis ka meie, mõlatajad ja mõlatamise sõbrad, sellel ees oleval Kuldsel Draakoni aastal üks meelelised ja üks teist mõistvad, et Draakoni märgi all oma juubileumi aastat ära saates võiksime täie rinnaga ning hästi tugeva hääleliselt hõisata – hurraa!, kaks korda – hurraa!!, kolm korda – hurraa!!!

SÕUDJA NAERAB

Internetis surfasid

Vahur Mäe,
Sõudeklubi “Pärnu” tegevõudja
Silver Tammik,
Sõudeklubi “Pärnu” tegevõudja

Kuidas Jumal sõudjad lõi

Pärast seda, kui Jumal oli loonud maa-keri ja kõik, mis selle juurde kuulub, lõi ta mehe ja naise. Nad elasid tema käs-kude järgi, olid viljakad ja paljunesid.

Siis otsis Jumal kogu sellest inim-massist välja neli tugevat inimest: pikad, sihvakad, lihaselised, kuid mitte eriti nutikad. Neid nelja kutsus ta “mootori-ruumiks”.

Jumal otsis edasi ja leidis kaks tu-gevat inimolendit, kes olid tähelepaneli-kud ja hästi arenenud tasakaalumeelega. Neid kahte kutsus Jumal “esimeseks paariks”.

Seejärel püüdis Jumal leida isendit, kes oleks raudse ilmega, kindlameelne, võitleja, kes kunagi ei hakka “surema”. Seda inimest hakkas Jumal nimetama “eessõudjaks”.

Jumal leidis veel ühe inimese. Indiviidi, kellel olid kõik eessõudja oma-dused, aga lisaks veel suurepärase rütmi-taju ja kes seda ka teistele peale suruda suutis. Seda tüüpi kutsus Jumal lihtsalt “seitsmeks”.

Nüüd seisib Jumal silmitsi veel suu-rema raskusega. Ta pidi leidma isendi,

kes kontrolliks ja juhiks neid kaheksat täiuslikku inimest. Sellise, kes oleks piisavalt pisike, enesekindel, valju hääle ja domineeriva hoiakuga. Sellist inimest Jumal ei leidnudki. Ja nii tuli ta ise tae-vast alla maa peale ja võttis endale “roo-limehe” rolli.

Ja kõik kaheksa inimest kuulutasid peagi, et roolimehel olevat “Jumala-kompleks”.

Nõuandeid sõudjatele aastast 1900!

Roni paati osavalt! Et seda tagada, vajuta aeru käepide nii alla kui võimalik. See peaks tõstma aeru laba meetri jagu vee kohale; vaata seda kõike uudishimulikult ja sulle sobival hetkel vii laba plärtsuga alla.

Ära tee liiga palju tööd: ülejäänud meeskond teeb seda sinu eest. Nii säästad sa piisavalt jõudu lõpuspurdiks.

Ära kunagi lase silmist aerulaba: sa ei või iial teada, mida ta võib teha, kui sa ei vaata.

Tee endale ülesandeks nõustada roolimeest kõikvõimalikes hädaolukordades – talle meeldib, kui ta saab rohkesti arvamusi, mille hulgast valida.

Ära vaata meest enda ees. See juhib su tähelepanu aerulabalt kõrvale. Ja igatahes on tal sama palju õigust dikteerida kui teistel.

Kui jõuad tõmbesse liiga hilja, siis ära ütle midagi mainimisväärset, vaid heasta oma viga, jõudes järgmisse tõmbesse teistest varem.

Kui sa näed võimalust teha ühe tõmbe asemel kaks, siis kasuta seda. See on alati tore meelelahutus.

Kokkuvõtteks väldi masinlikku täpsust: miski ei ole nii kole, kui paatkond, mis näitab üles vähest individuaalsust.

Durham University Journal 1900

OLED SA TÕELINE SÕUDJA?

- Sul pole midagi paljajalu linnusitas kõndimise vastu.
- Sa vajad enda kõrvale väikest pealetükkivat mehikest, kes ütleks sulle, mida teha.
- Sõna "konn" paneb sind muigama.
- Su tagumikku kaunistavad sageli sümmeetriliselt asetsevad rõngad.
- Oma sõpru tunnend sa selja tagant.
- Kuhugi minnes tunnend sa vajadust paat õlale visata.
- Sa pistad põhjusega endale veepudeleid püksi.
- Pool su kehast on suurem kui teine.
- Su sõbrad vajavad tõlki, et su kõne neile arusaadav oleks.
- Sinu arusaam mõnusast taastavast treeningust on teiste ettekujutus põrgust.
- Sa kontrollid pidevalt mutrite-poltide kinnitust käsipuudel, toolidel, ukselehtedel jne.
- Sa võid vabalt ühe käega riietuda.
- Paar kindaid on memmekatele, kuid rodu ville on päris stiilsed.
- Iga kord, kui sa istud toolile, oled üllatunud, et see ei liigu edasi-tagasi.

10 PÕHJUST, MIKS SÕUDA KERGEKAALUS

1. Et kohata saunas teisi endasuguseid.
2. Et saaks suvel piinlikkust tundmata talviselt riietuda.
3. Mida vähem lihaseid, seda pikem kasv.
4. Loevad oskused, mitte suurus.
5. Ikka parem, kui paksu ahtriga.
6. Definiitsioon kõlab seksikalt.
7. Toidu peale kulub vähe.
8. Kaalujälgijad on moes.
9. Kui sa pole varem pjedestaalile tõusnud.
10. Et edaspidi roolimeheks saada.

Mida roolimees ütlema ei peaks

- (Teel starti) On see MEIE sõit, mis möödub?
- TE hakkate kaotama, TEHKE OMETI MIDAGI!
- Tõmmake tugevamalt, vennad ... mu isa vaatab!
- Mis te surete siin! 10 tugevat!
- Nüüd keskendume tehnikale! (500 m lõpuni)
- Kas me ikka töötame täisvõimsusel!?!
- Mis kell on meie start?
- Mhm, küll NEED vennad on kiired!?
- Viimased 10! 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1. Ainult 5 veel.
- Nad on meist kiiremad!
- Me hakkame kaotama!
- Oh sa PASK!
- PÄÄSTKE VARUSTUS!
- Oh sa nugis, siit udust ei näe ju midagi!
- Milleks need nõõrid siin on?!
- Ärge ära väsi!
- Hei, kuhu see kolm trügib?!
- Kutid, ma näen vist lõpujoont!
- Üks, kaks, kolm, seitse, viis! (10 tugevat)
- Mehed, kes peeretas?

Kas ka sina oled sõudefänn?

NB! Kui rohkem kui üks vastusevariantidest on sinu puhul tõene, siis liida punktid.

1. Kuu oled sõudmisega tegelema?

a) vähem kui aasta	0 punkti
b) 1-2 aastat	1 punkt
c) 3-5 aastat	2 punkti
d) 5-10 aastat	3 punkti
e) üle 10 aasta	4 punkti

2. Oled sa kunagi viibinud kogu päeva sõudeklubis (päikesetõusust loojanguni)?

a) jah	3 punkti
b) ei	0 punkti

3. Mitu väljaannet "Eesti Sõudja" sul on?

a) mitte ühtegi	0 punkti
b) üks, juba ammust ajast	1 punkt
c) mõned ikka on	2 punkti
d) kõik numbrid	4 punkti

4. Oled sa kunagi jätnud kohtingule minemata selleks, et sõudetreeningule minna?

a) jah	4 punkti
b) ei	0 punkti

5. Oled sa kunagi:

a) käinud kohtingul mõne sõudjaga?	1 punkt
b) maganud teise sõudjaga?	2 punkti
c) elanud koos teise sõudjaga?	3 punkti
d) olnud abielus teise sõudjaga?	4 punkti

6. Oled sa kunagi olnud mõne sõudeklubi juhtpersoon?

- a) ei 0 punkti
- b) vähemtähtsatel tegevusaladel (näiteks remondimees) 1 punkt
- c) sekretär, juhatuse liige, president, treener 2 punkti
- d) olen olnud juhataja juba pikemat aega, sest arvan, et teised pole selleks lihtsalt võimelised 4 punkti

7. On sul sõpru, kes pole sõudjad?

- a) jah 0 punkti
- b) ei 4 punkti

8. Oled sa olnud hõivatud sõudmisalaste ettevõtmistega (v.a. võistlemine)?

- a) jah 3 punkti
- b) ei 0 punkti

9. Kas oled:

- a) lugenud sõudmisalast kirjandust? 2 punkti
- b) jaganud kellelegi sõudealast infot? 3 punkti
- c) avaldanud artikleid ajakirjas "Eesti Sõudja"? 4 punkti

10. Oled sa viibinud sõuderegattidel pealtvaatajana?

- a) jah 2 punkti
- b) ei 0 punkti

11. On sul meenutusi (fotod, video):

- a) sinust sõudmas? 1 punkt
- b) OM-idelt ja MM-idelt? 2 punkti
- c) sinust võistlemas OM-il või MM-il? 4 punkti

12. Oled sa kunagi:

- a) viibinud treeninglaagris? 1 punkt
- b) organiseerinud treeninglaagrit? 2 punkti
- c) olnud rahvuskoondise liige suurvõistlustel? 5 punkti

TULEMUSED

Kuni 24 punkti. Tõeliseks sõudjaks ei ole sul põhjust ennast veel pidada. Kuid iga sõudja on ju kunagi nullist alustanud. Kui sa peopessa tekkivate villide sorkimisest erist mõnu tunned, võib sinust veel kunagi asja saada.

25-45 punkti. Tulemus pole paha, kuid arenguruumi on sul veel piisavalt palju! Kui said kokku üle 35 punkti, võid end sõudja hakatiseks pidada, sest sa oled juba õppinud õiget aeru õigesse tulli torkama. Kui aga sinu peale kaugelt vaadata, võib sind juba "tegitajate" kilda liigitama hakata. Pinguta, sest sõudefanaatiku tiitlini on sul jäänud veel kukesammu jagu!

Üle 46 punkti. Õnnitleme! Oled jõudnud tõeliste "tegitajate" hulka. Sind ei heiduta enam ka kõige hullem ilmastik – paduvihm, äikeseraju, tormimühin. Suurema osa oma päevast viibid sa sõudeklubis, kus, kui sa just parajasti trenni ei tee, siis kas nokitsed oma paadi kallal või mõtled sellele, millal uuesti vee peale pääsed aere liigutama. Sa ei mõista enam neid inimesi, kes sõudmisest mitte mõhkugi ei taipa ja sõudmist mitte millekski ei pea.

Mõne lausega

FISA peakorteris

- Tehti kokkuvõte 1999. aasta maailmameistrivõistlustest St. Catharines. Tõdeti, et:
 - MM-il osales rekordarv riike – 59.
 - Esimese MM-i medali Aafrika sõudjatele said Zimbabwe esindajad Jill Lancaster ja Nicola Davies naiskergekaallaste 2-paadil.
 - MM-il said kuldmedali 12 riigi esindajad, medalivõitjaid oli 26 riigist.
 - 30 riigi sõudesportlased olid esindatud vähemalt ühe paatkonnaga A-finaalis.
 - Märgiti ära Lõuna-Ameerika riikide (Argentiina, Tšiili), Lõuna-Aafrika Vabariigi ja Egiptuse sõudjate meisterlikkuse kasvu.
 - Suurima arvu olümpiapääsmeid lunastasid Austraalia ja Saksamaa sõudjad – 11. Eestile kuulub olümpia-

regatil kaks kohta (M1x ja M2x). Endistest NSV Liidu vabariikidest omandasid olümpiapääsme: Venemaa – 6, Ukraina – 4, Valge-Vene – 2, Leedu – 1 ja Läti – 1.

- Olümpiaregatil võisteldakse 14 paadiliigis. Mehed: 1x, 2x, 4x, 2-, 4-, 8+, 2x k/k ja 4- k/k. Naised: 1x, 2x, 4x, 2-, 8+ ja 2x k/k.
- 1999. aasta Thomas Kelleri (FISA president 1958-1989) 18-karaadiline kuldmedal omistati Kanada sõudjannadele, endistele maailmameistritele Silken Laumannile ja Kathleen Heddlele. Autasud anti kätte 28. augustil 1999. aastal sõudmise maailmameistrivõistluste võitjate autasustamiseremoonia ajal St. Catharines.

Eesti Olümpiakomitee kroonika

- 8. detsembril tähistab Eesti olümpiakomitee oma 77. sünnipäeva.
- EOK-i täiskogu liikmeteks valiti: Gunnar Kuura (uisu- spordi föderatsioon), Neinar Seli (kergejõustiku föderatsioon), Oliver Kruuda (käsipalliliit) ja Rein Jalak (spordi- meditsiini föderatsioon).

- 16. septembril 1999. aastal anti EOK-le üle ROK-i ametlik kutse osavõtuks Sydney olümpiamängudel. EOK-i täiskogu otsustas, et Eesti Vabariik osaleb 15. septembrist 2. oktoobrini aastal 2000 Sydneys korraldatavatel suve- olümpiamängudel.

Eesti Sõudeliidu kroonika

- 2000. aastal tähistab Eesti sõudesport oma 125-ndat sünnipäeva.
- 29. jaanuaril 2000 korraldas ESL Viljandis korralise Liidupäeva, millel:
 - kinnitati 1999. aasta kulude arve ja 2000. aasta eelarve,
 - viidi sisse parandused Mittetulundusühingu ESL-i põhikirja 6-ndasse punkti "Juhtimine",
 - kinnitati ESL-i töösuunad 2000. aastaks:
- 1. Kindlustada olümpiamängudest osavõtuks kandideerivate sportlaste professionaalne ettevalmistus ja nende tippvormi ajastamine Sydney OM-iks.
- 2. Eesti sõudespordi juubeli 125. aastapäeva vääriiline tähistamine.
- 3. Balti mere riikide Noorte Karikavõistluste korraldamine.

- 4. Viia lõpule ja vormistada Eesti sõudespordi arengukava aastani 2012.
- 5. Alustada ettevalmistusi projekti "Trakai 2002" elluviimiseks. (2002. aastal toimuvad Trakais juunioride maailmameistrivõistlused.)
- 6. Korraldada 4-etapiline sprindi seeriavõistlus (Tartu, Pärnu, Viljandi, Narva).
- Eesti Spordiajaloo Selts koostab "Eesti Spordi Ajaloo" raamatut, milleks peab ESL esitama vastavad üksikasjalised materjalid läbi sõudespordi ajaloo 10 parema sõudja, 5 treeneri, 5 aktivisti ja 5 ürituse, võistluse või sündmuse kirjelduse, mis on sõudespordi arengule kõige suuremat mõju avaldanud.

ABB valib sponsorobjekte

Spordialadest on ABB valinud oma toetusobjektiks sõudmise ja nii ongi juba neljandat aastat järjest sponsitud sõudjat Jüri Jaasoni, kes sihib osalemist Sydney olümpiamängudel. Valik

ei ole juhuslik, sest ABB toetab keskkonnasõbralikke spordi- alasi, mis ka sportlase jaoks ei tähenda ülemäärast riski. ABB kliendilehest "Voog" nr. 2 (8) 1999.

EESTI SÕUDMINE 1999

Täiskasvanute MM, St. Catharine, CAN, 22.-29. august

Mehed 1 x. Osales 29 võistlejat

E2	BUL	6.58,41	R2	EST	6.56,71	D3	NZL	7.01,46
	CZE	7.03,26		GBR	7.00,71		ITA	7.06,06
	EST	7.10,80		RUS	7.05,29		EST	7.08,78
	BEL	7.16,36		FRA	7.09,84		EGY	7.09,99
	BRA	7.42,57					ARG	7.11,70
							RSA	7.17,85

FA	1.	NZL	Rob Wadell	6.36,68
	2.	SUI	Xeno Mueller	6.40,96
	3.	CAN	Derek Porter	6.43,99

FB	1.(7.)	EST	JÜRI JAANSON	7.28,04
-----------	--------	-----	--------------	---------

Mehed 2x. Osales 18 paatkonda

E1	SLO	6.27,36	R3	DEN	6.50,70	D1	NOR	6.27,83
	DEN	6.31,33		USA	6.52,20		GER	6.30,78
	UKR	6.34,26		EST	6.54,86		DEN	6.31,35
	CAN	6.35,15		AUS	7.00,46		UKR	6.36,27
	EST	6.38,64		BRA	7.05,10		EST	6.44,58
	CRO	6.39,57					ITA	6.48,27

FA	1.	SLO	Luka Spik/ Iztok Cop	6.04,37
	2.	GER	Sebastian Mayer/ Stefan Roehnert	6.06,15
	3.	NOR	Olaf Tufte/ Frederik Bekken	6.06,20

FB	2.	(8.)	EST LEONID GULOV/ ANDREI ŠILIN	7.03,38
-----------	----	------	-----------------------------------	---------

Senior-B MM, Hamburg, GER, 24.-25. juuli

Mehed 1x. Osales 17 võistlejat

E	LTU	7.04,00	R1	ITA	7.00,53	D1	GER	7.08,81	FA	1.	GER	Johannes Barth	6.50,92
2	FRA	7.10,54		EST	7.07,62		LTU	7.10,69		2.	LTU	Einaras Siaudvytis	6.52,94
	EST	7.12,03		LAT	7.11,82		EST	7.11,88		3.	GBR	Matthew Wells	6.55,29
	TUR	7.13,78		SVK	7.15,59		FRA	7.18,43	
	SWE	7.23,94		AUT	7.31,62		TUR	7.22,84	
	LAT	7.29,12					CZE	7.23,29		6.	EST	TÕNU ENDREKSON	7.08,50

Mehed 4-. Osales 12 paatkonda

E1	ROM	6.02,72	R1	ITA	6.03,39	FA	1.	ROM	Alin Tretiag/ Alin Ironicu/ Ioan Florariu/ Ovidiu Comea	5.58,11	
	ITA	6.05,90		CRO	6.03,73		2.	SLO	Andrej Hrabar/ Matija Pausic/ Peter Mizerit/ Tine Grden	5.59,24	
	LTU	6.10,30		GER	6.04,16		3.	FRA	Thomas Debelle/ Bastien Ripoll/ Yoann Lefort/ Sebastien Clert	6.00,87	
	DEN	6.12,36		ESP	6.17,07		FB	6.	(12.)	INGMAR AIJA/ VAHUR MÄE/ ALARI TOOME/ KALVER TAMMIK	6.17,03
	EST	6.19,85		EST	6.33,82						
	ESP	6.23,85									

Juunioride MM, Plovdiv, YUG, 4.-7. august

Noormehed 1x. Osales 32 võistlejat

E2	EST	6.35,67	D1	BLR	6.42,81
	FRA	6.38,30		EST	6.45,48
	BEL	6.40,62		CZE	6.54,82
	ARG	6.52,69		AUT	6.58,58
	SLO	6.55,24		USA	7.03,89
	CYP	7.45,70		ARG	7.06,92

Neiud 1x. Osales 19 võistlejat

E4	AUS	7.32,70	R1	BUL	7.35,73	D2	SWE	8.00,85
	EST	7.57,92		USA	7.36,87		EST	8.01,88
	ISR	8.10,91		HUN	7.43,78		JPN	8.12,29
	ESA	8.12,63		EST	7.48,69		ISR	8.20,81

FA	1.	EST	LEONID GULOV	6.31,67
	2.	BLR	Andrei Pljashkov	6.32,93
	3.	BEL	Tim Maeyens	6.34,35

FA	1.	GER	Judit Obrocki	7.19,70
	2.	ITA	Gabriella Bascelli	7.22,24
	3.	UKR	Olena Lukyanenko	7.24,32
FC	16.	EST	Katrin Ots	8.02,44

Eesti lahtised meistrivõistlused, Pärnu, 18.-19. september

M 1x. Osales 7 võistlejat

FA	1.	Jüri Jaanson	SK "Pärnu"	6.47,19
	2.	Roman Lutoškin	SK "Kalev"	6.58,61
	3.	Tõnu Endrekson	SK "Pärnu"	7.01,90
	4.	Anton Safonov	SK "Energia"	7.10,40
	5.	Silver Sonntak	SK "Pärnu"	7.15,65
	6.	Igor Kuzmin	SK "Energia"	7.21,85
	7.	Andrei Jämsa	SK "Pärnu"	7.30,91

M 1x kk. Osales 1 võistleja

FA	1.	Priit Purge	SAK "Tartu"	7.44,40
-----------	----	-------------	-------------	---------

M 2x. Osales 5 paatkonda

FA	1.	Andrei Šilin/ Leonid Gulov	SK "Energia"	6.25,16
	2.	Silver Sonntak/ Tõnu Endrekson	SK "Pärnu"	6.27,73
	3.	Jarek Mäestu/ Indrek Peterson	SK "Pärnu"	6.38,45
	4.	Evgeni Popelišin/ Roman Lutoškin	SK "Kalev"	6.55,85
	5.	Martin Tarkpea/ Andrus Arula	SK "Kalev"	7.20,12

M 4x. Osales 7 paatkonda

FA	1.	Andrei Šilin/ Leonid Gulov/ Anton Safonov/ Igor Kuzmin	SK "Energia"	5.57,01
	2.	Silver Sonntak/ Tõnu Endrekson Jarek Mäestu/ Indrek Peterson	SK "Pärnu"	5.58,49
	3.	Evgeni Popelišin/ Margus Pani/ Marko Üle/ Roman Lutoškin	SK "Kalev"	6.19,03
	4.	Lev Lvon/ Andrus Arula/ Meelis Martin/ Martin Tarkpea	SK "Energia" SK "Kalev"	6.22,77
	5.	Tiit Lutoškin/ Oleg Vinogradov/ Ranno Lepp/ Roman Raivet	SK "Kalev" SK "Pärnu"	6.28,48
	6.	Martin Puusepp/ Raiko Tasa/ Virgo Ojasoo/ Kaarel Pehk	SAK "Tartu"	6.29,45
	7.	Kristjan Türk/ Ove Mengel/ Riho Rein/ Martin Graumann	Viljandi SK	6.35,36

M2-. Osales 5 paatkonda

FA	1.	Tairo Talvis/ Priit Tamm	SAK "Tartu"	6.57,27
	2.	Kalver Tammik/ Ingmar Aija	SK "Pärnu"	6.57,74
	3.	Kaido Rivelt/ Tanel Häidkind	SAK "Tartu"	7.08,14
	4.	Jaan Vaiksaar/ Priit Purge	SAK "Tartu"	7.08,83
	5.	Jaanus Strikholm/ Toomas Karotamm	SK "Pärnu"	7.39,79

M4-. Osales 4 paatkonda

- FA** 1. Tanel Häidkind/ Kaido Reivelt/ SAK "Tartu" 6.11,61
Tairo Talvis/ Priit Tamm
2. Kalver Tammik/ Ingmar Aija/ SK "Pärnu" 6.14,61
Vahur Mäe/ Alari Toome
3. Tõnis Vihmand/ Jaan Vaiksaar SAK "Tartu" 6.42,64
Jaanus Strikholm/ Toomas SK "Pärnu"
Karotamm
4. Lauri Pind/ Tanel Kliiman SAK "Tartu" 6.55,95
Toivo Zoova/ Juhan Paalo Tallinna SK
SK "Kalev"

M8+. Osales 6 paatkonda

- FA** 1. Silver Sonntag/ Tõnu Endrekson/ SK "Pärnu" 6.02,34
Jarek Mäestu/ Jüri Jaanson/
Kalver Tammik/ Ingmar Aija/
Vahur Mäe/ Indrek Peterson/
r: Alari Toome
2. Andrei Šilin/ Leonid Gulov/ SK "Energia" 6.21,55
Anton Safonov/ Vjatšeslav
Divonin/
Valentin Melnik/ Eduard
Holostõhh/
Vjatšeslav Nazarov/ Lev Lvov/
r: Aleksandr Kornejev
3. Margus Pani/ Marko Üle/ SK "Kalev" 6.26,66
Martin Tarkpea/ Andrus Arula/
Evgeni Popelišin/ Meelis Martin
Tarmo Tappo/ Urmas Hallik/
r: Roman Raivet
4. Jaanus Strikholm/ Toomas SK "Pärnu" 6.31,67
Karotamm/
Silver Tammik/ Andrei Jämsa/
Andres Läht/ Tanel Pentma/
Oleg Vinogradov/ Ranno Lepp
r: Artur Maier
5. Raiko Tasa/ Martin Puusepp/ SAK "Tartu" 6.57,96
Virgo Ojasoo/ Alari Maanre/
Margus Kask/ Helari Kaljuste/
Tanel Kliiman/ Kaarel Pehk/
r: Markku Juronen
6. Kaido Reivelt/ Tanel Häidkind/ SAK "Tartu" DQ
Priit Tamm/ Tairo Tarvis/
Tõnis Vihmand/ Argo Normak/
Priit Purge/ Jaan Vaiksaar/
r: Indrek Haller

N1x. Osales 3 võistlejat

- FA** 1. Kalli Meriste SK "Pärnu" 7.54,13
2. Tatjana Dubinko SK "Energia" 8.05,37
3. Katrin Ots SK "Pärnu" 8.12,36

N2x. Osales 6 paatkonda

- FA** 1. Kalli Meriste/ Egle Trump SK "Pärnu" 7.32,10
2. Regina Suup/ Aljona SK "Energia" 7.47,00
Pimenova
3. Kairi Tasa/ Eneli Laurits SAK "Tartu" 7.58,41
4. Katrin Peterson/ Merle Palu SAK "Tartu" 8.15,51
5. Jana Albri/ Karin Paulus Harku SK 8.20,91
Kristi Annist/ Katrin Kabur TÜ SK DNS

N4x. Osales 6 paatkonda

- FA** 1. Kalli Meriste/ Katrin Ots/ SK "Pärnu" 7.06,32
Kersti Paldis/ Egle Trump
2. Vivika Tapp/ Piret Post/ Viljandi SK 7.07,84
Kristiina Jaska/ Krista Türk SK "Kalev"
3. Regina Suup/ Aljona Pimenova/ SK "Energia" 7.15,29
Tatjana Kulešova/ Tatjana
Dubinko
4. Kairi Tasa/ Eneli Laurits/ SAK "Tartu" 7.23,25
Jenny Seliste/ Sille Vaiksaar
5. Inga Hallikmaa/ Inga Härson/ SAK "Tartu" 7.35,00
Tiiu Jüriado/ Maarja Krass
6. Kristi Anniste/ Katrin Kabur/ TÜ SK 7.47,50
Jana Albri/ Karin Paulus Harku SK

N4-. Osales 3 paatkonda

- FA** 1. Katrin Karotamm/ Vivika Tapp/ SK "Kalev" 7.25,17
Piret Jamnes/ Eve Rattiste
2. Inga Hallikmaa/ Inga Härson/ SAK "Tartu" 7.31,37
Tiiu Jüriado/ Maarja Krass
3. Tatjana Kulešova/ Aljona SK "Energia" 7.35,10
Pimenova/
Tatjana Dubinko/ Regina Suup

N8+. Osales 4 paatkonda

- FA** 1. Egle Trump/ Kalli Maiste/ SK "Pärnu" 6.56,00
Katrin Ots/ Kersti Paldis/
Tatjana Jaanson/ Karen Järva/
Tuuli Meriste/ Kairi Päästel/
r: Karmen Sits
2. Maarja Krass/ Inga Hallikmaa/ SAK "Tartu" 7.04,42
Piret Post/ Kristiina Jaska/ SK "Energia"
Tatjana Dubinko/ Regina Suup/ Viljandi SK
Aljona Pimenova/ Tatjana
Kulešova/
r: Indrek Haller
3. Kairi Tasa/ Eneli Laurits/ SAK "Tartu" 7.13,61
Jenny Seliste/ Sille Vaiksaar/
Katrin Peterson/ Merle Palu/
Inga Härson/ Tiiu Jüriado/
r: Annu Vaiksaar
4. Katrin Karotamm/ Piret Jamnes/ SK "Kalev" 7.26,39
Vivika Tapp/ Kersti Rešetnjak/
Jaanika Peterson/ Tiina Kapten/
Eve Rattiste/ Kersti Sõber/
r: Pille Raaliste

Eesti juunioride, Sen-B ja veteranide lahtised meistrivõistlused, Pärnu, 28.-29. august

PA 1x. Osales 7 võistlejat

FA	1.	Igor Kuzmin	SK "Energia"	8.16,12
	2.	Andrei Jämsa	SK "Pärnu"	8.20,25
	3.	Mihhail Lebedev	SK "Energia"	8.51,03
	4.	Evgeni Popelišin	SK "Kalev"	8.51,63
		Dmitri Odnolko	SK "Energia"	DNS
DA	3.	Aleksei Lipintsov	SK "Pärnu"	9.19,41
DB	4.	Sergei Feofanov	SK "Energia"	9.16,60

PA 2x. Osales 4 paatkonda

FA	1.	Lev Lvov/ Igor Kuzmin	SK "Energia"	7.46,42
	2.	Andrus Arula/ Martin Tarkpea	SK "Kalev"	7.52,58
	3.	Meelis Martin/ Evgeni Popelišin	SK "Kalev"	7.53,03
	4.	Kaarel Pehk/ Helari Kaljuste	SAK "Tartu"	8.29,91

PA 4x. Osales 4 paatkonda

FA	1.	Andrei Jämsa/ Andres Lätt Aleksei Lipintsov/ Lauri Vare	SK "Pärnu"	7.15,44
	2.	Dmitri Odnolko/ Mihhail Lebedev/ Lev Lvov/ Igor Kuzmin	SK "Energia"	7.18,55
	3.	Margus Pani/ Andrus Arula/ Martin Tarkpea/ Evgeni Popelišin	SK "Kalev"	7.19,14
	4.	Martin Puusepp/ Raiko Tasa/ Alari Maanre/ Virgo Ojasoo	SAK "Tartu"	7.38,62

PA 2-. Osales 5 paatkonda

FA	1.	Margus Pani/ Marko Üle	SK "Kalev"	8.20,22
	2.	Martin Puusepp/ Raiko Tasa	SAK "Tartu"	8.25,36
	3.	Virgo Ojasoo/ Alari Maanre	SAK "Tartu"	8.38,81
	4.	Hermo Adamson/ Siim Adamson	SAK "Tartu"	8.56,43
	5.	Andres Lätt/ Lauri Vare	SK "Pärnu"	9.28,98

PA 4-. Osales 2 paatkonda

FA	1.	Margus Pani/ Marko Üle/ Meelis Martin/ Andrus Arula	SK "Kalev"	7.48,84
	2.	Martin Puusepp/ Raiko Tasa/ Alari Maanre/ Virgo Ojasoo	SAK "Tartu"	8.10,51

PB 1x. Osales 19 võistlejat

FA	1.	Allar Raja	SK "Kalev"	8.20,46
	2.	Oleg Vinogradov	SK "Pärnu"	8.33,25
	3.	Tiit Lutoškin	SK "Kalev"	8.35,21
	4.	Aleksandr Rokaševitš	SK "Energia"	8.52,61
	5.	Martin Graumann	Viljandi SK	8.55,21
	6.	Anton Stulov	SK "Energia"	9.11,15
DA	3.	Roman Raivet	SK "Kalev"	9.02,21
	4.	Ranno Lepp	SK "Pärnu"	9.11,41
	5.	Kaarel Kitsemets	SAK "Tartu"	9.16,83
	6.	Igor Kuzmitsov	Viljandi SK	9.36,83
		Riho Rein	Viljandi SK	DNS
DB	3.	Aleksei Zabulika	SK "Pärnu"	8.59,11
	4.	Kaido Kalda	Viljandi SK	9.04,22
	5.	Veiko Veski	SAK "Tartu"	9.12,73
	6.	Kert Kiigemäe	Viljandi SK	9.38,40
DC	3.	Kristjan Türk	Viljandi SK	9.24,37
	4.	Ove Mengel	Viljandi SK	9.41,52
	5.	Martin Vadam	SK "Pärnu"	9.51,47
	6.	Kirill Veležanin	SK "Energia"	10.54,48

PB 2x. Osales 9 paatkonda

FA	1.	Allar Raja/ Riho Tamm	SK "Kalev"	8.15,37
	2.	Riho Rein/ Ove Mengel	Viljandi SK	8.19,46
	3.	Tiit Lutoškin/ Roman Raivet	SK "Kalev"	8.22,11
	4.	Aleksandr Rokaševitš/ Anton Stulov	SK "Energia"	8.23,59
	5.	Oleg Vinogradov/ Ranno Lepp	SK "Pärnu"	8.26,78
	6.	Martin Graumann/ Kristjan Türk	Viljandi SK	8.35,75
DA	4.	Kert Kiigemägi/ Igor Kuzmitsov	Viljandi SK	9.09,76
	5.	Martin Vadam/ Sander Soosaar	SK "Pärnu"	9.13,67
DB	4.	Kaarel Kitsemets/ Veiko Veski	SAK "Tartu"	9.06,49

PB 4x. Osales 4 paatkonda

FA	1.	Kristjan Türk/ Ove Mengel/ Riho Rein/ Martin Graumann	Viljandi SK	7.13,29
	2.	Allar Raja/ Riho Tamm/ Tiit Lutoškin/ Roman Raivet	SK "Kalev"	7.17,11
	3.	Anton Stulov/ Aleksandr Rokaševitš/ E.Ivanov/ K.Veližanin	SK "Energia"	7.44,37
	4.	Roman Jõerand/ Madis Mölder/ Keijo Hännikainen/ Jüri Stebakov	SK "Kalev"	8.48,11

PC 1x. Osales 18 võistlejat (1000 m)

FA	1.	Madis Jõe	SK "Kalev"	4.21,00
	2.	Artur Maier	SK "Pärnu"	4.22,26
	3.	Aleksei Sibajev	SK "Kalev"	4.44,76
	4.	Alvar Räägel	SK "Kalev"	4.56,83
	5.	Jarmo Koger	SK "Kalev"	5.12,84
	6.	Erko Künnapas	SK "Pärnu"	5.16,06
DA	3.	Viljar Tapp	SK "Kalev"	5.27,14
	4.	Raigo Kurrik	SK "Pärnu"	5.30,52
	5.	Markku Juronen	SAK "Tartu"	5.36,56
	6.	Kaspar Taimsoo	Viljandi SK	5.55,33
DB	3.	Andrus Vridolin	SK "Pärnu"	5.41,46
	4.	Madis Isand	SK "Kalev"	5.42,26
	5.	Eigo Tiidemaa	SAK "Tartu"	5.54,64
	6.	Tauri Jaanson	SK "Kalev"	6.14,20
DC	3.	Elar Jaakson	SK "Pärnu"	5.28,56
	4.	Aleksandr Kornejev	SK "Energia"	5.35,68
	5.	Raigo Oskar	SK "Pärnu"	5.45,10
	6.	Taimo Meresmaa	SK "Pärnu"	6.01,62

PC 2x. Osales 9 paatkonda (1000 m)

FA	1.	Aleksei Sibajev/ Madis Jõe	SK "Kalev"	3.32,60
	2.	Jarno Koger/ Viljar Tapp	SK "Kalev"	3.55,28
	3.	Aleksandr Kornejev/ Dmitri Veselov	SK "Energia"	3.56,09
	4.	Andrus Vridolin/ Elar Jaakson	SK "Pärnu"	4.01,19
	5.	Erko Künnapas/ Raigo Oskar	SK "Pärnu"	4.08,82
	6.	Heigo Tiidemaa/ Markku Juronen	SAK "Tartu"	4.21,38
DA	4.	Raigo Kurrik/ Valeri Vetšerovski	SK "Pärnu"	5.16,16
	5.	Madis Isand/ Tauri Jaanson	SK "Kalev"	5.32,61
DB	4.	Rein Pajo/ Arjom Rõbko	SK "Pärnu"	6.00,75

P8+. Osales 5 paatkonda

FA	1.	Margus Pani/ Marko Üle/ Meelis Martin/ Andrus Arula/ Martin Tarkpea/ Evgeni Popelišin/ Tiit Lutoškin/ Allar Raja/ r: Roman Raivet	SK "Kalev"	7.18,16
	2.	Raiko Tasa/ Martin Puusepp/ Virgo Ojasoo/ Alari Maanre/ Margus Kask/ Helari Kaljuste/ Hermo Adamson/ Kaarel Pehk/ r: Markku Juronen	SAK "Tartu"	7.25,06
	3.	Andres Lätt/ Tanel Pentma/ Andrei Jämsa/ Oleg Vinogradov/ Ranno Lepp/ Aleksei Lipintsov/ Aleksei Zabolika/ Lauri Vare/ r: Artur Maier	SK "Pärnu"	7.39,96
	4.	Kaido Kalda/ Leo Tuga/ Kert Kiigemägi/ Igor Kuzmitsov/ Martin Graumann/ Riho Rein/ Ove Mengel/ Kristjan Türk/ r: Kaspar Taimsoo	Viljandi SK	8.30,39
		Lev Lvov/ Igor Kuzmin/ Mihhail Lebedev/ Anton Stulov/ Aleksandr Rokaševitš/ Kirill Veležanin/ Dmitri Odnolko/ Sergei Feofanov/ r: Stas Kaupis	SK "Energia"	DQ

TA 1x. Osales 4 võistlejat

FA	1.	Katrin Ots	SK "Pärnu"	9.15,52
	2.	Heivi Adulas	Viljandi SK	9.37,37
	3.	Eneli Laurits	SAK "Tartu"	9.50,47
	4.	Tatjana Kulešova	SK "Energia"	10.14,80

TA 2x. Osales 3 paatkonda

FA	1.	Krista Türk/ Heivi Adulas	Viljandi SK	9.25,50
	2.	Vivika Tapp/ Kersti Rešetnjak	SK "Kalev"	9.30,66
	3.	Eneli Laurits/ Jenny Seliste	SAK "Tartu"	9.48,80

TA 4x. Osales 5 paatkonda

FA	1.	Krista Türk/ Kristiina Jaska Piret Post/ Heivi Adulas	Viljandi SK	8.18,41
	2.	Kairi Tasa/ Eneli Laurits/ Jenny Seliste/ Sille Vaiksaar	SAK "Tartu"	8.32,63
	3.	Vivika Tapp/ Jaanika Peterson/ Kersti Rešetnjak/ Birjo Piiraja	SK "Kalev"	8.42,50
	4.	Riina Sagur/ Kaia Maasing/ Maret Mitt/ Mari Murro	Viljandi SK	9.41,30
	5.	Kersti Sõber/ Kristi Sõber/ Karin Jaanson/ Kätlin Kohv	SK "Kalev"	10.06,95

TA 2-. Osales 3 paatkonda

FA	1.	Vivika Tapp/ Kersti Rešetnjak	SK "Kalev"	9.49,06
	2.	Katrin Ots/ Kersti Paldis	SK "Pärnu"	10.17,18
	3.	Tuuli Härson/ Janika Kajara	SAK "Tartu"	10.27,38

TB 1x. Osales 6 võistlejat

FA	1.	Kersti Paldis	SK "Pärnu"	9.52,20
	2.	Kristiina Jaska	Viljandi SK	10.03,10
	3.	Sille Vaiksaar	SAK "Tartu"	10.11,80
	4.	Piret Post	Viljandi SK	10.39,53
	5.	Anna Šibajaeva	SK "Kalev"	11.37,00
		Kairi Tasa	SAK "Tartu"	DNF

TB 2x. Osales 3 paatkonda

FA	1.	Piret Post/ Kristiina Jaska	Viljandi SK	8.52,45
	2.	Kairi Tasa/ Sille Vaiksaar	SAK "Tartu"	9.01,27
	3.	Birjo Piiraja/ Anna Šibajaeva	SK "Kalev"	9.38,33

TC 1x. Osales 4 võistlejat (1000 m)

FA	1.	Reet Rätsep	SK "Kalev"	4.32,00
	2.	Kristina Tõnismäe	SK "Kalev"	4.37,86
	3.	Imbi Sõstra	Viljandi SK	4.45,50
	4.	Kaia Maasing	Viljandi SK	4.51,41

TC 2x. Osales 2 paatkonda (1000 m)

FA	1.	Kristina Tõnismäe/ Reet Rätsep	SK "Kalev"	4.58,60
	2.	Imbi Sõstra/ Kaia Maasing	Viljandi SK	5.15,83

T8+. Osales 4 paatkonda

FA	1.	Kairi Tasa/ Eneli Laurits/ Jenny Seliste/ Sille Vaiksaar/ Pirjo Pikkuus/ Marit Paidra/ Tuuli Härson/ Janika Kajara/ r: Annu Vaiksaar	SAK "Tartu"	8.03,62
	2.	Vivika Tapp/ Kersti Rešetnjak/ Jaaniika Peterson/ Kersti Sõber/ Kristi Sõber/ Birjo Piiraja/ Kristina Tõnismäe/ Reet Rätsep/ r: Pille Raaliste	SK "Kalev"	8.09,16
	3.	Katrin Ots/ Kersti Paldis/ Karen Järva/ Anu Arnemann/ Anželika Semenjuk/ Anna Suhhova/ Ilona Martõnjuk/ Kristi Oskar/ r: Karmen Sits	SK "Pärnu"	8.24,47
	4.	Kaia Maasing/ Imbi Sõstra/ Mari Murro/ Riina Sagur/ Krista Türk/ Kristiina Jaska/ Piret Post/ Heivi Adulas/ r: Riina Toome	Viljandi SK	8.34,78

Sen-B M1x. Osales 5 võistlejat

FA	1.	Tõnu Endrekson	SK "Pärnu"	8.41,43
	2.	Anton Safonov	SK "Energia"	8.48,64
	3.	Indrek Peterson	SK "Pärnu"	8.48,95
	4.	Jarek Mäestu	SK "Pärnu"	9.12,23
	5.	Priit Purge	SAK "Tartu"	9.54,55

Sen-B M2x. Osales 6 paatkonda

FA	1.	Jarek Mäestu/ Indrek Peterson	SK "Pärnu"	7.32,23
	2.	Anton Safonov/ Mihhail Lebedev	SK "Energia"	7.36,91
	3.	Tõnu Endrekson/ Ingmar Aija	SK "Pärnu"	7.39,93
	4.	Vahur Mäe/ Alari Toome	SK "Pärnu"	7.46,54
	5.	Tõnu Tirol/ Indrek Ilves	Viljandi SK	8.26,77
		Raido Lembit/ Aigar Raja	SK "Kalev"	DNS

Vet. M4-. Osales 1 paatkond (1000 m)

FA	1.	Lauri Pind/ Tanel Kliiman/ Jaan Vaiksaar/ Enn Pehk	SAK "Tartu"	3.43,0
-----------	----	---	-------------	--------

Vet. N4x. Osales 1 paatkond (1000 m)

FA	1.	Ruth Vaar/ Ingrid Võsu/ Katre Pind/ Margit Pärnpuu	Viljandi SK SAK "Tartu" SK "Pärnu"	4.08,18
-----------	----	---	--	---------

EESTI SÕUDMINE 2000

Eesti lahtised meistrivõistlused sõudeergomeetril "Concept II", Narva, 19. veebruar

Mehed

1.	Tõnu Endrekson	SK "Pärnu"	E 6.14,2	F 6.03,4
2.	Leonid Gulov	SK "Energia"	6.18,2	6.11,2
3.	Andrei Šilin	SK "Energia"	6.19,0	6.11,8
4.	Silver Sonntak	SK "Pärnu"	6.23,0	6.13,6
5.	Anton Safonov	SK "Energia"	6.19,9	6.22,0
6.	Jarek Mäestu	SK "Pärnu"	6.23,6	6.23,3
7.	Vahur Mäe	SK "Pärnu"	6.27,6	
8.	Madis Lõhmus	SK Flexer	6.27,7	
9.	Indrek Peterson	SK "Pärnu"	6.31,2	
10.	Tairo Tarvis	SAK "Tartu"	6.32,4	
11.	Alari Maanre	SAK "Tartu"	6.40,6	
12.	Ingmar Aija	SK "Pärnu"	6.41,8	
13.	Kalver Tammik	SK "Pärnu"	6.45,9	

Mehed kergekaal

1.	Priit Purge	SAK "Tartu"	F 6.40,3	
2.	Alari Toome	SK "Pärnu"	6.40,7	
3.	Heiko Antmäe	SK "Kalev"	6.49,2	
4.	Andres Külama	TÜ SK	6.49,8	

Poisid A

1.	Andrei Jämsa	SK "Pärnu"	E 6.25,8	F 6.18,5
2.	Igor Kuzmin	SK "Energia"	6.30,5	6.28,1
3.	Allar Raja	SK "Kalev"	6.38,5	6.35,5
4.	Andrus Arula	SK "Kalev"	6.41,4	6.38,4
5.	Aleksandr Rokaševič	SK "Energia"	6.44,8	6.53,1
6.	Ove Mengel	Viljandi SK	6.44,5	6.57,7
7.	Martin Tarkpea	SK "Kalev"	6.45,7	
8.	Riho Rein	Viljandi SK	6.47,5	
9.	Virgo Ojasoo	SAK "Tartu"	6.48,9	
10.	Raiko Tasa	SAK "Tartu"	6.52,4	
11.	Sergei Feofanov	SK "Energia"	6.53,1	
12.	Fredi Veldbach	SAK "Tartu"	6.53,8	
13.	Tambet Mäe	SK "Pärnu"	7.03,2	
14.	Aleksei Lipintsov	SK "Pärnu"	7.05,3	
15.	Roman Raivet	SK "Kalev"	7.05,4	
16.	Harmo Hiimäe	SK "Pärnu"	7.07,8	
17.	Stanislav Salmanov	SK "Energia"	7.11,1	
18.	Aleksei Zabulika	SK "Pärnu"	7.11,6	
19.	Sander Soosaar	SK "Pärnu"	7.45,3	

Poisid B

1.	Oleg Vinogradov	SK "Pärnu"	E 6.46,2	F 6.38,6
2.	Raiko Pöder	SAK "Tartu"	6.47,6	6.47,4
3.	Artur Maier	SK "Pärnu"	6.52,1	6.53,1
4.	Ranno Lepp	SK "Pärnu"	6.56,6	6.53,1
5.	Andres Matsin	SAK "Tartu"	6.56,4	7.01,5
6.	Kristjan Türk	Viljandi SK	6.57,9	7.01,5
7.	Tiit Lutoškin	SK "Kalev"	6.59,0	
8.	Alvar Räägel	SK "Kalev"	7.00,6	
9.	Martin Vadam	SK "Pärnu"	7.06,7	
10.	Martin Graumann	Viljandi SK	7.07,8	
11.	Anton Stulov	SK "Energia"	7.08,0	
12.	Roman Jõerand	SK "Kalev"	7.10,1	
13.	Jevgeni Ivanov	SK "Energia"	7.11,5	
14.	Martin Unt	SAK "Tartu"	7.18,4	
15.	Igor Kuzmitsov	SK "Energia"	7.29,9	
16.	Aleksandr Luznov	SK "Energia"	7.32,7	
17.	Hannes Soosaar	SAK "Tartu"	7.46,6	
18.	Ahti Kala	SAK "Tartu"	7.46,7	

Naised

1.	Kalli Meriste	SK "Pärnu"	F 7.03,6	
2.	Katrin Ots	SK "Pärnu"	7.35,7	
3.	Tatjana Dubinko	SK "Energia"	7.38,5	
4.	Heivi Adulas	Viljandi SK	7.53,8	
5.	Kersti Sõber	SK "Kalev"	8.16,9	

Naised kergekaal

1.	Inga Härson	SAK "Tartu"	F 8.03,3	
2.	Tiiu Jüriado	SAK "Tartu"	8.06,0	

Tüdrukud A

1.	Vivika Tapp	SK "Kalev"	E 7.40,2	F 7.30,3
2.	Krista Türk	Viljandi SK	7.59,2	4.41,9
3.	Piret Post	Viljandi SK	7.40,7	7.42,1
4.	Eneli Laurits	SAK "Tartu"	7.44,7	7.49,3
5.	Riina Sagur	Viljandi SK	7.44,4	7.52,4
6.	Sille Vaiksaar	SAK "Tartu"	8.04,2	7.59,7
7.	Tatjana Kulešova	SK "Energia"	8.04,8	
8.	Anna Sibajeva	SK "Kalev"	8.12,5	

Tüdrukud B

1.	Krisiina Jaska	Viljandi SK	F	7.34,9
2.	Birjo Piiroja	SK "Kalev"		7.59,0
3.	Reet Rätsep	SK "Kalev"		8.11,4

4.	Kristiina Tõnismäe	SK "Kalev"		8.15,6
5.	Imbi Sõstra	Viljandi SK		8.20,2
6.	Kaia Maasing	Viljandi SK		8.41,8

2000. AASTA SÕUDEVÕISTLUSTE KALENDER

Jaanu	19.	Tallinn	EST	Tallinna Sõudeklubi VII Concept II rahvusvahelised võistlused
	29.-30.	Viljandi	EST	Sõudjate Talvapäevad
Veebru	19.	Narva	EST	Eesti MV Concept II
	26.	Sevilla	ESP	VI FISA meeskondlik KV
Märts	18.-19.	Amsterdam	NED	Heinkeni sõudevõistlus
	26.	Amsterdam	NED	Head of Amstel River
Aprill	08.-09.	Zagreb	CRO	Horvaatia lahtised MV
	22.-23.	Tartu	EST	Emajõe KV
	29.	Tartu	EST	TÜ ja EPMÜ 8-paatide võistlus
	29.-30.	Zagreb	CRO	Zagrebi Inter-City Regatt
Mai	05.-06.	Tartu	EST	Sprindivõistluste I etapp
	06.-07.	München	GER	Rahvusvaheline noorte regatt
	06.-07.	Gent	BEL	Belgia lahtised MV, Genti Regatt
	13.-14.	Duisburg	GER	Wedau Regatt
	13.-14.	Kopenhaagen	DEN	Kopenhaageni regatt
	20.	Pärnu	EST	E.-W.Seileri ja B.Lõhmuse XIII mälestusvõistlused
	20.-21.	Brno	CZE	29. noorteregatt
	20.-21.	Zagreb	CRO	Ülikoolide 8-paatide võistlus
	21.	Pärnu	EST	Eesti KV
	27.-28.	Mannheim	GER	112. Oberrheini sõuderegatt
	27.-28.	Bourges	FRA	Rahvusvaheline noorteregatt
Juuni	02.-04.	München	GER	Maailma KV I etapp
	03.-04.	Hamburg	GER	2. rahvusvaheline noorteregatt
	03.-04.	Moskva	RUS	Suur Moskva Regatt
	09.-11.	Kiiev	UKR	"Nooruse" regatt
	10.-11.	Ratzeburg	GER	42. Ratzeburgi regatt
	10.-11.	Linz	AUT	Maailma noorte ja Sen-b KV
	17.	Pärnu	EST	Sprindivõistluste II etapp
	17.	Pärnu	EST	"Kalevi" noorteregatt ühepaadil
	17.-18.	Zagreb	CRO	Horvaatia veteranide lahtine regatt
Juuni	23.-25.	Viin	AUT	Maailma KV II etapp
	23.-25.	Trakai	LTU	"Merevaigust aeru" rahvusvaheline regatt
Juuli	01.-02.	Tampere	FIN	Rahvusvaheline Tampere regatt
	01.-02.	Amsterdam	NED	Hollandi rahvusvaheline Beker regatt
	07.-09.	Luzern	SUI	Olümpiakvalifikatsiooni Euroopa regatt
	08.	Viljandi	EST	Viljandi paadimees. Sprindivõistluste III etapp
	14.-15.	Pärnu	EST	Watergate'i veefestival
	22.-23.	Jurmala	LAT	Balti matškohtumine
	27.-30.	Kopenhaagen	DEN	Rahvaste Karikas
August	02.-06.	Zagreb	CRO	FISA juunioride MM
	05.	Viljandi	EST	Viljandi Rahvapaat. Ühepaatide regatt
	05.	Narva	EST	Narva Olümpiapäevad. Sprindivõistluste IV etapp
	11.-13.	Poznan	POL	Üliõpilaste MM
	12.-13.	Pärnu	EST	"Kalevi" päevad
	19.-20.	Pärnu	EST	Eesti MV
	26.-27.	Pärnu	EST	Eesti noorte, Sen-B ja veteranide MV
September	31.-03.	Hazewinkel	BEL	Veteranide MM
	03.	Tartu	EST	Emajõe maraton
	09.	Otepää	EST	Pühajärve regatt
	16.-24.	Sydney	AUS	XXVII olümpiamängud
Oktoober	30.-01.	Pärnu	EST	Balti Mere Noorte KV
	07.	Tartu	EST	Eesti 8-paatide 48. sügisregatt
	21.	J. Hradec	CZE	Chalupa KV
	21.-22.	Tartu	EST	Eesti väikeste paatide regatt
	28.	Bern	SUI	Armada Cup
November	04.	Lausanne	SUI	Blue Ribboni 8-paatide võistlus

EESTI 2000. AASTA SÕUDEVÕISTLUSTE JUHENDID

Üldsätted

Aeg: Võistluste aeg (kuupäev) on määratud 2000. aasta sõudevõistluste kalendriga.

Koht: Võistluste läbiviimise koht (linn) on määratud 2000. aasta sõudevõistluste kalendriga. Pärnus toimuvad võistlused korraldatakse SK "Pärnu" baasil. Tartus toimuvad võistlused Tartu Ülikooli ja Tartu linna sõudebaasil.

Distants: ESL-i tiitlivõistluste distants on 2000 meetrit. C-vanuseklassi ja veteranide distantsi pikkus on 1000 meetrit.

Võistluste iseloom: Emajõe karika- ja Eesti karikavõistlused on võistkondlikud. Neist võtavad osa kohalike organisatsioonide ja klubide võistkonnad. Paatkondade koosseisude moodustamine on vaba. Kõik ülejäänud võistlused on individuaalsed.

Võistluste korraldamine: Võistlused korraldatakse vastavuses FISA määrustega. Vastavalt vajadusele korraldatakse eelsõidud (E) või poolfinaalid (D) kaks tundi enne esimese finaalvõistluse (F) algust.

Osavõtumaks: Täiskasvanute, Sen-B ja veteranide võistlustel tasub iga osavõtja 30, noorte võistlustel 15 krooni igas paadiliigis võistlemise korra eest. Vahetult võistluspaigas täiendavalt juurderegistreeritud võistlejate (antud paadiliigis vabade võistlusradade olemasolu korral) osavõtumaks on kahekordne (60 või 30 krooni).

Eelregistreerimine: Paatkondade nimeline koosseis trükitult või trükitähtedega kirjutatult (kirjalikult või faksiga) tuleb esitada Eesti Sõudeliitu võistlustele eelneva nädala esmaspäevaks (viis päeva enne esimest võistluspäeva).

Stardiprotokoll loomisistulemustega väljastatakse järgmisel päeval.

Võistlusteks registreerimine: Võistlustest osavõtva organisatsiooni või klubi esindaja esitab žüriile vormikohase registreerimislehe ja trükitud või trükitähtedega täidetud paatkonna koosseisu kaardi hiljemalt kaks tundi enne esimest võistlussõitu.

Registreerimislehel peab olema iga võistleja perekonna- ja eesnimi, sünniaasta, arsti allkiri ja pitser võistleja lubamise kohta võistlustele (iga võistleja kohta eraldi), võistleja allkiri ujumisokuse kohta ning lähetava organisatsiooni või klubi juhataja või direktori allkiri ja organisatsiooni või klubi pitser.

Osavõtjad: Võistlustest võivad osa võtta kõik Eestis elavad sõudjad, ESL-is registreeritud organisatsioonide või klubide liikmed.

Kergekaalu paatidel võivad võistelda ainult Sen-A ja Sen-B vanuseklassi sõudjad.

Roolijaga paadi roolimees peab olema samast soost paadiliigis võistlevate sõudjatega.

Noored võivad ühel päeval võistelda kahes paadiliigis, pluss kaheksapaat.

Noortevõistluste paatkondade koosseisud koostatakse ainult ühe klubi – "koduklubi" – noorsõudjatest.

Osavõtjate kohustused: Kõik paatkonnad peavad olema riietatud ühtsesse võistlusriietusse.

Võistlejate aerulabad peavad olema värvitud antud organisatsioonile või klubile kinnitatud värvitoonides. Eesti koondvõistkonna aerulabade värve (sinine-must-valge) võivad kasutada ainult need sõudjad, kes 2000. aastal on arvatud Eesti koondvõistkondade (täiskasvanud, Sen-B ja juuniorid) koosseisu.

Osavõtjate majandamine: Kõik võistlustest osavõtuga seotud lähetus-, majutamise- ja toitlustamiskulud kannavad osavõtjad organisatsioonid ja klubid või sportlased ise.

Kõigil võistluste ajaks majutamiskohtadest huvitatutel tuleb pöörduda võistlusi korraldava organisatsiooni, klubi või ESL-i poole vähemalt 20 päeva enne võistluste algust. Majutuskohtade broneerimiseks tuleb esitada garantiikiri.

Paremusjärjestus: Võistkondliku paremusjärjestuse selgitamiseks arvestatakse suuremat punktide kogusummat. Punkte arvestatakse järgmiselt: I koht – 7 punkti, II – 5, III – 4, IV – 3, V – 2 ja VI – 1 punkt üksikvõistleja (ühepaat) ning iga võistleja kohta (paatkond).

Võrdse punktisumma korral määrab paremusjärjestuse suurem esikohtade (järgnevalt suurem paremate kohtade) arv. Iga võistleja toob oma organisatsiooni või klubi võistkonnale punkte ainult ühel korral (ühes paadiliigis). Võistleja (paatkonna) osalemise korral kahes paadiliigis arvestatakse võistlejale (paatkonnale) võistkonnapunkte võistkonna esindaja stardieelse taotluse (vastav märke paatkonna koosseisu kaardil) põhjal. Selles paadiliigis jääb antud võistleja (paatkonna) punktikoht vabaks, mis läheb järgmisele võistlejale (paatkonnale).

Kohalikud regatid: Organisatsioonide ja klubide poolt korraldatavate sõudevõistluste ja regattide juhendid koostavad korraldajad.

Lisatingimused: 2000. aasta sõudevõistluste kalenderplaanis ESL-i egiidi all korraldab võistlused selleks määratud organisatsioon või klubi lepingulises vahekorras Eesti Sõudeliidu ja ESL-i žüriiga.

Igal Eesti Sõudeliidu kalenderplaanis ettenähtud võistlusel osalev organisatsioon, keskus või klubi esitab võistluste žüriile kaks kohtunikku, kelle võistlustest osavõtuga seotud kulud (lähetus, majutamine, transport) kannab antud osalev organisatsioon. Kohtuniku puudumise korral tasub osalev organisatsioon väliskohtunikuga seotud kulude katteks ESL-ile 500 krooni. Võistkonnaga kaasavõetavad kohtunikud peavad olema ESL-i žürii poolt litsentseeritud ja nende nimed tuleb kanda võistluste eelregistreerimislehele.

Emajõe karikavõistlused

Distants ja programm: 22. aprillil kell 14.00 4000 m: M2x, M2-, M1x, N2x, N2- ja N1x; 23. aprillil kell 11.00 2000 m: M2x, M2-, M1x, N2x, N2-, N1x, Vet. M2x ja Vet. M2-. Veteranid M2x ja M2- võistlevad individuaalarvestuses.

Paremusjärjestus: Üksikvõistlejate (ühepaat) ja paatkondade paremusjärjestus selgitatakse kahe distantsi (4000 + 2000 m) aegade liitmise teel. Võrdse resultaadi korral on määravaks tulemus 2000 meetri distantsil.

Mandaat: Toimub võistluspaigas 22. aprillil kell 11.00-11.45. Stardijärjekorra loosimine toimub kell 12.00.

Autasustamine: Võitnud paatkonda autasustatakse ESL-i "Emajõe karikaga", I, II ja III koha saavutanud võistkonda ja paatkondade liikmeid diplomiga. Esikohale tulnud paatkondade liikmeid autasustatakse eriauhindadega.

Eesti karikavõistlused

Programm:

Kell	
12.00	TA 2x
12.10	M2-
12.20	M1x
12.30	N2x
12.40	N2-
12.50	PA 2x
13.00	PA 2-
13.10	M2x
13.20	TA 1x
13.30	PB 2x
13.40	TB 2x
13.50	N1x
14.00	M4-
14.10	PA 1x

Autasustamine: Võitnud võistkonda autasustatakse ESL-i "Eesti karikaga", I, II ja III koha saavutanud võistkonda ja paatkondade liikmeid diplomiga. Esikohale tulnud paatkondade liikmeid autasustatakse ESL-i 2000. aasta karikavõitja karikaga.

EESTI LAHTISED MEISTRIVÕISTLUSED

Programm: 19.08

kell	
16.00	M4-
16.15	M kk 1x
16.30	N1x
16.45	M2x
17.00	N4x
17.45	M8+
20.08	
kell	
12.00	M1x
12.15	N2x
12.30	M2-
12.45	N4-
13.00	M4x
13.45	N8+

Autasustamine: I, II ja III koha saavutanud paatkondade liikmeid autasustatakse Eesti meistrivõistluste kuld-, hõbe- ja pronksmedali ning diplomiga.

EESTI NOORTE, SEN-B JA VETERANIDE LAHTISED MEISTRIVÕISTLUSED

Programm: 26.08 kell

17.00	PB 1x
17.10	Vet. M4-
17.20	TA 1x
17.30	PA 2x
17.40	PA 2-
17.50	TB 2x
18.00	PC 2x
18.10	TC 1x
18.20	TA 2-
18.30	Sen-B M2x
18.40	PB 4x
18.50	PA 1x
19.00	T8+

27.08 kell

12.00	PA 4-
12.10	TA 2-
12.20	PB 2x
12.30	TB 1x
12.40	Vet. N4x
12.50	PA 4X
13.00	PC 1x
13.10	TC 2x
13.20	Sen-B M1x
13.30	Sen-B N1x
13.40	TA 4x
13.50	P8+

Autasustamine: I, II ja III koha saavutanud paatkondade liikmeid autasustatakse vastava vanuseklassi Eesti meistrivõistluste kuld-, hõbe- ja pronksmedali ning diplomiga.

EESTI KAHEKSAPAATIDE SÜGISREGATT

Distants: Meestel 5600 m, naistel, mees- ja naisveteranidel 3800 m.

Stardiaeg: Meestel kell 14.00, naistel, mees- ja naisveteranidel kell 15.30.

Starditakse eraldistardist üheminutilise intervalliga.

Mandaat: Toimub võistluspaigas kell 11.30-12.15. Stardijärjekorra loosimine kell 12.30.

Autasustamine: Igas vanuseklassis esikoha saavutanud paatkonna liikmeid autasustatakse mälestuslindi ja diplomiga, II ja III koha saavutanuid – diplomiga.

Meeste ja naiste võistlusklassis autasustatakse esikohale tulnud paatkonda 1995. aastal reisiparvlaevaga "Estonia" hukunud sõudjate mälestuseks Sõudeklubi "Pärnu" poolt kehtestatud "Mälestuskillu" fotokoopiaga.

EESTI VÄIKESTE PAATIDE REGATT

Distants ja programm: 21. oktoobril kell 15.00 5600 meetrit: M2-, M1x, N2- ja N1x; 22. oktoobril kell 11.00 2000 meetrit: M2-, M1x, N2- ja N1x.

Paremusjärjestus: Paatkondade paremusjärjestuse selgitab kahe distantsi aegade summa. Võrdse resultaadi korral määrab kõrgema koha 5600 m tulemus.

Mandaat: Toimub võistluspaigas 21. oktoobril kell 12.30 – 13.15. Stardijärjekorra loosimine kell 13.30.

Autasustamine: I, II ja III koha saavutanud paatkonna liikmeid autasustatakse diplomi ja eriauhinnaga.

ERICH-WILHELM SEILERI JA BERNHARD LÖHMUSE XIII MÄLESTUSVÕISTLUSED

Eesmärk: Sõudespordi populariseerimine, endiste sõude-sportlaste ning spordijuhtide Erich-Wilhelm Seileri ja Bernhard Löhmuse mälestuse jäädvustamine.

Eesti sõudespordi 125. aastapäeva tähistamine.

Programm: M4-, M2x, M1x, P4-, P2x, P1x, N2x, N1x, T2x ja T1x.

Distants: 2 x 500 + 2000 meetrit.

Aegkava: Eelsõidud kell 12.00. Kõik paatkonnad läbivad ühisstartist programmi järjekorras 2 x 500 meetrit. Kahe läbimiskorra aegade summa määrab paremusjärjestuse. Iga paadiliigi kuus paremat ekipaaži pääseb finaalsõistlusele.

Finaalsõidud algavad kell 17.00. Paremusjärjestuse määrab 2x500 + 2000 meetri koguaeg.

Registreerimine: Paatkondade eelregistreerimine tuleb esitada Sõudeklubile "Pärnu" hiljemalt 15. maiks. Samal päeval toimub ka võistlussõitude loosimine.

Autasustamine: Vanuseklasside iga paadiliigi I, II ja III koha saavutanuid autasustatakse diplomiga. Esikoha saavutanud

paatkondade liikmeid autasustatakse eriauhinnaga. Eritingimused: Võistlused korraldab Sõudeklubi "Pärnu". SK "Pärnu" juhatuse koos võistluse žüriiga võib võistluse korraldamise ja autasustamise korras teha muudatusi vastavalt võistlejate arvule ja tulemustele.

Märkus: 1. Eesti sprindivõistluse juhend saadetakse täiendavalt sõudespordiga tegelevatele organisatsioonidele, keskustele ja klubidele hiljemalt 10 päeva enne esimese etapi võistlust.

2. Emajõe ja Eesti karikavõistlustel toovad igas paadiliigis võistkonnapunkte kõik kuus punktikohale tulnud võistlejat (paatkonda), kes võivad kuuluda ühe võistlustel osaleva organisatsiooni või klubi võistkonna koosseisu.

Kõik üldsätetes ja võistluse juhendites määratlemata jäänud küsimused lahendatakse võistluspaigas Eesti Sõudeliidu, ESLi žürii ja asjastuhuvitatute vahel või eelnevalt võistluse ettevalmistamise käigus ESL-i peasekretäri vahendusel kirja teel või suusõnalisel kokkuleppel, mille kohta vormistatakse vastavasisuline kirjalik esildis.

EESTI SÕUDESPORDI 1999. AASTA PARIMAD

Eesti Sõudeliidu juhatus otsustas kinnitada 1999. aasta parimad alljärgnevalt.

Parim meessõudja – Jüri Jaanson, SK “Pärnu”,

Parim naissõudja – Kalli Meriste, SK “Pärnu”,

Parim meesjuunior – Leonid Gulov, SK “Energia”, Narva,

Parim naisjuunior – Katrin Ots, SK “Pärnu”,

Parim treener – Sergei Gluško, Narva,

Aktiivsem sõudekohtunik – Krista Kungla, Tartu.

Inge Pind – 55

Inge Pind sündis 29. septembril 1945. aastal Tartus. Ta õppis aastatel 1952-1963 Tartu 7. Keskkoolis, seejärel Tartu Riikliku Ülikooli kehakultuuriteaduskonnas, mille lõpetas 1967. aastal ujumise erialal. Juba ülikooli viimasel kursusel töötas Inge veespordikateedris õpetajana, kuhu jäi ametisse ka pärast lõpetamist. Harrastades ise sõudmist, treenis ta samaaegselt

poiste õppegruppi, ja kuna selgus, et treeneriamet talle sobib, loobus Inge 1969. aastal õpetajaametist kateedris sõudetreeneri elukutse kasuks, töötades järgnevalt TRÜ Spordiklubis (1969-1972), Tartu “Kalevi” Spordikoolis

(1972-1976) ja Kõrgema Spordimeisterlikkuse Koolis (1976-1984).

Inge Pind ja töökus, need on sünonüümid, mis teda kõige paremini iseloomustavad. Ta oli treenerina inimene, kes oskuslikult kujundas oma õpilaste häid omadusi, suutis nad pidevalt töö ajal ka mõtlema panna, oma tegevusest loomingulist ettekujutust saama.

Tema parimate õpilaste nimekiri on aukartust äratavalt pikk: Kadri, Mari ja Reet Palm, Katrin Lang, Malle Ojokas, Vilve Alt, Anne Freimuth, Ülle Adov, Vilve Treial, Liina Vassil, Tiiu Keres, Marianne Jürimaa, Hiie Klaus, Ille Molloka, Anne Kask ja veel paljud teised.

Eesti Sõudeliit ja “Eesti Sõudja” toimetus soovivad Sulle, Inge, tugevat tervist ja edu eelseisvatel eluaastatel!

Õnnitleme!

75

Elmar Koppel 14. oktoober

70

Evald Tasane 22. jaanuar

Karl-Udu Köösel 28. oktoober

Leili Vabar-Holopainen 12. detsember

65

Maret Niinemägi-Kask 27. märts

Vassil Laak 15. september

Ivo-Kornelius Kerge 3. oktoober

60

Gennadi Terri 19. jaanuar

Enn Normann 30. aprill

Maile Vaske-Harjaks 17. juuni

Tuule-Kaja Rand-Soontalu 19. september

Maret Rabi-Tugedam 2. november

Mare Rabi-Jäärats 20. november

55

Kaie Kana 3. aprill

Andrus Suija 20. aprill

Tiit Helmja 19. juuli

Kaja Peebo-Raid 5. august

Inge Pruuli-Pind 29. september

Edgar Ždanovitš 3. detsember

50

Malle Tiru-Zoova 14. jaanuar

Erika Valdson-Roger 18. jaanuar

Maie Jäärats-Sonntak 26. aprill

Riina Vinogradov 2. august

45

Vilve Treial-Kodanik 10. aprill

Olga Ausmaa-Allas 19. aprill

Arvi Raja 10. august

40

Marina Dvorkina 28. jaanuar

Lidia Volkova 8. veebruar

Jelena Šabarova-Aknevskaia 22. märts

Sirje Toos-Jõesaar 16. aprill

Svetlana Kulakova-Stepanova 9. august

Jelena Martõnova-Burtseva 20. detsember

35

Kadri Palm-Joa 23. veebruar

Kaia Tugedam 25. veebruar

Annely Karu-Levandi 3. märts

Meelis Kodasmaa 15. märts

Marika Mölder 17. märts

Piret Kalmet 27. juuli

Ahto Pilisner 21. detsember

30

Marek Avamere 26. jaanuar

Tarmo Nööri 31. detsember

Vjatseslav Divonin 8. mai

Merike Olli 13. mai

Küllli Hunt 11. juuni

Kaido Reivelt 29. oktoober

Toomas Rapp 12. november

25

Priit Vare 24. detsember

20

Eve Rattiste 15. märts

Vahur Mäe 24. mai

Alari Toome 16. november

IN MEMORIAM

VIIVI VELLEND-VILLO

14.VII 1938 – 1. XI 1999

FELIKS VILLO

23. VI 1923 – 29. IV 1999

Viivi Vellend-Villo sündis Tallinnas 14. juulil 1938. aastal Eesti kaitseväge ohvitseri perekonnas. 1941. aastal arreteeriti tema isa ja ema, kes sellest ajast jäid teadmata kadunuks – NKVD hävitusmehhanismi ohvriks.

Viivi jäi vanaema – isaema – kasvatada. 1949. aasta 9. märtsi punakotkaste hävitustalgud Tallinna purustamisel jätsid nad koduta. Varemete alt välja-kaevatute ja puupaljaks jäänutena alustasid nad Tallinnast jalgsi teekonda Pärnu, mis jäigi nende paikseks koduks kogu ülejäänud eluks.

Kooliteed alustas Viivi Pärnu I Mittetäielikus Keskkoolis 1946. aasta sügisel. Selles koolis lõpetas ta kuus klassi, jätkates Pärnu koolide reorganiseerimise järel 1952. aastal õpinguid Pärnu I Keskkoolis, mille ta lõpetas 1957. aastal.

Juba koolipõlves paistis Viivi silma kunstiandega õpilasena, olles Pärnu tolleagekse tuntuma kunstiõpetaja Marie Leksteini üks paremaid õpilasi.

Pärast keskkooli lõpetamist töötas Viivi Pärnu Kutsekeskkoolis nr. 13 sekretärina, millele järgnes töötamine algul tööstuskombinaadis “Säde” fotolaborandina ja reklaamikunstnikuna.

Pärast pensionile jäämist 1993. aastal töötas ta Pärnu Polikliiniku Hambaravi kabineti registraatorina.

Koolitüdrukuna tegeles Viivi sõudespordiga Pärnu “Spartakis” treener Mihkel Leppiku juhendamisel. 1954. aastal tuli ta spordiühingu üleliidulistel noortevõistlustel roolijaga neljapaadil B-vanuseklassis “Spartaki” meistriks, 1955. aastal Pärnu “Spartaki” kaheksapaadi naiskonna koosseisus Eesti meistriks.

Viivi oli väga sõbralik, abivalmis ja suhtlemisaldis. 1955. aastal valiti ta Pärnu “Spartaki” sõudesektsooni juhatuse liikmeks, millisel ühiskondlikul tööpostil 1958. aasta detsembris ta kirjutas alla spordiühingu Pärnu sõudesektsooni likvideerimise aktile seoses VK-SÜ “Spartaki” likvideerimisega Eestis.

1956.-1958. aastatel toimetas sektsioon oma käsikirjalist informatsiooni-bülletääni “Sõudja”, mida tavalisel kirjutusmasinal paljundati 30-nes eksemplaris. Viivi oli “Sõudja” toimetuse kolleegiumi liige ja joonistas bülletäänile kari-kuuure spartaklaste-sõudesportlaste halenaljakatest juhtumistest spordirajal.

Viivi Vellend-Villo suri 1. novembril 1999. aastal.

Feliks Villo sündis 23. juunil 1923. aastal Narvas ametniku perekonnas. Õppis Narva gümnaasiumis, mille lõpetamise järel 1943. aasta märtsis läks Soome, kus temast sai 3./JR 200 I pataljoni 3. laskurkompanii sõjamees. 1944. aasta 27. jaanuarist oli ta väljaõppel Tarvettis allohvitserikoolis ja väeosa juures Jalkalas. Ta osales tõrjelahingutes Viiburi lähel ja Vuoksel. Tagasi Eestisse toodi ta koos oma kompaniiga 19. augustil 1944. aastal ja suunati Tartu Emajõe rindele kaitselahingusse, kus sai Lohkva küla juures haavata.

Feliks Villo arreteeriti 1944. aasta lõpus. Punaarmee sõjatribunal mõistis talle 15 aastat vangilaagrit ja 5 aastat sundasumist. Vorkuta sunnitöölaagrist vabanes ta 1955. aastal, misjärel seadis oma elujärje sisse Pärnus, kus töötas “Viisnurgas”, algul töölisena, hiljem disainerina.

Feliks Villo oli aktiivne ühistegelane. Ta oli artelli “Viisnurk” sõudesektsooni esimees (1956-1958), organiseeris artellidevahelisi sõudevõistlusi ja oli Pärnu “Spartaki” sõudeklubi üks tegusaid inimesi. Tema valmistas sõudespordialaseid plakateid, stende, vitriine, koostas Pärnu “Spartaki” sõudesektsooni reklaamiakna Kalevi (praegu Rüütli) tänaval.

Ühine huvi sõudespordi vastu ja pühendumine kunstile viis kokku Feliks Villo ja Viivi Vellendi elutee – kahe maamunale üksikuks jäänu elutee.

Feliks Villo suri 29. aprillil 1999. aastal.

Nii Feliks Villo kui ka Viivi Vellend-Villo tuhatatud põrmud paigutati Tallinna Metsakalmistu maamulda Soomepoiste matmispaika.

Kõigile neile, kes isiklikult tundsid seda suurepäraselt abielupaari, jääb mälestus neist, oma kunagistest kaasvõitlejatest, alati pühaks ja jäävaks.

Eesti Sõudeliit
“Eesti Sõudja”
Sõudeklubi “Pärnu”

Eesti Sõudeliidu infoblokk

EESTI SÕUDELIIDU JUHATUS

President	Peeter Mardna	Magdaleena Haigla	Peaarst	(2) 6973 001
Viitsepresident	Henn Elmet	EPMÜ	Rektor	(27) 422 866
Viitsepresident	Robert Närska	Eesti Maapank	Peadirektor	(2) 6408 300
Liikmed:	Peeter Allik	TELIA INFOMEDIA INTERNATIONAL AS	Ida-Euroopa ärikontrolör	(2) 6418 444
	Arne Graumann	OÜ LONGFORD	Tegevdirektor	(243) 34 660 250 324 97
	Rein Kask			
	Ants Kiviselg	Eesti Piirivalve	Personaliülem	(2) 6316 678
	Andres Lill	Eesti Ühispank	PR mäenedžer	(2) 6104 243
	Margus Tammekivi	Advokaadibüroo Väino R. Villik	Vandeadvokaadi van.abi	(244) 31 481
	Jaan Vaiksaar	SAK "Tartu" Sõudebaas	Direktor	(27) 422 517
	Ivar Virkus	Tallinna Linnavalitsus	Abilinnapea	(2) 6404 107

EESTI SÕUDELIIDU REVISJONIKOMISJON

Esimees	Marian Vahuri	OÜ Õigusbüroo BELFORD	Juhataja	(2) 6604 913
Liikmed	Krista Kungla	OÜ Jungent	Müügiesindaja	251773 66
	Reet Palm	Pärnu "Kalevi" Sõudekeskus	Treener	(244) 32 456

EESTI SÕUDELIIDU ŽÜRII

Esimees	Hugo-Herbert Artma	(2) 6570 590 (244) 31 788
---------	--------------------	------------------------------

EESTI SÕUDELIIDU TÖÖTAJAD

Peasekretär	Jaan Tults	(2) 6398 675
Büroo juhataja	Kaia Laur	(2) 6398 675
Eesti Sõudeliit	Regati pst. 1 11911 Tallinn	(2) 6398 675 faks (2) 6398 653

SÕUDEKLUBID

"Aeron"	Reiu Spordibaas 80046 Paikuse vald Pärnumaa (244) 55 206	Tallinna SK President Marion Vahuri Igor Prosvirnin	Paldiski mnt. 167-16 13518 Tallinn 251 583 15 (2) 604 978 (2) 6570 807
President Mati Villsaar	(244) 55 206		
Treener Toomas Karotamm	(244) 55 206	SAK "Tartu"	Ranna tee 3 51013 Tartu 251 932 465
"Aht"	Ranna tee 1 51013 Tartu (27) 433 468	President Robert Näska	250 407 87
President Ülo Tõlp	(27) 433 468	Treener Jüri Kurul	(27) 406 563 250 672 55
"Kalev"	Suur-Jõe 50B 80042 Pärnu (244) 32 456	Viljandi SK	Ranna pst. 6 71020 Viljandi 252 742 63
President Matti Killing	250 638 09	President Indrek Ilves	256 483 053
Treener Reet Palm	(244) 43 776	Treener Ruth Vaar	
"Pärnu"	Rääma 27 80039 Pärnu (244) 43 788		
President Margus Tammekivi	(244) 31 481		
Treener Mihkel Leppik	(244) 43 788		

SÕUDEBAASID

SK "Energia"	Jõe 1 20609 Narva 255 114 43 (235) 45 439	Tartu Linna Sõudebaas	Ranna tee 3 51013 Tartu 251 932 465 250 672 55
Treener Sergei Gluško	255 114 43	Juhataja Jaan Vaiksaar	251 932 465
Valeri Osmokesku	(235) 45 439	Treener Jüri Kurul	250 672 55
Haabersti Vaba Aja Keskus Harku SB	Sõudebaasi tee 21 13517 Tallinn (2) 6574 864 256 486 627	Tartu Ülikooli Emajõe Sõudebaas	Ranna tee 1 51013 Tartu (27) 433 468
Juhataja Tiit Lobjakas	(2) 6574 864	Juhataja Ülo Tõlp	(27) 433 468
	256 486 627	Treener Ülo Tõlp	
Pärnu "Kalev"	Suur-Jõe 50B 80042 Pärnu 250 638 09 (244) 43 776	Viljandi SK	Ranna pst. 6 71003 Viljandi 256 491 365 256 483 053
Juhataja Matti Killing	250 638 09	Juhataja Rein Uustalu	256 491 365
Treener Roman Lutoškin	(244) 43 776	Treener Ruth Vaar	256 483 053
Sõudeklubi "Pärnu"	Rääma 27 80039 Pärnu 250 136 09 (244) 43 797		
Juhataja Arvo Loorits	250 136 09		
Treener Raini Lelle	(244) 43 797		

SPORDIKOOLID

Narva "Energia"	Võidu 4 20609 Narva (235) 31 178	Direktor Anu Tammik	(244) 59 684
Direktor Ivan Mastakov	(235) 31 178	Treener Roman Lutoškin	(244) 43 776
Treener Sergei Gluško	255 114 43	Viljandi	Vaksali 4 71020 Viljandi
Pärnu "Kalev"	Ringi 14A 80014 Pärnu	Direktor Urmas Müür	(243) 33 533
		Treener Ruth Vaar	256 483 053

Toimetused:

Lugupeetud "Eesti Sõudja" sõber!

Sinu käes on meie aastakirja kaheksas number, number, mille ilmumisaastaks on 2000 - Eesti sõudespordi 125. juubeliaasta.

Aastakirja toimetused on läbi kaheksa aasta püüdnud oma lugejat hoida kursis vabariigi sõudespordi tippsündmuste ja põhiprobleemidega. Kas ja kuidas see on õnnestunud, on sinu otsustada.

Toimetused on hea meel, et tuntud ja tunnustatud autorite-kaastööliste kõrvale on igas aastakirja numbris sõna saanud "uued tegijad". Seekord on oma esmakordse kaastöö aastakirjale andnud Ruth Vaar, Jarek Mäestu, Silver Tammik, Henn Elmet.

Toimetused loodab, et oma juubeliaastal leiab Eesti Sõudeliit võimaluse meele pidada neid, kes "Eesti Sõudjale" on ajapikku teinud pidevat koostööd, nagu Ülo Tõlpi, Veljo Kalepit, Mihkel Klementsovi, Jaan Tulsti ja mitmeid teisi.

Koostöös "Eesti Sõudja" toimetusega on saanud trükivalmis raamatu käsikiri: "125 aastat Eesti sõudesporti", milles antakse täielik ja üksikasjaline ülevaade Eesti sõudespordi tekke- ja arenguloost. Senini ei ole aga olemas raha käsikirja trükki andmiseks. Eesti Sõudeliidu peasekretär heietab juba mõtteid selle raamatu trükkimise edasilükkamisest järgmisele juubeliaastale - 2005. Kahju, kui see ettevõtte niimoodi lõrri peaks minema!

Aga eks raha ole igal pool vähe. Ilmub ju meie aastakirigi läbi suure vaeva ja viletsuse.

Toimetused õnnitleb kõiki kaasalööjaid ja "Eesti Sõudja" lugejaid meie spordiala 125. juubelil ning soovib jõudu ja jakku edaspidiseks.

"Eesti Sõudja" toimetused

TOIMETUS

Peatoimetaja:

Hugo-Herbert Artma
pk 333, 10503 Tallinn
tel. (2) 6 570 590
Voorimehe 14, 80032 Pärnu
tel. (244) 31 788

Keeletoimetaja:

Virve Pillau

Toimetuse nõukogu:

Mihkel Klementsov
Peeter Mardna
Jaan Tulsti

Väljaandja:

Eesti Sõudeliit
Regati pst. 1, 11911 Tallinn
tel. (2) 6 398 675
faks (2) 6 398 653

Trükk:

Spin Press
Regati pst. 1, 11911 Tallinn
tel. (2) 6 398 734
faks 6 398 733

Sisukord

Peeter Mardna	1
Henn Elmet. Sport minu elus	2
Veljo Kalep. 1999. aasta hooaja kokkuvõtte asemel	4
TOIMETAJA VEERUD	5
Hugo-Herbert Artma. Sõudekohtunikele lisandub väge	7
TIPPTÄHISED. 125 aastat Eesti sõudesporti	8
NARVA - 25	9
Intervjuu Narva Linnasekretäri härra Ants Liimetsaga	11
Memoriaal Kanada sõudjatele	12
Ruth Vaar. Sõudeveteranid Sevillas	13
Veljo Kalep. Reis ümber poole maakera	15
Jarek Mäestu, Jaak Jürimäe. Akadeemilise sõudmise bioloogiline iseloomustus	21
UUGU-ÄRBÄRT PAJATAB... ..	24
SÕUDJA NAERAB	25
MÕNE LAUSEGA	29
EESTI SÕUDMINE 1999	30
- maailmameistrivõistlused	30
- senior-B maailmameistrivõistlused	30
- juunioride maailmameistrivõistlused	31
- Eesti lahtised meistrivõistlused	31
- Eesti juunioride, Sen-B ja veteranide lahtised meistrivõistlused	33
EESTI SÕUDMINE 2000	36
- Eesti lahtised meistrivõistlused sõudeergomeetril Concept II	36
- Eesti Sõudeliidu kalenderplaan	37
- Sõudevõistluste juhendid	38
EESTI SÕUDESPORDI 1999. AASTA PARIMAD	41

Toimetusest:

Sisukord

INGE PIND - 55	41
ÕNNITLEME!	42
IN MEMORIAM	43
VIIVI VELLEND-VILLO 14.VII 1938 - 1.XI 1999	
FELIKS VILLO 23.VI 1923 - 29.IV 1999	
EESTI SÕUDELIIDU INFOBLOKK	44
TOIMETUSELT	46

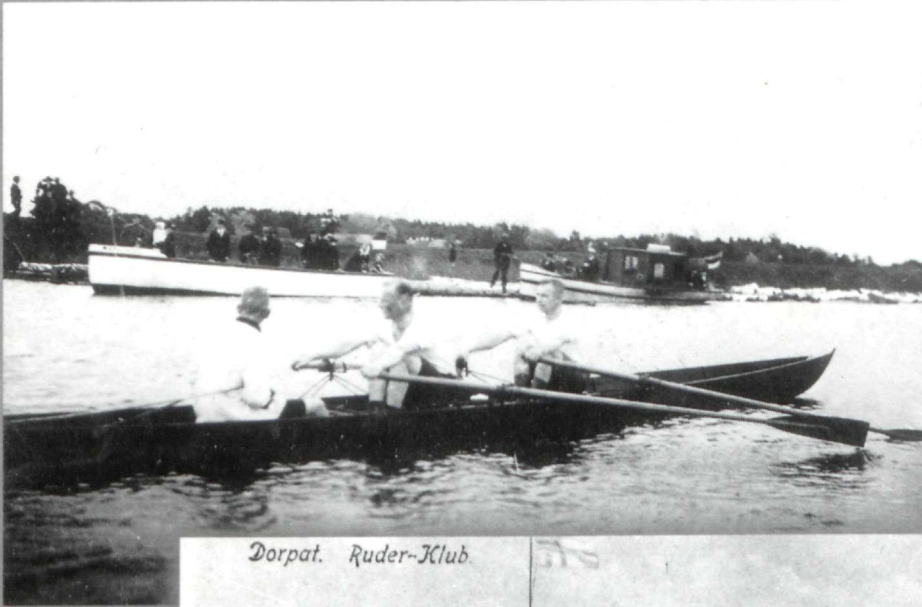
Esikaane foto: Henn Elmet, EPMÜ rektor, professor, Eesti Sõudeliidu viitsepresident

21	21
24	24
25	25
29	29
30	30
30	30
30	30
31	31
31	31
33	33
36	36
36	36
37	37
38	38
41	41

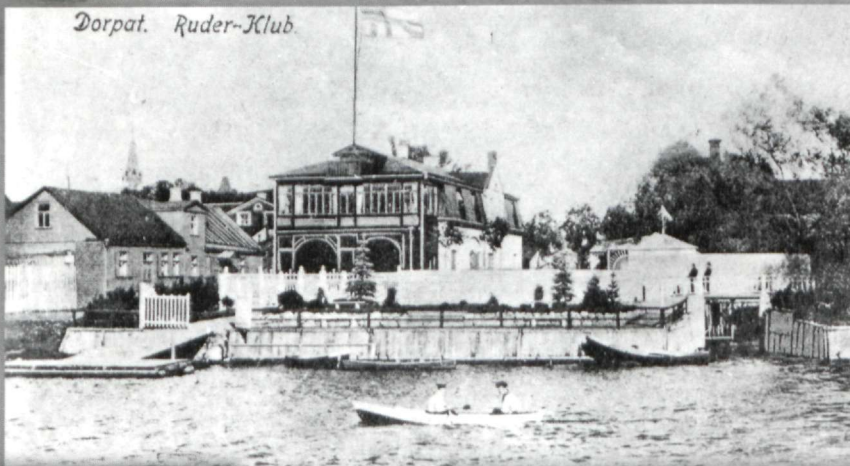

new balance

Neile, kes peavad lugu sõudmisest
ja hoolivad oma jalgadest.

Võistlused Tartus Müta distantsil kahekümnendatel aastatel - kahene paaris aeruline roolijaga õppepaat.

Tartu Sõudeklubi kahekümnendatel aastatel.

Tartu Sõudeklubi 1913. a. klubi regati võitjad.

